

เอกสารทางวิชาการ

เรื่อง แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออก
อย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต

: กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม
สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์

โดย

คณะนักศึกษากาอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง
สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รุ่นที่ ๘

กลุ่มที่ ๘

เอกสารทางวิชาการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๘
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๔

ชื่อเรื่อง แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้าง
คุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต : กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม
สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์

ชื่อผู้วิจัย นักศึกษาการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๘ กลุ่มที่ ๘

ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ ดร.ธัญนันท์ แก้วเกิด

ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ พันโทหญิง พัชรี บัญญัติ

คณะกรรมการเอกสารวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกได้ตรวจสอบและอนุมัติให้เอกสารวิชาการฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๘ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔

พลตรี ผู้อำนวยการหลักสูตร
(ชำนาญ ช่างسات)

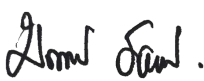
ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

คณะกรรมการสอบเอกสารวิชาการ

พินเอก
(กฤษกมล ธรรมานุกูล)

ผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ดร. กรรมการ
(ชวลิต โพธิ์นคร)
ข้าราชการบำนาญ

ดร. กรรมการ
(มัลลวีร์ รอชโฟล)

ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการบริหาร
สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

ผู้วิจัย คณะนักศึกษาคณะศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ชั้นปริญญาตรี ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ ชั้นปริญญาตรี รุ่นที่ ๘ กลุ่มที่ ๘

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ๒) สร้างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต มีขั้นตอนการวิจัย ๒ ขั้นตอน คือ ๑) การศึกษา ลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตโดยการศึกษเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบเครดิตทางสังคมคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต สัมภาษณ์ นักเรียนผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ศิษย์เก่าโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม จำนวน ๓๖ คน ๒) สร้างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต โดยนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ ๑ มาขยายและตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๖ คน ผู้บริหาร ครูและนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม จำนวน ๗ คน รวม ๑๓ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้คือค่าความถี่

ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรี ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม มีคุณลักษณะที่โดดเด่นคือการมีจิตสาธารณะ แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) หลักการ ๒) วัตถุประสงค์ ๓) ระบบเครดิตทางสังคม ประกอบด้วย คุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียน ๕ ประการ คือ ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ เกณฑ์การประเมิน ช่องทางการแสดงออก พื้นที่และ โอกาส การแสดงความคิดเห็น อย่างสร้างสรรค์ ตามบริบทของพื้นที่ ผลตอบแทนจากการแสดงพฤติกรรมทางสังคม ๔) แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตประกอบด้วยแนวทางระดับนโยบาย แนวทางระดับองค์กร แนวทางระดับบุคคล

Abstract

Title Guidelines for using social credit system based on free expression areas in enhancement of student characteristics in upright school project case study of Banphot Phisaipittayakom School

Name Students workshop on the security Psychology Program for School Administrators Office of the Basic Education Commission Class 8, Group 8

The objectives of this research were to study the characteristics and create guidelines for using the social credit system based on free expression areas to enhance the student's attributes in the upright school project. There were two research steps: 1) the study of the characteristics of the social credit system based on the free expression area in enhancing the student's characteristics in the upright school project by studying the relevant documents and research on the system; social credit, student characteristics in the upright school project, interviews with students, parents, teachers, administrators, school committees 36 persons of Banphot Phisaipittayakom School 2) Create guidelines for using the social credit system based on free expression space to enhance student characteristics in the upright school project the results of the study from step 1 were drawn up and examined for the appropriateness of the guidelines by 6 experts, 7: administrators, teachers and students of Banphot Phisaipittayakom School, a total of 13 people. Data were analyzed by content analysis. The statistic used is the frequency value.

The research found that the characteristics of the social credit system based on the free expression of space in enhancing the student's characteristics in the upright school project case study of Banphot Phisaipittayakom school a distinctive feature is the presence of a public mind. Guidelines for using social credit system based on free expression area to enhance student's character in upright school project The case study of Banphot Phisaipittayakom School consisted of 4 components: 1) Principle 2) Objective 3) Social credit system consisted of 5 characteristics of students in the upright school project: thinking process skills, discipline, upright. live sufficiently, have a public mind, assessment criteria channels of expression, space and opportunities for constructive opinions. according to the context of the area The reward for showing social behavior 4) The guidelines for developing a social credit system based on the free expression area to enhance the student's character in the upright school project consist of policy official and person

คำนำ

เอกสารวิชาการฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๔ รุ่นที่ ๘ (สจว.สพฐ. ๘) กลุ่มวิชาการที่ ๘ ทั้งนี้สมาชิกในกลุ่มใช้ กระบวนการวิจัยในการศึกษาครั้งนี้ เรื่อง แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษา โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) ศึกษาลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ๒) สร้างแนวทาง การใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต มีขั้นตอนการวิจัย ๒ ขั้นตอน คือ ๑) การศึกษาลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบเครดิตทางสังคมคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต สัมภาษณ์ นักเรียน ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ศิษย์เก่าโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม จำนวน ๓๖ คน ๒) สร้างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต โดยนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ ๑ หมายร่างและตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๖ คน ผู้บริหาร ครูและนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม จำนวน ๗ คน รวม ๑๓ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้คือค่าความถี่

คณะนักศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดทำเอกสารฉบับนี้จะมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจระบบเครดิตทางสังคม และการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และเยาวชนไทยเป็นอย่างดี

คณะนักศึกษการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๘ กลุ่มที่ ๘
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิชาการฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก ดร.ธัญนันท์ แก้วเกิด และ พ.ท.หญิง พจนา เปลี้นเกิด อาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มวิชาการที่ ๘ รวมทั้ง ดร.ปัญญา หาแก้ว ผศ.ดร.ประจวบ ขวัญมัน นายบุญไทย แสนอุบล ดร.เสวก บุญประสพ ดร.ศานติกรค์ วงศ์เขียว ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

และขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียน และศิษย์เก่า โรงเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ พล.ต.ชำนาญ ช่างสาต ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบัน วิชาการป้องกันประเทศ และคณาจารย์สถาบันจิตวิทยาความมั่นคงทุกท่านที่กรุณาให้โอกาสได้เรียนรู้ อำนวยความสะดวกและจัดบรรยากาศในการเรียนรู้เป็นอย่างดี รวมทั้งสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำ วิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการเปิดโอกาสและ สนับสนุนการอบรมเชิงปฏิบัติการและการทำวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา และครู อาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้

คณะนักศึกษากการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๘ กลุ่มที่ ๘
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
ขอบเขตของการวิจัย	๕
วิธีดำเนินการวิจัย	๖
ข้อจำกัดของการวิจัย	๖
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๓
คำจำกัดความ	๗
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
ตอนที่ ๑ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับระบบเครดิตทางสังคม	๘
ตอนที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์	๑๘
ตอนที่ ๓ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเสริมแรง	๓๑
ตอนที่ ๔ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับพื้นที่แสดงออกอย่างเสรี	๓๔
ตอนที่ ๕ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียนสุจริต	๖๑
ตอนที่ ๖ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม	๖๓
ตอนที่ ๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๐
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๗๑
กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	๗๑
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๒
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๓
การวิเคราะห์ข้อมูล	๗๓
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๘
ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ แสดงออกอย่างเสรีเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการ โรงเรียนสุจริต	๗๘
ตอนที่ ๒ ผลการสร้างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน ในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม	๙๔
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๒๑
สรุป	๑๒๒
อภิปรายผล	๑๓๔
ข้อเสนอแนะ	๑๔๓
บรรณานุกรม	๑๔๔
ภาษาไทย	๑๔๔
ภาษาต่างประเทศ	๑๔๖
ภาคผนวก	๑๔๗
ผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	๑๔๘
ผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๕๙

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
๓ - ๑	แผนการดำเนินงาน	๗๗
๔ - ๑	ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์	๗๘
๔ - ๒	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๑ ทักษะการคิด	๘๐
๔ - ๓	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๒ มีวินัย	๘๑
๔ - ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๓ ซื่อสัตย์สุจริต	๘๒
๔ - ๕	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๔ อยู่อย่างพอเพียง	๘๓
๔ - ๖	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๕ มีจิตสาธารณะ	๘๕
๔ - ๗	ผลการวิเคราะห์เกณฑ์การประเมิน สถานที่ เวลาและโอกาส ในการแสดงพฤติกรรม ผลตอบแทนในการใช้ทักษะทั้ง ๕ ด้าน	๘๘
๔ - ๘	ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่สำคัญของนักเรียน โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม	๙๑
๔ - ๙	แสดงการตรวจสอบร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐาน ของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน ในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	๑๐๖

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒ - ๑	ความสัมพันธ์ของพฤติกรรม แรงผลักดันภายในตัวของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม	๒๘
๒ - ๒	กรอบแนวคิดการวิจัย	๗๐
๓- ๓	ร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรี ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษา โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม	๘๖
๓- ๔	แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรี ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษา โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม	๘๙
๔ - ๑	ร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรี ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม	๑๐๕
๔ - ๒	แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรี ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม	๑๐๘

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ ๒๑ นับเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคม ไม่ว่าจะระดับครอบครัวไปจนถึงระดับประเทศ การก้าวกระโดดของการพัฒนาเพื่อการแข่งขันส่งผลกระทบต่อสังคมที่ต้องเร่งปรับเปลี่ยนสร้างนวัตกรรมด้วยการใช้เทคโนโลยีมาขับเคลื่อนในทุกๆ มิติทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษา ที่ทั้งรัฐบาลและภาคเอกชนต้องใช้เทคโนโลยีในการดำเนินการในการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของมนุษย์เพิ่มทักษะดิจิทัลให้กับเด็กรุ่นใหม่ในสถานศึกษาคนทำงาน การใช้เครื่องจักรกลหรือหุ่นยนต์ในอุตสาหกรรมการผลิต การเปลี่ยนแปลงการเกษตรแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) เป็นการเกษตรสมัยใหม่ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) การสร้างคนให้เป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) การคิดวิถีใหม่ของการทำเกษตรกรรม การเชื่อมต่อโลกด้วยการเดินทางท่องเที่ยว การคิดค้นการรักษาและต่ออายุคนให้ยืนยาวในทางการแพทย์และสาธารณสุข และการบริการ ที่รวดเร็วตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในเวลาจำกัด ภาวะของสังคมที่เร่งรีบแข่งขัน ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนวิถีความเป็นอยู่สู่สังคมเมืองที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วคนรุ่นใหม่ต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิต และเป็นสื่อกลางในการเชื่อมกับโลกภายนอก ขณะที่การสื่อสารในครอบครัวกลับลดน้อยลง (จรรยา สุวรรณทัต, ๒๕๓๐) การสร้างครอบครัวไม่สำคัญเท่าการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจและการแข่งขันทางการค้าและการวัดมูลค่าทางเศรษฐกิจคือความมั่นคงของประเทศชาติ และมูลค่าทางสังคมและวัฒนธรรมของไทยเจือจางลง ความแตกต่างของสังคมไทยเริ่มขยายวงกว้างเมื่อโครงสร้างของประชากรเปลี่ยนแปลง อัตราการเกิดของประชากรลดลง ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติแจ้งว่า ประชากรผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) ในปี ๒๕๖๓ มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุ ๑๒ ล้านคน หรือร้อยละ ๑๘ และจะเพิ่มเป็น ๒๐.๔๒ ล้านคน ในปี ๒๕๘๓ และจะเพิ่มเป็น ๒๐.๔๒ ล้านคน หรือเท่ากับร้อยละ ๓๑.๒๘ และประชากรกว่า ๑๐ ล้านคนมีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นหรือ ช่วงอายุระหว่าง ๑๕-๒๔ ปี คิดเป็น ร้อยละ ๑๕ (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๖๓) เยาวชนไทยรุ่นใหม่ ในเจนเนอเรชั่น Y Z ได้รับการหล่อหลอม เลี้ยงดูแตกต่างไปจากคนในรุ่นเจนเนอเรชั่น B และ X ที่เป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง (กนกพันธ์ โลภุตรวงศ์, ๒๕๕๖) ดังนั้นสังคมไทยจึงมีช่องว่างของช่วงวัย (Generation Gap) และส่งผลกระทบต่อครอบครัว ที่ทำงาน ที่มีคนได้รับการ

เลี้ยงดูในสภาวะแวดล้อมที่ต่างกัน ทำให้การแสดงออกและการตัดสินใจในการแก้ปัญหาตั้งอยู่บนพื้นฐานของกรอบความคิด (Mindset) ที่ต่างกันระหว่าง Fixed Mindset ของคนรุ่นเก่าที่ยึดติดกับความสำเร็จในอดีต และมองปัญหาเป็นเรื่องใหญ่กับ Growth Mindset ที่หล่อหลอมคนรุ่นใหม่ให้เชื่อมั่นว่าเราสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสังคมได้ และไม่กลัวที่จะล้ม ตามหลักจิตวิทยาของ Carol Dweck ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาของ Lewis and Virginia Eaton ที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด สหรัฐอเมริกา (Dweck, ๒๐๐๖) ความแตกต่างทางด้านความคิดและทัศนคติ ผสานกับความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองในเวลาที่เหมาะสม ทำให้คนสองช่วงอายุ มีวิธีคิดและมุมมองในการแก้ปัญหาและการพัฒนาที่ต่างกัน และหากเยาวชนบางกลุ่มไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม จะส่งผลให้เกิดวิกฤตค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต และมีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับบรรทัดฐานที่ดีของสังคม สถาบันครอบครัวและสังคมจึงยังมีความอ่อนแอ และเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคงที่ยั่งยืน

จากผลการศึกษาเรื่อง “แนวทางการเสริมสร้างเยาวชนกับความมั่นคงของชาติ” ซึ่งทำการศึกษามุมมอง แนวคิด ทัศนคติของเยาวชน ใน ๓ ด้าน คือ ด้านสังคม วัฒนธรรมด้านการศึกษา และด้านการเมือง เศรษฐกิจ พบว่า เยาวชนมองว่า สังคมและวัฒนธรรมของประเทศเต็มไปด้วยระบบอาวุโส นั่น อาจเป็นเพราะการถูกปิดกั้นในเรื่องการแสดงความคิดเห็น ถูกปิดกั้นในการแสดงออก สังคมมีความเลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางเพศ ภาพลักษณ์ของระบบอุปถัมภ์ฝังลึกในสังคม ทำให้มีการเอื้อประโยชน์กับพวกพ้องด้วยการทุจริตและการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นบรรทัดฐาน การไม่เปิดโอกาสให้ผู้เห็นต่าง ในการแสดงความคิดเห็น การทุจริต ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ระบบอุปถัมภ์นำไปสู่การใช้อำนาจอย่างไม่เท่าเทียม ทำให้สังคมและวัฒนธรรมไทยอ่อนแอลง คุณลักษณะที่ดีในมุมมองของเยาวชน คือ การปฏิบัติตนตามหลักประชาธิปไตย การเคารพสิทธิผู้อื่นและการมีส่วนร่วม การเคารพความต่างของแต่ละบุคคล ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น เปิดใจรับฟัง การปฏิบัติตามหน้าที่พลเมือง การมีจิตสาธารณะ รวมถึงการมุ่งเน้นพัฒนาตนเอง และใฝ่หาความรู้ อยู่เสมอ การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้ถึงพร้อมในคุณลักษณะดังกล่าว หากเยาวชนมีความรู้และความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองควรปฏิบัติเป็นอย่างดีแล้ว เยาวชนจะสามารถดำเนินชีวิตตามแนวทางนั้นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม การแก้ไขปัญหาสังคมและวัฒนธรรมในมุมมองเยาวชน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมเป็นประเด็นสำคัญ โดยต้องการได้รับการสนับสนุนให้มีการแสดงความคิดเห็น การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อลดช่องว่างที่มีอยู่อาจทำได้ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านการสื่อสาร และทุกฝ่ายต้องปรับตัวเข้าหากัน เยาวชนต้องการพื้นที่ในการมีส่วนร่วมและแสดงบทบาทต่อการดูแลประเทศ ซึ่งผู้ใหญ่บางส่วนอาจมองว่ายังไม่ถึงเวลา ควรเรียนรู้ไปก่อน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ผู้ใหญ่ถูกปลูกฝังมา แต่สำหรับเด็กและเยาวชนในวันนี้ ได้เรียนรู้และรับข้อมูลข่าวสารใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ จึงต้องการแสดงออกและมีส่วนร่วมกับการดูแลประเทศ

รัฐจึงควรออกแบบวิธีการสร้างพื้นที่ให้พวกเขา เป็นเวทีจำลองให้พวกเขาได้เรียนรู้ และสนใจความคิดความเห็นที่พวกเขาแสดงออกอย่างจริงจังและจริงจัง แนวคิดในการสร้างและสนับสนุนพื้นที่สำหรับเยาวชนนี้ เป็นการสร้างโอกาสให้กับเยาวชนแทนการแก้ปัญหาของเยาวชน (Problem Oriented to Opportunity Focused) เป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน และต่อบุคคลกลุ่มอื่นในสถานศึกษาหรือชุมชน เป็นพื้นฐานของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ภายใต้กติกาที่ตกลงร่วมกัน ได้ฝึกเคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น บริหารความเห็นต่างและความขัดแย้ง ในปัจจุบันมีการเปิดเวทีลักษณะนี้หลายรูปแบบ เช่น สถานักเรียน องค์กรนักศึกษา สิ่งที่ควรเพิ่มเติมให้ชัดเจนขึ้น คือ การนำประเด็นความคิดเห็นของเยาวชนขึ้นมาสู่การพิจารณากลับกรองเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนต่อไป เช่น การมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบบางประการของโรงเรียนที่เยาวชนมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบปฏิบัติตาม รวมทั้งการเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานตามที่ได้เสนอไป จะทำให้เยาวชนเรียนรู้สิทธิการแสดงความคิดเห็นควบคู่ไปกับหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นจากการแสดงความคิดเห็นนั้นๆ เกิดการพัฒนาทั้งกระบวนการคิด วิเคราะห์แยกแยะข้อมูลที่ได้รับและความคิดเห็นที่แสดงออก (head) การจัดการอารมณ์และทักษะสังคม (heart) การฝึกปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง (hand)

นอกจากนี้ หากนำระบบเครดิตสังคม (Social credit) แบบ Social Reward ซึ่งเป็นกลไกที่อาศัยหลักพฤติกรรมศาสตร์เพื่อปรับเปลี่ยนให้ประชาชนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตามหลักพฤติกรรมศาสตร์ เมื่อแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะได้รับการเสริมแรง (Reinforcement) และทำให้แสดงพฤติกรรมนั้นๆ เพิ่มขึ้น หากไม่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะได้รับการลงโทษ (Punishment) ซึ่งจะทำให้แสดงพฤติกรรมนั้นลดลง สามารถทำได้โดยกำหนดพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์และรางวัลที่จะได้รับหากแสดงพฤติกรรมนั้น และออกแบบการเก็บข้อมูลตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา จะเกิดเป็นฐานข้อมูล Big Data ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อยอดตามความเหมาะสม กลไกนี้เป็นการพัฒนาคุณธรรมของมนุษย์ตามทฤษฎีของ Kohlberg ในขั้นพื้นฐาน ๒ ขั้นแรก คือ ไม่ทำผิดเพราะกลัวการลงโทษ และทำดีเพราะอยากได้รางวัล ควรเป็นสิ่งที่เกิดก่อนการกระทำผิดและบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งมีโอกาสเกิดความเหลื่อมล้ำจากกระบวนการยุติธรรม หากมีการเก็บข้อมูลที่เชื่อถือได้ โดยเฉพาะด้วยหลักฐานทางดิจิทัลเทคโนโลยี เช่น ภาพถ่ายจากกล้องวงจรปิด จะทำให้สามารถบังคับใช้กติกาย่างเท่าเทียมเป็นธรรม และเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนไปในทิศทางที่สังคมต้องการในที่สุด

อนึ่งยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance and Clean Thailand)” กำหนดพันธกิจหลัก เพื่อสร้าง วัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริต ยกย่องธรรมาภิบาล ในการบริหารจัดการทุกภาคส่วน และปฏิรูปกระบวนการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบ ให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล ผ่านยุทธศาสตร์ ๖ ด้าน ได้แก่ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ยกย่องเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต และยกระดับดัชนีการรับรู้ การทุจริตของประเทศไทย (คณะกรรมการ โดยยุทธศาสตร์ “สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต” เป็นแนวทางยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญ ในกระบวนการการปรับสภาพสังคมให้เกิดภาวะ “ที่ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลாத่างสังคมในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อสร้าง วัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต และปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต เป็นการดำเนินการผ่าน สถาบันหรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลาท่างสังคม ให้มีความเป็นพลเมือง ที่ดี มีจิต สาธารณะ จิตอาสา และความเสียสละเพื่อส่วนรวม และเสริมสร้างให้ทุกภาคส่วน มีพฤติกรรมที่ไม่ ยอมรับ และต่อต้านการทุจริตในทุกรูปแบบ ผ่านการพัฒนาวัฒนธรรมและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ อัน จะนำมาสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการ พัฒนาเยาวชนในความรับผิดชอบ ได้แก่ นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ มาอย่าง ต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๕๖ จนถึงปัจจุบันภายใต้ชื่อโครงการโรงเรียนสุจริต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการ การศึกษา (สนก.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ดำเนินโครงการโรงเรียนสุจริต มีชื่อเต็มว่าโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” (โครงการโรงเรียนสุจริต) เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการ สร้างนวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริต มีกลไกป้องกันการทุจริตและระบบการบริหารจัดการ ตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามการ ทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นมา ในการ พัฒนาผู้บริหาร ครูและนักเรียน ให้เกิดคุณลักษณะ ๕ ประการของโรงเรียนสุจริต ได้แก่ ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และจิตสาธารณะ โดยดำเนินการตามแนวทางของปฏิญญา โรงเรียนสุจริตทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านการป้องกัน ด้านการปลูกฝัง และด้านการสร้างเครือข่าย ซึ่งหากใช้ แนวคิดการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม สร้างพื้นที่เชิงนวัตกรรม และส่งเสริมระบบเครดิตสังคม ให้กับเยาวชน จะยิ่งเป็นการพัฒนาเยาวชนอย่างเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา

จากที่กล่าวมาแล้ว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ซึ่งจะทำให้นักเรียน เรียนรู้สิทธิการแสดงความคิดเห็นควบคู่ไปกับหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นจากการแสดงความคิดเห็นนั้นๆ การพัฒนาทั้งกระบวนการคิดวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลที่ได้รับ และความคิดเห็นที่แสดงออก การจัดการอารมณ์และทักษะสังคม การฝึกปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวคิดโรงเรียนสุจริต เป็นพลเมืองที่ดี มีจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริต มีความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคงอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต

๒. เพื่อสร้างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต : กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ประกอบด้วย นักเรียน ๑๕ คน ครู ๓ คน ผู้ปกครอง ๑๒ คน ผู้บริหาร ๓ คน คณะกรรมการสถานศึกษา ๓ คน และศิษย์เก่า ๓ คน รวม ๓๖ คน

๒. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

๒.๑ ลักษณะพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต : กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๒.๒ แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่เชิงนวัตกรรมในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต : กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๓. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เรื่อง แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม มีขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

๑. ระบบเครดิตทางสังคม (Social Credit System)
 ๒. พฤติกรรมมนุษย์
 ๓. การเสริมแรง
 ๔. พื้นที่แสดงออกอย่างเสรี
 ๕. คุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนสุจริต
 ๖. คุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต
- ๔.ขอบเขตด้านระยะเวลา
เดือนกุมภาพันธ์ – มิถุนายน ๒๕๖๔

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method)

ข้อจำกัดของการวิจัย

สถานการณ์โรคระบาดจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ระหว่างที่ดำเนินการเก็บข้อมูล ทำให้ต้องใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างไม่มากนัก ตามการรักษาระยะห่างทางสังคม รวมทั้งการเดินทางเข้าพื้นที่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยทางระบาดวิทยาอย่างเคร่งครัด ทำให้ข้อมูลที่ได้อาจไม่เป็นตัวแทนที่ดีตามจำนวนประชากร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม
๒. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม
๓. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แนวทางในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต
๔. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้แนวทางการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเยาวชน โดยใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่เชิงนวัตกรรม

คำจำกัดความ

แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้าง คุณ ลั ก ษ ณะ
ของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต

	หมายถึง	องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ของแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตครอบคลุม ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เครดิตทางสังคม และแนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคม ประกอบด้วย
เครดิตทางสังคม	หมายถึง	รายการพฤติกรรม เกณฑ์การประเมิน และผลตอบแทนจากการแสดงพฤติกรรมทางสังคมในเวลา โอกาส และช่องทางต่าง ๆ ตามบริบทของพื้นที่คุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนสุจริต
	หมายถึง	พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ประกอบด้วย ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ทักษะการคิด ๒) มีวินัย ๓) ซื่อสัตย์ สุจริต ๔) อยู่อย่าง พอเพียง และ ๕) มีจิตสาธารณะ
ช่องทางการแสดงออก	หมายถึง	หนทางหรือโอกาสในการแสดงออกหรือสื่อสารความรู้สึกนึกคิดหรือความเห็น ทั้งด้วยการพูด การแสดงท่าทาง หรือการสื่อสารด้วยตัวหนังสืออย่างเสรีของนักเรียนเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต
พื้นที่แสดงออกอย่างเสรี	หมายถึง	พื้นที่ เวลา โอกาส และช่องทางในการสนับสนุนให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงพฤติกรรมและความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์อย่างเหมาะสม
เกณฑ์การประเมิน	หมายถึง	แนวการให้คะแนนเพื่อประเมินพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเสรีของนักเรียนเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต
ผลตอบแทน	หมายถึง	สิ่งที่ได้รับจากการแสดงพฤติกรรมทางสังคมของการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และประมวลองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับระบบเครดิตทางสังคม

ตอนที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์

ตอนที่ ๓ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเสริมแรง

ตอนที่ ๔ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับพื้นที่แสดงออกอย่างเสรี

ตอนที่ ๕ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียนสุจริต

ตอนที่ ๖ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

ตอนที่ ๗ กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ ๑ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับระบบเครดิตทางสังคม

๑. ความเป็นมาของระบบเครดิตสังคม

ธนาคารแห่งประเทศไทย (๒๕๖๐ : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของระบบเครดิตทางสังคมไว้ว่า ในทศวรรษที่ผ่านมา รัฐบาลจีนได้พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาทางด้านสังคมควบคู่ไปกับทางด้านเศรษฐกิจด้วย เนื่องจากปัญหาทางสังคมที่เพิ่มขึ้นทำให้จีนกำหนดยุทธศาสตร์ในการกำกับดูแลให้เงินเป็นสังคมที่โปร่งใส มีธรรมาภิบาลในการทำธุรกิจ ป้องกันการฉ้อฉลและการรับสินบน รวมถึงจัดระเบียบสังคม ปรับพฤติกรรมประชาชนในประเทศ เพิ่มความมีระเบียบวินัย อาทิ การส่งเสียงดัง การแข่งคิว การรักษาความสะอาด และมารยาททางสังคม เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ และผลักดันประเทศไปสู่ระดับสากล อย่างไรก็ตาม การจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมประชากรชาวจีนซึ่งมีจำนวน ๑.๔ พันล้านคนมากเป็นอันดับ ๒ ของโลก และมีคนหลายช่วงอายุซึ่งมีประสบการณ์ชีวิตต่างกัน ดังนั้นการใช้วิธีอบรมและปลูกฝังอุปนิสัยไม่สามารถทำได้ในระยะเวลารวดเร็ว รัฐบาลจีนจึงได้นำระบบเครดิตทางสังคม “The Social Credit System” มาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างบรรทัดฐานเดียวกันทั้งประเทศ และใช้

ข้อมูลเครดิตของบุคคลในการสร้างค่านิยม และวัฒนธรรมแห่งความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม มีจิตสำนึก และ ความรับผิดชอบต่อสังคม ผ่านกลไกการสร้างแรงจูงใจโดยการให้รางวัลและการลงโทษ เพื่อยกระดับ เครดิตโดยรวมของสังคมให้ดีขึ้น

ระบบเครดิตสังคม หรือ The Social Credit System (ปี ๒๕๕๗-๒๕๖๓) ได้ประกาศใช้ ครั้งแรกตั้งแต่วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ โดยได้กล่าวถึงธรรมาภิบาล ๔ ส่วน ได้แก่ ๑) ความซื่อสัตย์ใน การบริหารงานของรัฐบาล (Uprightly in government affairs) ๒) ความซื่อสัตย์ในการทำธุรกิจ (Commercial integrity) ๓) ความซื่อสัตย์ของสังคม (Societal integrity) และ ๔) ความน่าเชื่อถือ ของตุลาการ (Judicial credibility) แต่ยังไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมมากนัก ในระยะแรก ของโครงการได้กำหนดพื้นที่ทดลองกระจายตามพื้นที่ต่าง ๆ ๑๒ เมือง ได้แก่ เมืองหังโจว (มณฑลเจ้อ เจียง) หนานจิง (เจียงซู) เซี่ยเหมิน (ฝูเจี้ยน) ฉิงตู (เสฉวน) ชูโจว (เซียงไฮ้) ชูเชียน (เจียงซู) ยู่โจว (กวางตุ้ง) เวินโจว (เจ้อเจียง) เว่ยไห่ (ซานตง) เหวยฟาง (ซานตง) อี้ฮู (เจ้อเจียง) และหยงเฉิง (ซานตง) เพื่อนำประเด็นปัญหาอุปสรรคที่พบในพื้นที่ทดลองไปปรับปรุง และส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิด ความมั่นคงและมีประสิทธิภาพ หน่วยงานที่รับผิดชอบและร่วมกันดูแลข้อมูลประกอบด้วยหลายองค์กร เช่น National Development and Reform Commission (NDRC), The People's Bank of China, State Administration for Market Regulation (SAIC), State Administration of Taxation และสำนักงานกฎหมาย เป็นต้น มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีหลายสิ่งในการสร้าง platform และเชื่อมโยงข้อมูล Big Data เพื่อแบ่งปันข้อมูลเครดิตเป็นการสาธารณะ กระบวนการ รายงาน และตรวจสอบข้อมูลเครดิต ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐ National Development and Reform Commission (NDRC) ได้ออกแถลงการณ์ว่าจะมีการนำระบบ Social Credit Scores ของประชาชนมาใช้ตามนโยบายของประธานาธิบดีสีจิ้นผิง โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

แผนการสร้างระบบเครดิตทางสังคม หรือ 'Social Credit System' นั้น Daithí Mac Sithigh and Mathias Siems. (2019 : 1) กล่าวไว้ว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ รัฐบาลจีนได้ออกร่างแผนการ สร้างสิ่งที่เรียกว่า 'Social Credit System' ให้เกิดขึ้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ การดำเนินการตามแผนนี้ กำลังดำเนินไปอย่างรวดเร็วและสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าระบบเครดิตทางสังคมจะเปลี่ยนชีวิตของ พื้นฐานของพลเมืองจีน สรุปได้ว่า นวัตกรรมหลักเมื่อนำมาใช้อย่างสมบูรณ์แล้วพลเมืองจีนแต่ละคนจะ ได้รับคะแนนที่วัดความจริงใจ ความซื่อสัตย์ โดยคะแนนนี้จะปัจจัยสำคัญสำหรับชีวิตของพลเมือง จีน ตัวอย่างเช่น การได้รับเครดิตในการเช่าแฟลตหรือซื้อตั๋วเครื่องบินหรือได้รับสิทธิในการเข้าถึง โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยและบริการของรัฐ

โครงการของรัฐบาลจีนตามแนวคิดเรื่อง 'เครดิตทางสังคม' เป็นเพียงส่วนเสริมของระบบ การให้คะแนนทางการเงินจากที่อื่น ๆ ในโลก เนื่องจากคะแนน 'เครดิตทางสังคม' ของจีนจะพิจารณา

จากปัจจัยส่วนบุคคลที่หลากหลาย มีลักษณะคล้ายกัน แต่ไปไกลกว่าระบบต่างๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มความโดดเด่นของชื่อเสียงที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมแพลตฟอร์มออนไลน์และใน 'เศรษฐกิจการแบ่งปัน' นอกจากนี้ความคิดริเริ่มของจีนจะครอบคลุมทั้ง บริษัท และบุคคล อย่างหลังนี้มีความแปลกใหม่มากขึ้น (และเป็นที่ยกเถียงกันมากขึ้น) เนื่องจากความชุกของการให้คะแนนสำหรับอดีตในภาคการเงินและในสาขาต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร มุ่งเน้นที่ระบบการให้คะแนนที่เกี่ยวข้องกับบุคคล

๒. แนวทางการดำเนินงานเครดิตทางสังคม

ระบบเครดิตสังคม หรือ The Social Credit System ธนาคารแห่งประเทศไทย. (๒๕๖๐ : ออนไลน์) เป็นระบบการให้คะแนนด้านมารยาทและสังคมกับประชาชนในประเทศ โดยรัฐบาลจะมีระบบติดตามสอดส่องพฤติกรรมประชาชนไปทุกหนแห่ง และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ไว้ในระบบดิจิทัล ได้แก่ พฤติกรรมทางการเงิน เช่น การเสียภาษี การจ่ายค่าเช่าบ้าน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน พฤติกรรมทางด้านสังคม เช่น การช่วยเหลือสังคมหรือการกุศล ความมีระเบียบวินัย การปฏิบัติตามกฎจราจร และพฤติกรรมในอินเทอร์เน็ต เช่น การซื้อของออนไลน์ การใช้โซเชียลเน็ตเวิร์ค และเป็นผู้ให้คะแนนตามกิจกรรมที่ประชาชนทำในแต่ละวัน โดยประชาชนทุกคนจะมี “บัตรความน่าเชื่อถือ” (Trustworthy card) ซึ่งบันทึกคะแนนเครดิตทางสังคมสะสม Social Credit Score กำหนดไว้ตั้งแต่ ๑๐๐-๙๕๐ คะแนน ผู้ที่มีความประพฤติดี อาทิเช่น การช่วยเหลืองานการกุศล มีการแยกขยะทุกครั้ง ฯลฯ จะได้คะแนนสะสมเพิ่มขึ้นจนถึงระดับที่ได้รับรางวัลตามที่กำหนด เช่น ส่วนลดการใช้บริการขนส่งสาธารณะ การเข้าพักในโรงแรม การใช้อินเทอร์เน็ต ทุนการศึกษา และการเข้ารับราชการ เป็นต้น ในทางตรงข้ามหากประชาชนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ด้านมารยาทสังคมไม่ดี ไม่อยู่ในกรอบระเบียบ หรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น การอาละวาดบนเครื่องบิน การสูบบุหรี่ในที่ห้ามสูบ การหลบเลี่ยงภาษีหรือไม่จ่ายเงินประกันสังคม การทำร้ายบุคลากรทางการแพทย์คะแนนสะสมที่ได้รับจะลดลงต่ำ ซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจในการใช้บริการสาธารณะ การรับสิทธิสวัสดิการ การรักษาพยาบาล การใช้บริการรถไฟความเร็วสูงและเครื่องบิน การขอวีซ่าในการเดินทางไปต่างประเทศ การขอสินเชื่อ และการทำธุรกรรมทางการเงินอื่น และการพิจารณาการคัดเลือกเข้าทำงาน เป็นต้น ระบบดังกล่าวเป็นยุทธศาสตร์ที่จีนเลือกใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศให้มีความสมบูรณ์รอบด้านนอกเหนือจากการพัฒนาด้านผลิตภาพเพียงด้านเดียว เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ความน่าเชื่อถือของรัฐบาลและภาพลักษณ์ของประเทศจีน ทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ ซึ่งไทยสามารถนำกรณีดังกล่าวเป็นกระจกสะท้อนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศให้มีความสมดุลทั้งความสามารถด้านต่าง ๆ การมีคุณธรรม มีวินัย จิตสำนึก และรับผิดชอบต่อสังคม อันจะทำให้ไทยมีทรัพยากรบุคคลที่ได้รับการพัฒนาอย่างสมบูรณ์รอบด้าน ทำให้ประเทศมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งระบบเครดิตสังคม

ดังกล่าวแม้จะมีผลดี แต่อีกด้านหนึ่งที่รัฐบาลจีนไม่ได้กล่าวถึงคือระบบเครดิตสังคมนี้สามารถเก็บข้อมูลของประชาชนทุกคนในทุก ๆ เรื่องโดยที่เจ้าตัวไม่จำเป็นต้องอนุญาต (เปลว สีเงิน. ๒๕๖๒ : ออนไลน์)

ชื่อเสียงการจัดอันดับและการให้คะแนนเครดิตทางสังคม (Daithí Mac Sithigh and Mathias Siems. 2019 : 2) การเปิดเผยข้อมูลได้กลายเป็นสิ่งสำคัญของรูปแบบธุรกิจอีคอมเมิร์ซในศตวรรษที่ ๒๑ และการแบ่งปันทางเศรษฐกิจ แต่แนวคิดเครดิตทางสังคม นี้เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับมากขึ้น ที่รู้จักกันดีที่สุดอาจพบได้ในภาคการเงินซึ่ง 'อันดับเครดิต' ของความน่าเชื่อถือของบริษัท สถาบันบุคคลและเครื่องมือทางการเงิน (เช่น พันธบัตร) มีประวัติยาวนานกว่า ๑๒ ปี และก้าวหน้าไปไกลกว่าจุดเริ่มต้นที่แคบกว่าและมีวัตถุประสงค์เดียวในการ กลายเป็น 'องค์ประกอบหลักของการกำกับดูแลการเงินทั่วโลก'

การรายงานและการให้คะแนนเครดิตของผู้บริโภคในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๙ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานข้อมูลในด้านการเงินรวมถึงการเปลี่ยนไปสู่พื้นฐานเชิงปริมาณตลอดศตวรรษที่ ๒๐ โดยบันทึกในระบบคอมพิวเตอร์และการประยุกต์ใช้ทางสถิติ เพื่อพิจารณาความเสี่ยงและความน่าเชื่อถือตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๙๖๐ เป็นต้นมา พัฒนาการที่สำคัญอื่น ๆ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับ 'คะแนน' ของแต่ละบุคคลในช่วงปลายศตวรรษที่ ๒๐ และการติดตามและเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องมากกว่าการขึ้นบัญชีดำธรรมดา แนวทางที่ใช้อัลกอริทึมเพื่อความเสี่ยงและความเป็นไปได้ในการชำระคืนในระบบธนาคาร (Daithí Mac Sithigh and Mathias Siems. 2019 : 3)

การให้คะแนนเครดิตยังได้รับการพัฒนาในสหราชอาณาจักรและทั่วทั้งยุโรป ธุรกิจขององค์กร เช่น การเข้าซื้อกิจการของ Experian โดย Great Universal Stores (ผู้ค้าปลีกสิ่งซื้อทางไปรษณีย์ในสหราชอาณาจักร ซึ่งได้พัฒนาฟังก์ชันการให้คะแนนเครดิตของตัวเองที่ประสบความสำเร็จ)

ความสำเร็จของ eBay และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องส่วนหนึ่งมาจากการที่แพลตฟอร์มได้รับความ "เชื่อถือ" จากผู้ใช้และวิธีการจัดการและตอบโต้ความไม่สมมาตรของข้อมูลที่เข้าใจเป็นอย่างดี ความน่าเชื่อถือในแพลตฟอร์มการขายกล่าวได้ว่าเป็นการผสมผสานระหว่างความปลอดภัยในการชำระเงินรูปแบบที่น่าเชื่อถือและราคาไม่แพง สิ่งที่น่าสนใจ คือ 'มาตรการสร้างความไว้วางใจ เช่น ระบบการจัดอันดับซึ่งกันและกัน ระบบชื่อเสียงของ eBay ที่ผู้ซื้อและผู้ขายให้คะแนนซึ่งกันและกัน (พร้อมความคิดเห็นที่เผยแพร่ให้ทุกคนได้เห็น) ถูกเพิ่มเข้ามาไม่นานหลังจากที่เริ่มทำธุรกิจเพื่อแก้ไขข้อกล่าวหาเรื่องการโกง ได้กลายเป็นคุณลักษณะที่ได้รับการยอมรับของไซต์และยังคงใช้งานอยู่ ความสามารถในการซื้อขายในอนาคตจะได้รับผลกระทบจากคะแนนและข้อเสนอแนะและการกระทำก่อนหน้านี้ ระบบของ eBay ได้เห็นการมีส่วนร่วมในระดับสูงโดยผู้ค้าที่มีชื่อเสียงในเชิงบวกพบว่ามีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการขายสินค้าบนแพลตฟอร์ม นอกจากนี้ยังช่วยให้ eBay สามารถแยกออกจากผู้ใช้ในตลาดที่มีคะแนนต่ำมาก

ระบบเครดิตทางสังคมและการจัดอันดับชื่อเสียงของรัฐบาลจีน (Daithi Mac Sithigh and Mathias Siems. 2019 : 12) เว็บไซต์ที่กล่าวถึงในส่วนก่อนหน้านี้นี้แทบไม่ได้ใช้ในประเทศจีนที่มีบริการ Airbnb; แต่ eBay และ Uber ไม่ประสบความสำเร็จในการเข้าสู่ตลาดจีนและเว็บไซต์โซเชียลมีเดียจำนวนมากถูกล็อก (เช่น Twitter และ Facebook) ดังนั้นพลเมืองจีนจึงต้องพึ่งพาผู้ให้บริการของจีน ซึ่งหมายความว่าโดยหลักการแล้วรัฐบาลจีนอาจสามารถเข้าถึงข้อมูลผู้ใช้ที่เกี่ยวข้องได้

James Pero. (2019 : online) กล่าวถึงระบบเครดิตสังคมที่นิยมในประเทศจีน ถูกนำมาใช้มากขึ้นโดยบริษัทในประเทศทางตะวันตก เช่น Airbnb และ Uber ตามรายงานจาก Fast Company บริษัทต่าง ๆ ในปัจจุบันใช้ระบบเครดิตสังคม ซึ่งกำหนดคะแนนของผู้คนตามโปรไฟล์หรือคุณลักษณะส่วนบุคคลเพื่อกำหนดทุกอย่าง ตั้งแต่การเข้าสู่แถบรายการ (bar) ไปจนถึงการอนุญาตให้ใช้บางอย่างในแอปพลิเคชัน (app) แม้ว่าแนวคิดนี้อาจฟังดูควบคุมชีวิตพลเมือง (Orwellian) แต่ก็ได้รับแรงจูงใจจากประเทศจีนซึ่งระบบคะแนนเครดิตสังคมที่ดำเนินการโดยรัฐบาล อาจเป็นความแตกต่างระหว่างคะแนนเครดิตสังคมที่ดีและไม่ดี ในกรณีที่รุนแรงผู้ที่ได้รับคะแนนไม่ดีจะถูกห้ามไม่ให้ใช้ระบบขนส่งสาธารณะเดินทางออกนอกประเทศหรือสิทธิในการได้รับว่าจ้างให้ทำงานบางอย่าง ตามที่ Fast Company ระบุว่าระบบคะแนนเหล่านี้ที่อยู่ระหว่างการเผยแพร่ในระดับประเทศ โดยมีการทดสอบคุณลักษณะบางอย่างในพื้นที่ แม้ว่ารัฐบาลตะวันตกจะยังไม่ใช้คะแนนเครดิตทางสังคมในระดับเดียวกัน แต่บริษัทยอดนิยมและหน่วยงานอื่น ๆ ก็หันมาให้คะแนนลูกค้าเป็นเครดิตทางสังคมตามรูปแบบของตนเองมากขึ้น ในบรรดารายงาน Fast Company สถาบันที่ให้ความสำคัญ เช่น บริษัท ประกันชีวิต เมื่อต้นปีที่ผ่านมาสำนักงานบริการทางการเงินของรัฐนิวยอร์กได้เริ่มอนุญาตให้ บริษัท ประกันชีวิตเริ่มคิดราคาตามโพสต์บนโซเชียลมีเดียได้บางส่วน

ปีซีนิวส์ (๒๕๖๑ : ออนไลน์) ได้นำเสนอข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบเครดิตทางสังคมไว้ดังนี้ แม้ระบบเครดิตสังคมของรัฐบาลจีนจะเป็นแนวคิดที่ดีแต่มีมุมมองของชาติตะวันตกว่าเป็นความพยายามของทางการจีนในการเข้าสอดส่องและควบคุมวิถีชีวิตในทุกแง่มุมของประชาชน เช่น รองประธานาธิบดีไมค์ เพนซ์ ของสหรัฐอเมริกาได้วิจารณ์แผนการของจีนในการใช้ระบบความน่าเชื่อถือทางสังคม (Social Credit System) ซึ่งหลายฝ่ายมองว่าเป็นความพยายามของทางการจีนในการเข้าสอดส่องและควบคุมวิถีชีวิตในทุกแง่มุมของประชาชน โดยนายเพนซ์ ได้กล่าวสุนทรพจน์ว่า "กลุ่มผู้ปกครองจีนต้องการใช้ระบบสอดส่องพลเมืองของตนเองเพื่อมุ่งควบคุมชีวิตมนุษย์ในทุกด้าน ด้วยเครื่องมือที่เรียกว่า คะแนนความน่าเชื่อถือทางสังคม (social credit score)" ซึ่งนายเพนซ์ ในฐานะรองประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาได้อ้างอิงถึงระบบสอดส่องควบคุมพลเมืองที่เรียกว่า Orwellian system ซึ่งเป็นระบบที่รัฐบาลพยายามเข้าไปควบคุมชีวิตทุกด้านของประชาชนแบบเดียวกับในนวนิยายขายดีของ จอร์จ ออร์เวลล์ เรื่อง ๑๙๘๔ ที่มีเนื้อหาเสียดสีระบอบการปกครองแบบเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ โดยเนื้อเรื่องในนวนิยายกล่าวถึง รัฐโอชันเนียที่ตั้ง "กระทรวงแห่งความจริง" (Ministry of Truth) เพื่อ

สร้าง "ความจริงประดิษฐ์" ขึ้นมา และยังมีกฎหมายให้ประชาชนเปิดโทรศัพท์ไว้ ๒๔ ชั่วโมง เพื่อให้รัฐคอยสอดส่องพฤติกรรมผ่านซีซีทีวีแบบพิเศษ โดยคำขวัญที่ชาวโชนเนียต้องจำให้ขึ้นใจคือ "Big Brother is watching you" หรือ พี่เบิ้มกำลังจับตาพวกแกอยู่

ด้านรัฐบาลจีนยืนยันว่าระบบ Social Credit จะสร้างความไว้วางใจและให้รางวัลแก่ "ผู้ที่แจ้งการกระทำที่ละเมิดความไว้วางใจ" ในระบบนี้ พลเมืองจีนจะต้องเข้าร่วมในระบบที่จัดอันดับพฤติกรรมและทัศนคติทางสังคม ซึ่งอาจส่งผลร้ายต่อผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามแม้จะมีสัญญาณว่าระบบนี้จะถูกนำไปใช้เป็นวงกว้างทั่วประเทศ แต่ดูเหมือนว่าชาวจีนจำนวนมากจะสนับสนุนแนวคิดนี้

ในหลายประเทศ "ความน่าเชื่อถือทางการเงิน" (financial creditworthiness) อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการกู้ยืมเงินจากธนาคารหรือการทำธุรกิจประเภทอื่น ๆ แต่ระบบ Social Credit ที่รัฐบาลจีนเสนอให้ใช้ครอบคลุมทั่วประเทศภายในปี ๒๐๒๐ นั้น จะมีผลต่อประชาชนมากกว่านั้น โดยจะจัดอันดับบุคคลตามเกณฑ์ชีวิตที่ทางการเรียกว่า "ความน่าไว้วางใจ" (trustworthiness) ระบบนี้ยังครอบคลุมไปถึงบริษัทและองค์กรต่าง ๆ ด้วย

ประเด็นสำคัญของระบบนี้คือ รัฐบาลมุ่งเป้าที่จะประเมินระดับความน่าไว้วางใจทางสังคมจากปัจจัยต่าง ๆ ตั้งแต่สินค้าที่ประชาชนซื้อ ไปจนถึงพฤติกรรมทางสังคมหรือแม้แต่ทางการเมือง หากประชาชนละเมิด "ความไว้วางใจ" เช่น การสูบบุหรี่ในพื้นที่ต้องห้าม หรือชำระภาษีล่าช้า บุคคลเหล่านี้จะถูกตัดคะแนน ในทางกลับกัน ประชาชนจะได้คะแนนเพิ่มหากทำความดี เช่น การทำงานเพื่อการกุศล

ในทางปฏิบัติ ระบบคะแนนนี้จะอยู่ในรูปของ "บัญชีดำ" สำหรับผู้มีคะแนนเป็นลบ และ "บัญชีแดง" สำหรับผู้มีคะแนนเป็นบวก ระบบนี้เริ่มใช้ในเมืองหรงเฉิง มณฑลชานตง ทางภาคตะวันออกของจีนแล้ว โดยประชาชนจะได้รับคะแนน ๑,๐๐๐ คะแนน ซึ่งสามารถเพิ่มหรือลดได้ตามกิจกรรมที่ทำ เช่น จะถูกตัดคะแนนหากได้ใบสั่งเพราะทำผิดกฎจราจร หรือจะได้คะแนนเพิ่มหากให้ความช่วยเหลือครอบครัวที่ด้อยโอกาส

เมื่อปีที่แล้ว ศาลประชาชนสูงสุด (Supreme People's Court) ของจีน ระบุว่า มีพลเมืองราว ๖.๑๕ ล้านคน ถูกห้ามไม่ให้โดยสารเครื่องบินจากการกระทำผิดทางสังคมที่เป็นเช่นนี้ไม่ใช่เพราะพวกเขามีประวัติการก่อปัญหาในการเดินทางด้วยเครื่องบินเท่านั้น แต่ยังสามารถมาจากการที่พวกเขากระทำผิดฐานเผยแพร่ข้อมูลเท็จเกี่ยวกับการก่อการร้าย, ใช้ตัวที่หมดอายุ หรือสูบบุหรี่ในสถานที่ต้องห้าม

การจัดคะแนนความน่าเชื่อถือผู้บริโภคนี้เป็นโครงการของภาคเอกชนที่เริ่มใช้แล้ว โดยทางการให้ใบอนุญาต ๘ บริษัทในการประเมินคะแนนความน่าไว้วางใจและคุณสมบัติอื่น ๆ หนึ่งในบริษัทเหล่านี้ คือ Sesame Credit ธุรกิจในเครืออาลีบาบายักษ์ใหญ่ด้านอีคอมเมิร์ซของจีน ซึ่งมีระบบสำหรับสมาชิกที่สมัครใจ โดยผู้ใช้ระบบนี้จะได้แต้มเพิ่มหากซื้อสินค้าสำหรับครอบครัว เช่น ผ้าอ้อมเด็ก

หรือชวนเพื่อนมาเป็นสมาชิก แต่หากซื้อสินค้าบางประเภทเช่น วิดีโอเกม ก็อาจถูกตัดแต้มได้ หากลูกค้ามีคะแนนสะสมสูงก็จะได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ เช่น หากใช้บริการหาตั๋ว Baihe.com โปรไฟล์ของบุคคลนั้นก็ จะปรากฏให้ผู้ใช้งานคนอื่นได้เห็นมากขึ้น หากลูกค้ามีคะแนนมากพอก็อาจสามารถเช่ารถโดยไม่ต้อง วางเงินมัดจำ หรือใช้บริการเช่าคอนวีโอพีที่ทำอากาศยานนานาชาติปักกิ่งได้

ลอเกอร์คริสต์ ได้จัดสิ่งที่ควรและไม่ควรทำในระบบ Social Credit ไว้ดังนี้

สิ่งที่ควรทำ เช่น บริจาคโลหิต บริจาคเงินให้การกุศล ซื้อสินค้าและบริการที่มีภาพลักษณ์ ในเชิงบวกมากกว่าการซื้อสินค้าที่ไม่ดีต่อสุขภาพ

สิ่งที่ไม่ควรทำ เช่น ทุจริต หลบเลี่ยงภาษี ฉ้อโกง เผยแพร่ข้อมูลที่ทางการมองว่าเป็นภัย ต่อความมั่นคงทางสังคม

ชาวจีนแผ่นดินใหญ่เชื่อว่าระบบ Social Credit จะช่วยแก้ปัญหาอาชญากรรม เช่น การ ทุจริตเล็ก ๆ น้อย ๆ ด้วยการให้มีการสอดส่องดูแลและการตรวจสอบมากขึ้น

๓. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ งานวิจัยในประเทศ

พระราชบัญญัติ (สิงห์คำ ชยวิโส) (๒๕๕๖ : ๑๙๓ - ๑๙๔) ได้วิจัย กระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมภายใต้รูปแบบธรรมาภิบาลที่ดี สำหรับหน่วยอบรมโดย วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิดและหลักการเสริมสร้างสังคมคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างสังคมคุณธรรมภายใต้แนวคิดธรรมาภิบาลของหน่วย อบรมประชาชนประจำตำบลหัวม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย และเพื่อทดลองและนำเสนอรูปแบบ การเสริมสร้างสังคมคุณธรรมเชิงพุทธบูรณาการในการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำ ตำบลเขตภาคเหนือ ผลการวิจัย พบว่า ความดีและความมีคุณธรรมนั้น เป็นรากฐานสำคัญของสังคม เป็นอุดมการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์และความสุขแก่ทุกฝ่าย ไม่มีความรุนแรง ล้างผลาญ ไม่เบียดเบียน ซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเพื่อแบ่งปัน สามารถพัฒนาบุคลากรในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา พระพุทธศาสนามีหลักการในการพัฒนาสังคมไปสู่สังคมที่มีคุณธรรม ๘ ประการ คือ ความถูกต้อง ความเสมอภาค ความยุติธรรม ความสันติ ความพอเพียง สามัคคีธรรม การพึ่งพาอาศัย การมีศรัทธาและปัญญา ซึ่งถ้าสังคมใดมีธรรมเหล่านี้ทั้งหมด สังคมนั้นก็จะมีความสุข มีการเกื้อกูล แบ่งปัน และช่วยพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีความสุจริต สามารถก้าวข้ามไปสู่การหลุดพ้นจากกิเลส ตัณหา ความอยากต่าง ๆ ได้ หรือสามารถเข้าถึงธรรมได้ การจัดตั้งกลุ่มธรรมาภิบาลของชุมชนวัดศรีเมืองมูล ตำบลหัวม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เกิดขึ้นภายใต้หน่วยงานที่เรียกว่า “หน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล” มีแนวคิดในการจัดตั้งธรรมาภิบาล ๒ ประการ คือ เพื่อป้องกันสิ่งไม่ดี มุ่งเน้นการ พัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณภาพ สามารถที่จะดำเนินชีวิตไปได้อย่างสงบสุข และเพื่อพัฒนากระบวนการ ขับเคลื่อนความดี โดยนำหลักการทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในลักษณะของคะแนนความดี

โดยมีเป้าหมายหลัก คือเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การเสริมสร้างคุณธรรม การจิตสวัสดิการชุมชน เป็นต้น ผลจากการดำเนินการธนาคารความดี สามารถทำให้คนในชุมชนมีความสุข มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยได้รับค่าความดีเป็นสิ่งตอบแทนแล้วสามารถนำมาแลกเปลี่ยนสิ่งของได้ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในหนเหนือ มีกระบวนการและหลักการที่คล้ายคลึงกัน คือ การนำหลักการ ๘ ประการ คือ หลักศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพ สัมมาชีพ สันติสุข ศึกษา สงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูกตเวที และหลักสามัคคีธรรม มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคล และสังคม โดยมีเป้าหมายของการดำเนินการ คือเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น การพัฒนาสังคม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การจิตสวัสดิการชุมชน และ การสงเคราะห์ชุมชน การใช้หลักการทางพระพุทธศาสนาควบคู่กับการพัฒนาชีวิต และสังคม เพื่อให้บุคคลพึ่งพาตนเองได้ มีการยึดมั่นในการทำความดี มีการช่วยเหลือ แบ่งปันสร้างความผูกพันด้วยกิจกรรมการพัฒนา มีการสื่อสารเพื่อให้คนเข้าถึงสัจธรรมด้วยวิถีการปฏิบัติ และมีการฝึกตามหลักไตรสิกขาและหลักภavana ๔ เพื่อให้บุคคลทำประโยชน์ตนสมบูรณ์ พึ่งพาตนเองได้ในทุกทาง ให้มีความพร้อมที่บำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้วยความเสียสละ จากนั้นควรมีการพัฒนาสังคมให้ไปสู่สังคมคุณธรรมที่เกิดประโยชน์และความสุขของทุกคนในสังคม

วารางคณินทร์ ศรีวงศ์ (๒๕๕๖ : ๒๐๖ - ๒๐๗) ได้ศึกษาการบริหารจัดการของธนาคารความดีตำบลห้วยมัมและตำบลป่าหุง อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย พบว่าเหตุจูงใจในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของธนาคารความดีตำบลห้วยมัม คือ ๑) การมีคนในชุมชนและคณะกรรมการบริหารงานมาชักชวนให้เข้าร่วม ๒) การเล็งเห็นผลประโยชน์ที่เกิดต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนและการช่วยเหลือผู้อื่นด้วย ส่วนเหตุจูงใจในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของธนาคารความดีตำบลป่าหุง คือ ๑) การมีคนในชุมชนและคณะกรรมการบริหารงานมาชักชวนให้เข้าร่วม ๒) การเล็งเห็นผลประโยชน์บางอย่างของธนาคารความดีและการแสดงความร่วมมือกับชุมชน ๓) เหตุผลส่วนบุคคล ผลตอบแทนที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกของธนาคารความดีตำบลห้วยมัม สามารถแบ่งเป็น ๒ รูปแบบ คือ ๑) ผลตอบแทนที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ สิ่งของเครื่องใช้ เกียรติบัตรเชิดชูความดีทุนการศึกษา ตัวอย่างชีวิตเข้มทิศคนดีตำบลห้วยมัม ๒) ผลตอบแทนที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความสุขที่สัมผัสได้ การได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ความรู้สึกภาคภูมิใจกับการทำดี การได้เป็นตัวอย่างที่ดี ส่วนผลตอบแทนที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกของธนาคารความดีตำบลป่าหุง แบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ คือ ๑) ผลตอบแทนที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ สิ่งของเครื่องใช้ ทุนการศึกษา แพ้มสะสมงาน เกียรติบัตรเชิดชูความดี เกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือ การทัศนศึกษาดูงาน ๒) ผลตอบแทนที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความรู้สึกดี ความสุขทางใจที่ได้ทำดีและเห็นคนรอบข้างทำดี ความภาคภูมิใจกับการทำดี การได้เป็นตัวอย่างที่ดี การได้ปลูกฝังค่านิยมที่ดี

๓.๒ งานวิจัยต่างประเทศ

Martin Mautvedt (๒๐๑๗ : v) ได้ศึกษาการเฝ้าระวังระบบเครดิตทางสังคมของจีนและการจัดการสังคม : วิธีแก้ปัญหาศิลธรรมเสื่อม โดยกล่าวถึงแนวโน้มที่ทั่วโลกเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นเมื่อจีนหันมาใช้ระบบเครดิตทางสังคม (Social Credit System - SCS) ซึ่งอ้างอิงจากสื่อตะวันตกเป็นระบบเฝ้าระวังตามแนวทางที่รัฐใช้ควบคุมชีวิตพลเมือง (Orwellian) ที่จะให้คะแนนพลเมืองทุกคน โดยใช้ระบบเครดิตทางการเงินและส่วนหนึ่งเป็นกลไกการปฏิบัติตามหลักศีลธรรมจูงมหายทางการศึกษา ระบบเครดิตทางสังคม (SCS) ได้รับการวางให้เป็นเครื่องมือควบคุมทางสังคมที่ยิ่งใหญ่ของจีน วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาว่า ระบบเครดิตทางสังคม (SCS) คืออะไร มีผลต่อพฤติกรรมของผู้คนอย่างไร นอกเหนือจากการสำรวจผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกเชิงคุณภาพ นักศึกษามหาวิทยาลัยรับรู้อะไรเกี่ยวกับระบบเครดิตทางสังคม (SCS) อย่างไร กรอบการทำงานเพื่ออธิบายว่า ระบบเครดิตทางสังคม (SCS) เป็นกลไกการปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างไร อาจมีการใช้ฟังก์ชันที่ทำให้ระบบเครดิตทางสังคม (SCS) เกิดปัญหาได้ถึงสามองค์ประกอบ : การเฝ้าระวังการแทรกแซงเชิงวิเคราะห์และการจัดการทางสังคม วิทยานิพนธ์นี้ระบุเครื่องมือหลักของการควบคุมใน ระบบเครดิตทางสังคม (SCS) คือการให้เข้าถึงหรือการปฏิเสธการเข้าถึงสินค้าและบริการที่กำหนดชีวิตในจีนยุคใหม่ สิ่งนี้แสดงออกผ่านการลงโทษและการให้รางวัล กลไกนอกเหนือจากบัญชีดำที่เกี่ยวข้องกับระบบเครดิตทางสังคม (SCS) ระบบเครดิตทางสังคม (SCS) สร้างขึ้นจากหลักการพื้นฐานของการเฝ้าระวังซึ่งเป็นสาเหตุที่ใช้ทฤษฎี Panopticism Theory ของ Foucault ซึ่งเป็นการสอดส่องความเป็นส่วนตัวของผู้ถูกควบคุม ทำให้ผู้ถูกควบคุมรู้สึกว่ามีกำลังถูกจ้องมองและระแวงสงสัยที่จะกระทำการอันผิดแผกไปจากความปกติ มาใช้เป็นกรอบทฤษฎีในวิทยานิพนธ์นี้ สำหรับ Foucault ความกลัวในการเฝ้าระวังมีอิทธิพลต่อตัวเองพฤติกรรมมนุษย์ ในแง่หนึ่งระบบเครดิตทางสังคม (SCS) จะถูกวาดเป็นฝันร้ายของการควบคุมชีวิตพลเมือง (Orwell) ในทางกลับกันนักวิชาการและสื่อมวลชนยืนยันว่าชาวจีนพบว่าแนวคิดของระบบเครดิตทางสังคม (SCS) นั้นน่าสนใจและสำคัญ นั้น คำถามนี้จึงเป็นหัวใจหลักของการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพที่ดำเนินการกับนักศึกษามหาวิทยาลัยในปักกิ่ง ความน่าสนใจของระบบเครดิตทางสังคม (SCS) จะชัดเจนขึ้น เมื่อสำรวจการทดสอบความสมดุลของผลประโยชน์และผลเสียที่ผู้ให้ข้อมูลแสดงไว้ในสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่การเข้าถึงสินค้าบริการและโอกาสที่เพิ่มขึ้นผ่านระบบเครดิตทางสังคม (SCS) อาจเป็นข้อตกลงที่ไม่อาจต้านทานได้ที่เสนอ แทนที่จะอ้างว่ายอมรับการเฝ้าระวังมีอิทธิพลต่อตัวเองพฤติกรรมมนุษย์ (Faustian) จัดการกับการเฝ้าระวังที่ลวงล้าเพื่อประโยชน์ที่เป็นรูปธรรม วิทยานิพนธ์นี้ให้เหตุผลสนับสนุนโดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่าการตรวจสอบความสมดุลนั้นมีความซับซ้อนยิ่งกว่าระหว่างการเฝ้าระวังและความเป็นส่วนตัว

Glennis R. McWilliams.(2020 : 4) ได้ศึกษาระบบระบบเครดิตทางสังคม (Social Credit System - SCS) ของประเทศจีนและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในสังคมจีน ระบบเครดิตทางสังคม (SCS) เป็นระบบความรับผิดชอบที่ปฏิวัติวงการนั้นคือ มีไว้เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของบุคคล คะแนนเป็นรายบุคคลจัดทำโดย อัลกอริทึมที่ซับซ้อนซึ่งคำนึงถึงพฤติกรรมทางสังคมและการเงิน งานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพทุกข้อมูมิเป็นหลักกล่าวถึงระบบเครดิตสังคม (SCS) และ

วิเคราะห์ไฟล์ ผลกระทบทางการเมืองสังคมและเศรษฐกิจที่ระบบเครดิตสังคม (SCS) อาจมีต่อสังคมจีน
ขัดแย้ง ทฤษฎีถูกนำมาใช้เพื่อช่วยกำหนดบริบทการค้นพบและอธิบายการเพิ่มขึ้นของข้อขัดแย้งเชิง
เผด็จการ ซึ่งคาดการณ์ว่าจะเป็นผลมาจากการนำระบบเครดิตสังคม (SCS) ไปใช้ในขณะที่เกิดกระทบ
เต็มรูปแบบของระบบเครดิตสังคม (SCS) ยังไม่มีให้เห็น การวิจัยครั้งนี้ระบุว่าจะมีบทบาทในเกือบทุก
ด้านของพฤติกรรมทางสังคมและการตัดสินใจทางการเงินที่ชาวจีนส่วนใหญ่ทำในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่าระบบเครดิตทางสังคมเป็นเครื่องมือควบคุมพฤติกรรมของบุคคลทางสังคมในการ
สร้างบรรทัดฐานเดียวกัน และใช้ข้อมูลเครดิตของบุคคลในการสร้างค่านิยม และวัฒนธรรมแห่งความ
ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม มีจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อสังคม ผ่านกลไกการสร้างแรงจูงใจโดยการให้
รางวัลและการลงโทษ เพื่อยกระดับเครดิตโดยรวมของสังคมให้ดีขึ้น

ตอนที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์

๑. ความหมายของพฤติกรรมมนุษย์ (Human Behavior)

ฤกษ์ชัย คุณูปการ (๒๕๔๕) กล่าวว่า พฤติกรรม (Behaviors) หมายถึง การกระทำ
ต่าง ๆ ของมนุษย์ทั้งทางด้านจิตใจซึ่งไม่สามารถสังเกตได้ และด้านการแสดงออกซึ่งสามารถสังเกตได้
ซึ่งการกระทำทั้งสองชนิดเกิดจากการควบคุมหรือสั่งการของระบบประสาทส่วนกลางคือ สมองและไข
สันหลัง พฤติกรรมมนุษย์ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑.๑ พฤติกรรมภายนอกหรือการแสดงออกของมนุษย์ (Overt Behaviors) หมายถึง
การกระทำหรือการแสดงออกด้านกิริยาท่าทางต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น การพูด การเล่น การแสดงสีหน้า
และกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งบุคคลสามารถใช้เป็นสื่อหรือสัญญาณในการสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจได้
ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ

๑.๑.๑ พฤติกรรมภายนอกที่ผู้อื่นสามารถสังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัส
โดยตรง เรียกว่าพฤติกรรมโมลาร์ (Molar Behavior) เช่น การเดิน การนั่ง การพูด เป็นต้น

๑.๑.๒ พฤติกรรมภายนอกที่ไม่สามารถสังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัสโดยตรง
แต่สามารถสังเกตได้ด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เรียกว่า พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular Behavior)
เช่น การเต้นของหัวใจ การย่อยอาหารของกระเพาะ การตรวจคลื่นสมอง การตรวจหาปริมาณน้ำตาลใน
เลือด เป็นต้น ทั้งพฤติกรรมโมลาร์และพฤติกรรมโมเลกุล มีลักษณะเป็นรูปธรรม สามารถวัดหรือนับ
จำนวน เพื่อใช้ เป็นข้อมูลในการอธิบาย หรือทำนายพฤติกรรมภายในของบุคคลได้ เช่น การใช้เครื่องมือ
ทางการแพทย์วัดการเคลื่อนไหวของร่างกาย การไหลเวียนของโลหิต การเต้นของหัวใจ ปริมาณน้ำตาล
ในเลือด และการทำงานของคลื่นสมอง กระเพาะอาหารและลำไส้ที่ผิดปกติ ข้อมูลที่ได้จากการวัดด้วย
เครื่องมือแพทย์ดังกล่าว จะช่วยให้แพทย์อธิบายสภาพจิตใจที่เปลี่ยนไปของผู้ป่วยได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น
เป็นต้น

๑.๒ พฤติกรรมภายในหรือจิตใจของมนุษย์ (Invert Behaviors) หมายถึง ความคิด
ความรู้สึกจินตนาการ และคำศัพท์อื่น ๆ ทางด้านจิตวิทยา เช่น การรับรู้ เจตคติ อารมณ์ ความจำ หรือ

ประสบการณ์ เป็นต้น พฤติกรรมภายในมีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งไม่สามารถสังเกตได้ด้วยตาเปล่าหรือเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์

Lahey (2001 : 5) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมมนุษย์ว่า เป็นการกระทำ หรือ การปฏิบัติที่สามารถมองเห็น หรือสังเกตได้ของบุคคล

Wade and Taris (1999 : 245) กล่าวว่า พฤติกรรมมนุษย์ หมายถึง การกระทำที่สามารถสังเกตได้

Zimbardo and Gerring (1999 : 3) กล่าวว่า พฤติกรรมมนุษย์ หมายถึง การกระทำ ประพฤติ ปฏิบัติของบุคคลเพื่อปรับให้เข้ากับบริบทหรือสิ่งแวดล้อมที่สามารถสังเกตได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (๒๕๕๐) ให้ความหมายว่า เป็นการกระทำของบุคคลในทุกลักษณะทั้งโดยธรรมชาติ และจงใจกระทำซึ่งอาจรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวและอาจใช้ประสาทสัมผัสธรรมดาหรือใช้เครื่องมือช่วยสังเกต

อำนาจ บัวศิริ (๒๕๕๙) กล่าวว่า พฤติกรรมมนุษย์ หมายถึง กิริยา อากาที่แสดงออกหรือกิริยาโต้ตอบเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่แสดงออกโดยอาจสังเกตได้ด้วยตา เช่น การเคลื่อนไหว การเดิน การพูด การเขียน หรือไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา ต้องใช้เครื่องมือวัด เช่น หัวใจเต้น เลือดฉีดแรง ซึ่งสิ่งเร้าที่เข้ามากระทบตัวอาจเป็นสิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus) เช่น ความหิว ความกระหาย ความอยากรู้ หรือสิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus) เป็นสิ่งกระตุ้นที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง ๕ คือ หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

สรุปได้ว่าพฤติกรรมมนุษย์ คือ กิริยาอาการที่แสดงออกเมื่อถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายในและภายนอก สามารถรับรู้ได้จากประสาทสัมผัสทั้ง ๕ คือ หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

ลักษณะของพฤติกรรมมนุษย์

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ไว้ ๘ ประการ ดังนี้ (ลาเฮย์ : ๒๐๐๑)

๑. พฤติกรรมมนุษย์เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานทางด้านชีวภาพและระบบประสาท
๒. พฤติกรรมของมนุษย์มีความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งเกิดจากอิทธิพลของพันธุกรรม และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล
๓. พฤติกรรมของมนุษย์เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ทั้งการเรียนรู้จากอิทธิพลของปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม การสืบทอดทางเผ่าพันธุ์ และความแตกต่างด้านเพศ
๔. พฤติกรรมของมนุษย์มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างเป็นระบบและเป็นกระบวนการต่อเนื่องนับตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยชรา
๕. พฤติกรรมของมนุษย์เป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการส่วนตัวและความต้องการทางสังคม
๖. พฤติกรรมของมนุษย์มักเกิดจากสาเหตุหลายประการในเวลาเดียวกัน

๗. พฤติกรรมของมนุษย์เป็นพฤติกรรมทางสังคม หมายถึง มนุษย์มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมนุษย์เป็นสัตว์ที่ต้องการความรักความเข้าใจจากผู้อื่น

๘. พฤติกรรมของมนุษย์เป็นพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นจากประสบการณ์ของตนเอง

การเกิดพฤติกรรมของมนุษย์แต่ละคนเป็นผลมาจากอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านชีววิทยา ปัจจัยทางด้านสังคมวิทยา ปัจจัยทางด้านจริยธรรมจรรยา และปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ซึ่งปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งสิ้น ดังนั้นการจะศึกษาให้เข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์อย่างลึกซึ้งนั้น จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจเรื่องของปัจจัยพื้นฐานทางด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ ให้ละเอียดรอบคอบ เพื่อที่จะได้เข้าใจถึงพฤติกรรมทั้งของตนเอง ของผู้อื่น และของสังคมรอบข้างมากขึ้น อันจะส่งผลให้สามารถเข้าใจในพฤติกรรม สามารถควบคุมพฤติกรรมและปรับปรุงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมประเทศชาติได้

๒. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์

จากการค้นคว้าทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ (Human Behavior) สามารถสรุปได้ดังนี้

๒.๑ รูปแบบพฤติกรรมของมนุษย์

รูปแบบพฤติกรรมของมนุษย์ สามารถแบ่งได้เป็น ๒ อย่าง ได้แก่

๒.๑.๑ พฤติกรรมเปิดเผยหรือพฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมา ทำให้ผู้อื่นสามารถมองเห็นได้ สังเกตได้ เช่น การเดิน การหัวเราะ การพูด ฯลฯ

๒.๑.๒ พฤติกรรมปกปิดหรือพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงแล้ว แต่ผู้อื่นไม่สามารถมองเห็นได้ สังเกตได้โดยตรงจนกว่าบุคคลนั้นจะเป็นผู้บอกหรือแสดงบางอย่างเพื่อให้คนอื่นรับรู้ได้ เช่น ความคิด อารมณ์ การรับรู้

๒.๒ ประเภทของพฤติกรรมมนุษย์

นักจิตวิทยาแบ่งพฤติกรรมมนุษย์ออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

๒.๒.๑ พฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิด ซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่มีการเรียนรู้มาก่อน ได้แก่ ปฏิกริยาสะท้อนกลับ (Reflect Action) เช่น การกระพริบตา และสัญชาตญาณ (Instinct) เช่น ความกลัว การเอาตัวรอด เป็นต้น

๒.๒.๒ พฤติกรรมที่เกิดจากอิทธิพลของกลุ่ม ได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดจากการที่บุคคลติดต่อสังสรรค์และมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม

๒.๓ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมแบ่งออกได้เป็น ๔ ลักษณะ คือ

๒.๓.๑ การปรับเปลี่ยนทางด้านของสรีระร่างกาย เช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพ การแต่งกาย การพูด

๒.๓.๒ การปรับเปลี่ยนทางด้านอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดให้มีความสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ปรับอารมณ์ความรู้สึกให้สอดคล้องกับบุคคลอื่น รู้จักการยอมรับผิด

๒.๓.๓ การปรับเปลี่ยนทางด้านสติปัญญา เช่น การศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ความรู้ที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ การมีความคิดเห็นคล้อยตามความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่

๒.๓.๔ การปรับเปลี่ยนอุดมคติ หมายถึง การสามารถปรับเปลี่ยนหลักการแนวทางบางส่วนบางตอนเพื่อให้เข้ากับสังคมส่วนใหญ่ได้ โดยพิจารณาจากความจำเป็น และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เป็นประโยชน์แก่ตนเอง เพื่อสวัสดิภาพของตนเองและของกลุ่ม

๓. ปัจจัยพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์

ปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านชีววิทยา ปัจจัยทางด้านสังคมวิทยา ปัจจัยทางด้านจริยธรรมจรรยา และปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ซึ่งมีสาระโดยสังเขป ดังนี้ (สลักจิต ตรีธรมโสภา : ๒๕๕๕)

๓.๑ ปัจจัยทางด้านชีววิทยา

จิตวิทยามีความสัมพันธ์กับสรีรวิทยาอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมภายในทั้งหลายที่นักจิตวิทยาสนใจศึกษาล้วนเป็นกระบวนการทำงานของระบบร่างกายทั้งสิ้น โดยเฉพาะกระบวนการทำงานของระบบประสาทซึ่งมีสมองเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ จึงจำเป็นต้องศึกษาสรีรวิทยาของระบบประสาทและระบบอื่น ๆ ของร่างกาย จิตวิทยาแขนงที่ศึกษากระบวนการทางร่างกายนี้การที่เราารู้สึกว่าในขณะนี้อะไรเกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมทั้งที่อยู่ภายนอก และภายในร่างกาย เช่น ได้ยินเสียง ได้กลิ่น มองเห็น เป็นต้น คนเราจะต้องมีระบบอวัยวะรับเสียง ได้กลิ่น มองเห็น เป็นต้น คนเราจะต้องมีระบบอวัยวะที่ทำหน้าที่คอยจัดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมนี้อยู่ตลอดเวลา แล้วส่งข่าวสารต่อไปยังสมองเพื่อให้เกิดความรู้สึกรับรู้ คิด และตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม สภาพทางชีววิทยาที่เป็นพื้นฐานของพฤติกรรม ประกอบด้วยโครงสร้างของร่างกายที่ทำหน้าที่แตกต่างกัน ๓ ส่วน (Kendler: 1974) ได้แก่ กลไกที่ทำหน้าที่รับสัมผัส กลไกที่ทำหน้าที่เชื่อมต่อ กลไกที่ทำหน้าที่ตอบโต้ กลไกการทำงานของโครงสร้างทั้ง ๓ ส่วน จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ดังนี้

๓.๑.๑ กลไกที่ทำหน้าที่รับสัมผัส (Receiving Mechanisms) อวัยวะของร่างกาย ซึ่งทำหน้าที่รับสัมผัสจากสิ่งเร้า ได้แก่ อวัยวะสัมผัสทั้งหมด คือ หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง การทำหน้าที่ของอวัยวะสัมผัสทั้ง ๕ ส่วน แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ อวัยวะสัมผัสเฉพาะด้าน ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และอวัยวะสัมผัสทั่วไป คือ การสัมผัสทางผิวหนัง ได้แก่ ความร้อน หนาว ความเจ็บปวด หรือความรู้สึกต่าง ๆ จากการสัมผัส

๓.๑.๒ กลไกที่ทำหน้าที่เชื่อมต่อ (Connecting Mechanisms) ระบบประสาท (Nervous System) เป็นอวัยวะของร่างกาย ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมต่อประสานงานระหว่างอวัยวะสัมผัสไปสู่กลไกที่ทำหน้าที่ตอบโต้ระบบประสาทมีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้และการตอบโต้พฤติกรรม ส่วนประกอบของระบบประสาท แบ่งเป็น ๒ ระบบ คือ

๓.๑.๒.๑ ระบบประสาทส่วนกลาง (Central Nervous System) ซึ่งระบบประสาทส่วนกลางแยกเป็น ๒ ส่วน คือ สมอง (Brain) สมองจะทำหน้าที่ควบคุม การคิด การพูด การกระทำ เป็นต้น ไขสันหลัง (Spinal Cord) ทำหน้าที่รับส่งความรู้สึกผ่านไปยังสมอง

๓.๑.๒.๒ ระบบประสาทส่วนนอก (Peripheral Nervous System) แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือเซลล์ประสาท (Nerve Cells) ประกอบด้วยตัวเซลล์แอกซอน (Axon) และเดนไดรต์ (Dendrite) เส้นประสาท (Motor Nerve Fibers) คือ เส้นใยประสาททั่วไปของคน ระบบสมองและประสาทซึ่งเป็นส่วนทำหน้าที่เชื่อมต่อนั้น ถือว่าเป็นศูนย์รวมของอินทรีย์ ถ้าหากส่วนนั้นบกพร่องหรือพิการ ก็จะทำให้เกิดความบกพร่องในพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วย

๓.๑.๓ กลไกที่ทำหน้าที่ตอบโต้ (Reacting Mechanism) ซึ่งจะประกอบด้วยการทำงานที่ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ๒ ระบบ ดังนี้

๓.๑.๓.๑ ระบบกล้ามเนื้อ (Muscle) ระบบกล้ามเนื้อถือเป็นหน่วยปฏิบัติการตามคำสั่งของสมอง ทำให้เกิดพฤติกรรมหรือกิริยาอาการต่าง ๆ กล้ามเนื้อประกอบด้วยเซลล์กล้ามเนื้อและเส้นใยที่ละเอียดซึ่งจำแนกชนิดของกล้ามเนื้อตามการทำหน้าที่ได้ ๓ ชนิด คือ

๑) กล้ามเนื้อลาย ประกอบด้วยเส้นใยกล้ามเนื้อเล็ก ๆ ที่มีลักษณะเป็นเส้นสายๆ ได้แก่ กล้ามเนื้อแขน ขา สะโพก เป็นต้น

๒) กล้ามเนื้อเรียบ ส่วนมากเป็นกล้ามเนื้อของระบบภายใน เช่น หลอดลม หลอดอาหาร ลำไส้ มดลูก กระเพาะปัสสาวะ เป็นต้น การทำงานของกล้ามเนื้อเรียบจะอยู่ภายใต้การควบคุมของระบบประสาทอัตโนมัติ

๓) กล้ามเนื้อหัวใจ เป็นกล้ามเนื้อที่มีลักษณะพิเศษ อยู่ภายใต้การควบคุมของระบบประสาทอัตโนมัติ

โดยทั่วไปแล้ว พฤติกรรมของกล้ามเนื้อลายนั้น มักจะเป็นพฤติกรรมภายนอก เช่น การเดิน การวิ่งการทำงาน เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมของกล้ามเนื้อเรียบและกล้ามเนื้อหัวใจจะเป็นพฤติกรรมภายใน เช่น การย่อยอาหาร การขับถ่าย เป็นต้น

๓.๑.๓.๒ ระบบต่อม (Glands) ต่อเป็นระบบสรีรวิทยาส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรม ต่อมาประกอบด้วยเซลล์พิเศษที่สามารถสร้างสารเหลวที่มีคุณสมบัติทางเคมีเพื่อรักษาภาวะสมดุลของร่างกาย นักจิตวิทยาชอบใช้การหลั่งสารเหลวของต่อมต่าง ๆ เป็นตัวแปรตาม (Dependent Variable) ในการทดลองทางจิตวิทยา ต่อมในร่างกายของมนุษย์แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

๑) ต่อมมีท่อ (Duct Glands) หมายถึง ต่อมที่หลั่งสารเหลวออกมาแล้วมีท่อเล็ก ๆ ลำเลียงสารเหลวนั้นออกสู่ภายนอกได้ เช่น ต่อมน้ำตา ต่อมเหงื่อ ต่อมไขมัน ต่อมน้ำลาย เป็นต้น

๒) ต่อมไร้ท่อ (Ductless Glands) คือ ต่อมที่ผลิตสารเหลวซึ่งมีคุณสมบัติทางเคมีที่เรียกว่า “ฮอร์โมน” (Hormone) ไหลเข้าสู่กระแสโลหิตแล้วกระจายออกไปสู่ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายโดยไม่อาศัยท่อ ต่อมไม่มีท่อมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของร่างกายและมีผลต่อพฤติกรรม ตลอดจนบุคลิกภาพของบุคคล ถ้าหากปริมาณการหลั่งฮอร์โมนจากต่อมต่าง ๆ ผิดปกติ ซึ่งอาจจะมากหรือน้อยกว่าปกติก็จะทำให้การเจริญเติบโตของร่างกายผิดปกติจนทำให้พฤติกรรมต่าง ๆ แปรปรวนไปด้วย

๓.๒ ปัจจัยทางด้านสังคมวิทยา

สังคม หมายถึง มนุษย์ที่รวมกันอยู่เป็นหมู่คณะมีทั้งหญิงและชาย ตั้งภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่ง ณ ที่ใดที่หนึ่ง การอยู่รวมกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กก็ตามจะต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน มีสมาชิกประกอบด้วยคนทุกเพศทุกวัยซึ่งมีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยมีวัฒนธรรมหรือระเบียบแบบแผนในการดำเนินชีวิตเป็นของตนเอง การเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์จะต้องเข้าใจในวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจหรือการเมือง เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม อยู่คนเดียวไม่ได้ จำเป็นต้องอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และต้องมีการติดต่อสังสรรค์คบหาสมาคมกับผู้อื่น นอกจากนี้พฤติกรรมของมนุษย์ก็เป็นผลมาจากการหล่อหลอมโดยวัฒนธรรมของสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ เช่น คนไทยจะมีลักษณะบุคลิกภาพแตกต่างไปจากคนในประเทศอเมริกาหรือประเทศอื่น ๆ เนื่องจากว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม ดังนั้นพฤติกรรมของมนุษย์ย่อมมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคม และพฤติกรรมของแต่ละคนในสังคมย่อมมีผลกระทบต่อบุคคลอื่นในสังคมด้วย การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน และองค์ประกอบทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดขอบเขตของพฤติกรรมมนุษย์ในสังคม โดยเฉพาะวัฒนธรรม และการอบรมเลี้ยงดูซึ่งมี

รายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

๓.๒.๑ วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น กำหนดขึ้น มิใช่สิ่งที่มีมนุษย์ทำตาม สัตว์ชาติญาณอาจเป็นการประดิษฐ์วัตถุสิ่งของขึ้นใช้ หรืออาจเป็นการกำหนดพฤติกรรมและ/หรือ ความคิด ตลอดจนวิธีการหรือระบบการทำงาน วัฒนธรรมเกิดขึ้นเมื่อมนุษย์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน ในสังคมเดียวกัน ทำความตกลงกันว่าจะยึดระบบไหนดี พฤติกรรมใดบ้างที่จะถือเป็นพฤติกรรมที่ควร ปฏิบัติและมีความหมายอย่างไรแนวความคิดใดจึงจะเหมาะสม ข้อตกลงเหล่านี้คือการกำหนด ความหมายให้กับสิ่งต่าง ๆ ในสังคม เพื่อว่าสมาชิกของสังคมจะได้เข้าใจตรงกันและยึดระบบเดียวกัน วัฒนธรรมจึงต้องมีการเรียนรู้และมีการถ่ายทอดเมื่อมนุษย์เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม มนุษย์ก็รู้ว่าอะไร คือ ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม และส่วนใหญ่แล้วมนุษย์จะรู้ว่าอะไรควรทำและอะไรไม่ควรทำ ฉะนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมจึงเป็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด กันมาก

๓.๒.๒ การอบรมเลี้ยงดู และทัศนคติของพ่อแม่เป็นสิ่งสำคัญต่อบุคลิกภาพ ของมนุษย์มากกว่าที่ได้จะเติบโตขึ้นมา มีบุคลิกภาพลักษณะอย่างใดนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับพันธุกรรม แล้ว การอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสมจะ ส่งผลให้เขามีบุคลิกภาพที่ดี มีการปรับตัวต่อปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม จะทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี มีบุคลิกภาพเหมาะสมอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กถูกเลี้ยงดูไม่ถูกต้องและไม่ เหมาะสม จะทำให้มีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ไม่ดีและไม่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อการปรับตัว และส่งผลให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิตในวัยผู้ใหญ่ต่อไป

สอดคล้องกับพรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ (๒๕๔๕) กล่าวว่า การศึกษา ทฤษฎีพัฒนาการมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ผนวกกับทฤษฎีและงานวิจัยทางการอบรมเลี้ยงดู กล่าว ได้ว่าปัจจัยสำคัญที่จะสามารถยกระดับมาตรฐานทรัพยากรมนุษย์ของประเทศในด้านคุณธรรมความมี ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อการเสียสละและเห็นผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนนี้ จะกระทำได้โดยผ่านกระบวนการของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสมาชิก ของครอบครัวทั้งสิ้น การอบรมเลี้ยงดูที่เป็นปัจจัยสำคัญ การเข้าใจและยอมรับได้ว่า บุคคลแต่ละคนนั้น เป็นผู้คนที่มาจากความแตกต่างและความหลากหลาย จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น หากเรายอมรับ และเข้าใจได้ว่า คนแต่ละคนไม่เหมือนกัน เราแปลกและแตกต่างกัน แต่หากเราเข้าใจ พยายามเรียนรู้ กัน ปรับตัวเข้าหากัน เราก็จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การอบรมเลี้ยงดูนั้นมีหลายรูปแบบ

นอกจากนี้ Diana Baumrind (๑๙๗๑) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันแห่งมหาวิทยาลัย แคลิฟอร์เนียสนใจศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูอย่างจริงจัง เขาได้เสนอมิติสำคัญในการอธิบาย พฤติกรรมของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรว่าประกอบด้วย ๒ มิติ คือ มิติควบคุมหรือเรียกกร้อง

จากบิดามารดา และมิติการตอบสนองความรู้สึกเด็ก จากการผสมผสาน ๒ มิติทำให้จัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็น ๓ รูปแบบ คือ ๑) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ๒) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ๓) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ต่อมา ได้เพิ่มเติมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบที่ ๔ คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง รายละเอียดการเลี้ยงดูแต่ละรูปแบบ มีดังนี้

๑. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการตามวุฒิภาวะของเด็ก โดยที่บิดามารดาจะอนุญาตให้เด็กมีอิสระตามควรแก่วุฒิภาวะ แต่ในขณะเดียวกันบิดามารดาจะกำหนดขอบเขตพฤติกรรมของเด็ก และกำหนดให้เด็กเชื่อฟังและปฏิบัติตามแนวทางที่บิดามารดากำหนดไว้อย่างมีเหตุผล ถึงแม้บิดามารดาจะมีการเรียกร้องสูง แต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความรักความอบอุ่นและใส่ใจต่อเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองรับฟังเหตุผลจากเด็กและสนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว

๒. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian Parenting Style) การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดามีความเข้มงวดเรียกร้องสูง แต่ไม่ตอบสนองความต้องการของเด็กโดยสิ้นเชิง

๓. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive Parenting Style) การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ตามการตัดสินใจของเด็กโดยไม่มีการกำหนดขอบเขต ใช้การลงโทษน้อย ไม่เรียกร้องหรือควบคุมพฤติกรรมเด็ก เด็กสามารถแสดงออกซึ่งความรู้สึกและอารมณ์ได้อย่างเปิดเผย บิดามารดาอาจให้คำปรึกษาหรือพยายามใช้เหตุผลกับเด็ก แต่ไม่มีอำนาจในการควบคุมพฤติกรรมของเด็ก บิดามารดาจะให้ความรักความอบอุ่นและตอบสนองความต้องการของเด็กเสมอ

สรุปแล้ว การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาส่งผลต่อบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมของบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่สามารถหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการควบคุมตนเองและมีความฉลาดทางอารมณ์

๓.๓ ปัจจัยพื้นฐานทางจริยธรรม

จริยธรรมเป็นเหมือนบัพผุญติของคุณความดีและความงามของจิตใจมนุษย์ที่ส่งผลให้คนประพฤติปฏิบัติ ถูกต้องชอบธรรม ปัจจัยพื้นฐานทางจริยธรรมจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการประกอบสัมมาอาชีวะของคนในทุกสาขาอาชีพ การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมจะทำให้ผู้ประกอบอาชีพมีความตระหนักถึงประโยชน์และโทษที่เป็นผลมาจากการมีคุณธรรม จริยธรรมและการไม่มีคุณธรรมและจริยธรรม มีผู้ให้ความหมายของคำว่าจริยธรรมไว้ สรุปได้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

ประกาศรี สืออำไพ (๒๕๓๕) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง

หลัก ความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม คุณค่า ทางจริยธรรมชี้ให้เห็นความเจริญงอกงามในการดำรงชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผน ตาม วัฒนธรรมของ บุคคลที่มีลักษณะทางจิตใจ ที่ดีงามอยู่ในสภาพแวดล้อมที่โน้มน้าให้บุคคลมุ่งกระทำ ความดี ละเว้น ความชั่ว มีแนวทางความประพฤติอยู่ในเรื่องของความดี ความถูกต้อง ควรในการ ประพฤติตนเพื่อ อยู่ในสังคมได้อย่างสงบเรียบร้อยและ เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น มีคุณธรรมและมโนธรรม ที่จะสร้าง ความสัมพันธ์อันดี โดยมีสำนึกที่จะใช้สิทธิและหน้าที่ของตนตามค่านิยมที่พึงประสงค์

พระเทวรินทร์ เทวินโท (๒๕๔๔). จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติปฏิบัติที่มี ธรรมะเป็นตัวกำกับ จริยธรรมก็คือ ธรรมที่เป็นไป ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

โดยสรุป จริยธรรม หมายถึง หลักความประพฤติที่อบรมบ่มนิสัยและปลูกฝัง ลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของศีลธรรม ความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งที่ดีงาม ถูกต้องและ เหมาะสม

๓.๔ การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์

มนุษย์ได้พยายามที่จะศึกษาการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ด้วยตนเอง เพื่อ ประโยชน์ในการที่จะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยดี และมีความสุข จึงทำให้เกิดมีความเชื่อ หลักการและทฤษฎีต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย จากบรรดาผู้รู้และนักการศึกษาทั้งหลายที่พยายามหา หลักเกณฑ์มาเพื่ออธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งสามารถรวบรวมทัศนะต่าง ๆ เป็นหมวดหมู่ได้ ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นจากแรงผลักดันภายในตัวของมนุษย์ ๒) พฤติกรรมของ มนุษย์เกิดขึ้นจากแรงผลักดันของสิ่งแวดล้อม ๓) พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นจากทั้งแรงผลักดันภายใน ตัวมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม

๓.๔.๑ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากแรงผลักดันภายในตัวมนุษย์ แรงผลักดันที่ทำให้ มนุษย์แสดงพฤติกรรม ต่าง ๆ ออกมาก็คือ ความต้องการ ซึ่งความต้องการนี้จะแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ใหญ่ๆ คือ ความต้องการทางร่างกาย และความต้องการทางจิตใจ

๓.๔.๑.๑ ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นแรงผลักดันที่อยู่ใน ระดับพื้นฐานที่สุด แต่มีพลังอำนาจสูงสุด เพราะเป็นแรงผลักดันที่จะทำให้ชีวิตอยู่รอด มนุษย์จะต่อสู้ดิ้นรนทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่จะมาบำบัดความต้องการทางร่างกาย ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นทั้งทางที่ดีที่ถูกต้องหรือทางที่ไม่ถูกต้องก็ได้ความต้องการทางร่างกายที่จะทำให้ชีวิตอยู่รอด ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ อุณหภูมิที่พอเหมาะ การพักผ่อน การขับถ่าย การสืบพันธุ์ ความปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ การตอบสนองความต้องการทางร่างกาย อันทำให้มนุษย์แสดง พฤติกรรมออกมานั้น สามารถกระทำได้ ๒ ระดับ คือ ๑) กิริยาสะท้อน เป็นการแสดงพฤติกรรมของ มนุษย์ที่เป็นไปได้โดยธรรมชาติ เช่น เมื่อร่างกายมีอุณหภูมิสูงกว่าปกติ ร่างกายก็จะขับเหงื่อออกมาเป็น

การลดอุณหภูมิให้อยู่ในระดับพอเหมาะ ๒) พฤติกรรมเจตนา เป็นการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ต่อสิ่งเร้าโดยความตั้งใจหรือความพอใจของตนเอง เช่น เมื่อรู้สึกตัวว่าร้อนก็จะไปอาบน้ำ หรือเปิดพัดลม เป็นต้น

๓.๔.๑.๒ ความต้องการทางจิตใจ เป็นแรงผลักดันที่อยู่ในระดับสูงชันกว่าความต้องการทางร่างกาย แต่มีพลังอำนาจน้อยกว่า เพราะความต้องการทางจิตใจนี้ ไม่ใช่ความต้องการที่เป็นความตายของชีวิต จะเป็นความต้องการที่มาจากช่วยสร้างเสริมให้ชีวิตมีความสุขสบายยิ่งขึ้นเท่านั้น มีนักจิตวิทยาหลายคนได้อธิบายถึงแรงผลักดันภายในร่างกาย อันมีผลทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) นักจิตวิทยาชาวออสเตรีย ได้วิเคราะห์จิตมนุษย์ออกเป็นองค์ประกอบ ๓ ส่วนคือ อิด (Id) อีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) ส่วนทั้งสามนี้ประกอบเป็นโครงสร้างทางจิต (ศรีราชา เจริญพานิช, ๒๕๒๖ : ๑๓) อิด เป็นสัญชาตญาณในตัวมนุษย์ จะอยู่ในรูปของพลังงานที่คอยผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ พลังงานนี้มีสองส่วนคือ ส่วนหนึ่งจะผลักดันให้มีชีวิตอยู่รอด เรียกว่า สัญญาณชีวิต และอีกส่วนหนึ่งจะผลักดันให้ชีวิตดับ เรียกว่า สัญญาณความตาย อิดเป็นส่วนของจิตที่คนเราไม่รู้สึกรู้เห็น เป็นจิตใต้สำนึก แรงผลักดันนี้จึงมีอยู่โดยที่คนเราไม่รู้สึกรู้เห็น เป็นแรงผลักดันไร้สำนึก อิดจะผลักดันให้จิตอีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนใหญ่และส่วนที่เรารู้ตัวที่เรียกว่า อีโก้ กระทำในสิ่งต่าง ๆ ตามที่อิดต้องการ ทั้งส่วนที่เป็นสัญญาณชีวิต และส่วนที่เป็นสัญญาณความตาย จึงเป็นตัวตอบสนองความต้องการของอิด ส่วนของจิตที่ทำหน้าที่ควบคุมสัญชาตญาณเหล่านี้คือ ซูเปอร์อีโก้ หรือ มโนธรรมที่มีอยู่ในจิตของแต่ละบุคคล เป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นผลเกิดจากการอบรมสั่งสอนของสังคม ทำให้อิดและอีโก้มีพฤติกรรมอยู่ทางที่ถูกที่ควรเป็นที่ยอมรับของสังคม แรงผลักดันของอิดจะทำให้เกิดความตึงเครียด อีโก้จะต้องพยายามตอบสนองความต้องการของอิดเพื่อลดความตึงเครียด แต่ความต้องการของอิดบางอย่าง อีโก้ไม่อาจทำตามเพราะไปขัดกับมโนธรรมในซูเปอร์อีโก้ จึงทำให้เกิดความตึงเครียด และความวิตกกังวลใจเกิดขึ้น ความวิตกกังวลนี้จึงเป็นแรงผลักดันพฤติกรรมอีกแรงหนึ่ง เพื่อปกป้องตนเองให้รอดพ้น ความวิตกกังวล อีโก้จึงต้องพัฒนาพฤติกรรมป้องกันที่เรียกว่า “กลไกป้องกัน” ซึ่งเป็นไปโดยไม่รู้สึกรู้เห็น ตัวอย่างพฤติกรรมป้องกัน ได้แก่ ๑) การเก็บกด (Repression) คือการที่อีโก้จะพยายามเก็บความรู้สึกที่เป็นความปรารถนาที่สังคมไม่ยอมรับต่าง ๆ เช่น ความอิจฉาพ่อแม่ พี่น้องของตนเอง ซึ่งถ้าแสดงออกมาก็จะถูกสั่งตำหนิ ๒) การถอดแบบ (Identification) เป็นการยอมรับในสิ่งที่อิดเกิดความอิจฉาและนำเอาพฤติกรรมของสิ่งนั้นมาเป็นแบบแผนในการแสดงพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งทำให้ความวิตกกังวลหมดไปได้ ๓) การยึดแน่น (Fixation) เป็นการยึดแน่นในพฤติกรรมที่ตนต้องการแต่ไม่ได้รับการตอบสนองตั้งแต่ตอนวัยเด็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งตอบสนองความต้องการ ๔) การแสดง

พฤติกรรมตรงข้าม (Reaction Formation) คือ การแสดงที่ตรงข้ามกับความต้องการของจิตที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น ผู้หญิงอิจฉาแม่ แต่แสดงพฤติกรรมเป็นห่วงหรือเอาอกเอาใจตลอดเวลา ๕) การตำหนิผู้อื่น (Projection) เป็นการคิดว่า ผู้อื่นมีลักษณะไม่ดี เพื่อกลบเกลื่อนลักษณะที่มีในตนเอง เพื่อตนเองจะได้เกิดความสุขสบายใจ ๖) การถดถอย (Regression) เป็นการแสดงพฤติกรรมที่ถดถอยไปสู่วัยเด็ก ๗) พฤติกรรมเบี่ยงเบน (Sublimation) เป็นการแสดงพฤติกรรมอย่างอื่นเพื่อทดแทนพฤติกรรมที่ตนต้องการ แต่ไม่สามารถแสดงออกได้ เช่น ความต้องการทางเพศ ความก้าวร้าวก็แสดงออกในรูปการเขียนกลอน การร้องเพลง การทำงานหนัก เป็นต้น ๘) การทดแทน (Displacement) คือ การแสดงความปรารถนากับอีกบุคคลหนึ่งหรือสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นการทดแทน เช่น ถูกลูกชายจ้างดูค่า ก็ไประบายกับลูกเมียที่บ้าน ขาดแม่ก็อาจจะหลงรักใครเหมือนแม่บ่รักแม่ของตน

อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) เป็นนักจิตวิทยาในกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ซึ่งนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ มีความเชื่อว่า มนุษย์มีโช้ทาสของแรงผลักดันต่าง ๆ เช่น ความหิว กระทบเท่านั้น แต่มนุษย์ยังเกิดมาพร้อมศักยภาพของความเป็นมนุษย์ต่าง ๆ เช่น ความอยากรู้ ความสร้างสรรค์ และความต้องการที่จะพัฒนาตนเองจนเต็มขีดความสามารถ มาสโลว์ ได้เน้นให้เห็นถึงความต้องการให้แต่ละคน ในการพัฒนาศักยภาพของตนให้เป็นจริงขึ้นมามากเป็นพิเศษ เขาเห็นว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมด้วยความต้องการ ๕ อย่าง ซึ่งเรียงตามลำดับความสำคัญมากน้อยก่อนหลังได้ดังนี้ ๑) ความต้องการทางสรีระ หรือร่างกาย ซึ่งเป็นความต้องการขั้นแรกสุด ๒) ความต้องการสวัสดิภาพ หรือความปลอดภัยทั้งปวง จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการทางสรีระได้รับการตอบสนองแล้ว ๓) ความต้องการความรัก เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น พ่อแม่กับลูก สามีกับภรรยา เพื่อนกับเพื่อน เป็นต้น ๔) ความต้องการความนิยมนับถือในตนเอง เป็นขั้นที่คนเราต้องการยอมรับ ความพอใจและความภูมิใจในตนเอง ๕) ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์สามารถตอบสนองความต้องการในเรื่องปากท้อง ความปลอดภัย ความรักเรื่องศักดิ์ศรีได้อย่างเพียงพอแล้ว จึงมุ่งพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เจริญงอกงามมากที่สุด มนุษย์อยากจะทำการศึกษาเพราะอยากรู้อย่างแท้จริงอยากทำเพราะใจรัก เป็นต้น

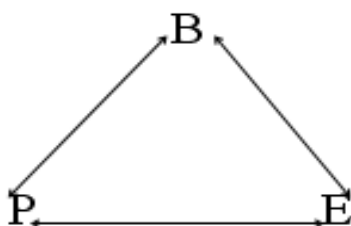
๓.๔.๒ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากแรงผลักดันของสิ่งแวดล้อม

อริสโตเติล (Aristotle) เป็นผู้ที่เริ่มประกาศความเชื่อนี้ ต่อมาความคิดเช่นนี้ก็กลับมาอิทธิพลอีกในยุคของจอห์น ลอคค์ (John Locke) เบิร์คเลีย (Berkeley) และอีกหลายคน ซึ่งเชื่อว่าประสบการณ์ของมนุษย์เป็นสิ่งที่ทำให้คนเราเกิดการเรียนรู้ที่จะกระทำพฤติกรรมเมื่อเกิดมานั้น มนุษย์มิได้มีความรู้ติดตัวมาแต่อย่างใด ล้วนแล้วแต่ต้องเรียนรู้ภายหลัง จากเกิดมาแล้วทั้งสิ้น ต่อเมื่อมีประสบการณ์แล้วจึงจะเรียนรู้ และจดจำประสบการณ์นั้นเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการแสดงพฤติกรรมในอนาคตต่อไป

ส่วนสกินเนอร์ (Skinner) เป็นนักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำแนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมมนุษย์ถูกควบคุมโดยเงื่อนไขแห่งการเสริมแรง และเงื่อนไขแห่งการลงโทษ และด้วยเหตุนี้เองมนุษย์จึงไม่มีเสรีภาพแต่ประการใด สกินเนอร์ ชี้ให้เห็นว่าผลการกระทำของคนเรามีอยู่ ๒ ประการคือ ผลการกระทำที่ทำให้พอใจ ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นแรงเสริมให้การกระทำนั้นมีต่อไป (เงื่อนไขแห่งการเสริมแรง) และผลการกระทำที่ทำให้ไม่พอใจ ซึ่งจะเป็นตัวการที่ทำให้คนเราหยุดพฤติกรรมหรือการกระทำอันจะนำมาซึ่งผลการกระทำเช่นนี้ในอนาคต (เงื่อนไขแห่งการลงโทษ) พฤติกรรมที่ยังผลให้เกิดความพอใจ เช่น พฤติกรรมที่ทำแล้วได้รับคำชมเชย ได้ตำแหน่ง ได้เงิน ได้รับการยกย่อง ฯลฯ ก็จะมีโอกาสสูงมากที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคตในขณะที่พฤติกรรมที่ยังผลให้เกิดความไม่พอใจ เช่น ทำแล้วถูกตำหนิ เสียตำแหน่ง เสียเงิน ถูกทำร้าย ถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม ฯลฯ ก็จะหยุดไป ดังนั้น พฤติกรรมของคนเราจึงถูกควบคุมโดยเงื่อนไขของผลการกระทำทั้ง ๒ ประการ ดังกล่าว (สิทธิโชค วรานุสันติกุล, ๒๕๒๘ : ๒)

๓.๔.๓ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากทั้งแรงผลักดันภายในตัวของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงมากในปัจจุบัน ได้ให้ความสำคัญแก่ ลักษณะภายในตัวมนุษย์และสิ่งแวดล้อมว่า เป็นตัวก่อให้เกิดพฤติกรรม เขาอธิบายว่าพฤติกรรมมนุษย์ องค์ประกอบภายในตัวมนุษย์และสิ่งแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลต่อกันและกัน ในลักษณะที่แต่ละองค์ประกอบต้องสัมพันธ์กันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน หมายความว่า ในบางครั้งสิ่งแวดล้อมอาจจะมีส่วนในการทำให้เกิดพฤติกรรมได้มากกว่าองค์ประกอบภายในตัวบุคคล ส่วนในเวลาอื่นองค์ประกอบภายในตัวบุคคลก็อาจจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์มากกว่าสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์เช่นนี้อยู่ในลักษณะพึ่งพาอาศัยกัน เป็นกระบวนการที่ทั้งสองฝ่ายต่างก็มีอิทธิพลต่อกันและกัน และทั้งคู่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ในขณะเดียวกันพฤติกรรมมนุษย์ ก็มีอิทธิพลต่อทั้งสองสิ่งด้วยเหมือนกัน ซึ่งแบนดูราได้แสดงเป็นแผนภาพที่ ๒.๑ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ ความสัมพันธ์ของพฤติกรรม แรงผลักดันภายในตัวของมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม

๓.๕ พฤติกรรมมนุษย์ตามแนวจิตวิทยา

นักจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์ส่วนใหญ่จะประพฤติปฏิบัติตามแบบแผนของกฎระเบียบหรือวิธีการที่มีอยู่ในสังคม รวมทั้งวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมนั้น ๆ ซึ่งมนุษย์ย่อมเข้าใจในสภาพ และบทบาทตามที่กลุ่มสังคมคาดหวังตั้งนั้นพฤติกรรมมนุษย์ อาจเกิดขึ้นได้ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

๓.๕.๑ การติดต่อสื่อสาร (Communication)

๓.๕.๒ การขัดแย้ง (Conflict)

๓.๕.๓ การแข่งขัน (Competition)

๓.๕.๔ การประนีประนอมผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกัน (Accommodation)

๓.๕.๕ การผสมผสานกลมกลืนเข้าหากัน (Assimilation)

๓.๕.๖ การร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกัน (Cooperation)

๓.๖ พฤติกรรมมนุษย์ตามแนวนักสังคมวิทยา

นักสังคมวิทยา เชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมหรือสภาวะภายนอกทั้งปวง (ETERNAL CONDITIONS) ที่อยู่รอบตัวของมนุษย์ ทั้งสิ่งที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่างตลอดจนพลังงานต่าง ๆ ที่จับต้อง รวมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อากาศ แสงแดด ความร้อน ความเย็น แร่ธาตุ กระแสไฟฟ้า เครื่องมือสื่อสาร เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถือว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลเหนือมนุษย์ที่จะอำนวยความสะดวกให้เกิดผลดี และผลร้าย โดยที่มนุษย์ไม่มีทางเลือกหนี เราอาจจะแบ่งประเภทของสิ่งแวดล้อม ออกเป็น ๓ ประการใหญ่ ๆ คือ ๑) สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ๒) สิ่งแวดล้อมทางสังคม ๓) สิ่งแวดล้อมทางครอบครัว อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่จะหาทางต่อสู้และเอาชนะทำให้เกิดวัฒนธรรมรูปแบบต่าง ๆ ขึ้น เช่น การคิดประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ การเพาะปลูก การสร้างถนนหนทาง การสร้างเครื่องมือสื่อสาร เป็นต้น

๓.๗ พฤติกรรมมนุษย์ทางวิทยาศาสตร์

การใช้หลักวิทยาศาสตร์ในการวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ จำแนกได้ดังนี้

๓.๗.๑ ความสมบูรณ์ หรือความปกติของสมอง จะมีส่วนสำคัญต่อพฤติกรรมมนุษย์ในด้านความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนถึงด้านจิตใจ หากสมองผิดปกติย่อมมีผลให้ พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปด้วยการผิดปกติของสมอง อาจเนื่องมาจากโรคหลายอย่าง เช่น ไข้มาลาเรียขึ้นสมอง สมองได้รับความกระทบกระเทือน หรือเนื้องอกในสมอง เป็นต้น

๓.๗.๒ ความพิการทางร่างกาย หรือเจ็บป่วยเรื้อรัง

๓.๗.๓ โรคจิตและ โรคประสาท

๓.๘ ลักษณะความแตกต่างของพฤติกรรมมนุษย์

ความแตกต่างดังกล่าวอาจแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

- ๓.๘.๑ ความแตกต่างทางอารมณ์ (Emotion)
- ๓.๘.๒ ความแตกต่างทางความถนัด (Aptitude)
- ๓.๘.๓ ความแตกต่างของความประพฤติ (Behavior)
- ๓.๘.๔ ความแตกต่างของความสามารถ (Ability)
- ๓.๘.๕ ความแตกต่างของทัศนคติ (Attitude)
- ๓.๘.๖ ความแตกต่างของความต้องการ (Needs)
- ๓.๘.๗ ความแตกต่างของรสนิยม (Tastes)
- ๓.๘.๘ ความแตกต่างทางสังคม (Social)
- ๓.๘.๙ ความแตกต่างของลักษณะนิสัย (Habit)

ความแตกต่างเหล่านี้ทำให้บุคคลมีลักษณะเฉพาะของตนเองซึ่งเรียกว่า เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) นักจิตวิทยา ยอมรับว่า ทุกคนย่อมมีความแตกต่างกัน แม้แต่ฝาแฝดก็ไม่เหมือนกัน สิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลแตกต่างกัน คือ พันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม

๓.๙ การพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์

การพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญด้านต่าง ๆ ๖ ประการ ได้แก่

- ๓.๙.๑ การเรียนรู้ (Learning)
- ๓.๙.๒ ค่านิยม (Value)
- ๓.๙.๓ บรรทัดฐานของสังคม (Norms)
- ๓.๙.๔ ทัศนคติ (Attitude)
- ๓.๙.๕ ความเชื่อ (Belief)
- ๓.๙.๖ การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction)

๓.๑๐. การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

พฤติกรรม (BEHAVIOUR) ในความหมายทางจิตวิทยาสังคม ย่อมหมายรวมทั้งพฤติกรรมภายใน (COVERT BEHAVIOUR) และพฤติกรรมภายนอก (OVERT BEHAVIOUR) ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สิ่งที่เป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ หรือแม้แต่ตัวมนุษย์เอง ก็เป็นตัวกระตุ้นทางสังคมได้ทั้งสิ้น

การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ นักจิตวิทยาสังคม มองสังคมมนุษย์ทั่วไป ประกอบขึ้นด้วยตัวบุคคล จึงใช้ตัวบุคคลเป็นหน่วยวิเคราะห์หลักในการศึกษาถึงลักษณะพฤติกรรมของบุคคลในรูปของกลุ่ม สรุปได้ว่า หัวใจสำคัญของการศึกษาทางจิตวิทยาสังคมมี ๒ ประการคือ

๓.๑๐.๑ ตัวบุคคลและภาวะจิตของเขาที่นำเข้ามาในสถานการณ์ที่จะเกิดมีพฤติกรรมขึ้น

๓.๑๐.๒ กระบวนการอิทธิพลทางสังคม ซึ่งมาจากสิ่งแวดล้อมที่จะมีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมสังคมของบุคคล

พฤติกรรมของมนุษย์แสดงออกมามากมายหลายลักษณะ ในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลจะต้องนำพฤติกรรมมาจัดหมวดหมู่ เพื่อให้เป็นการง่ายต่อการแยกแยะ และสะดวกต่อการศึกษาหมวดหมู่ของพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมแรงจูงใจ ฯลฯ ในการศึกษาพฤติกรรมกลุ่มคนจำเป็นต้องจัดหมวดหมู่ของพฤติกรรมกลุ่มคนเช่นเดียวกันพฤติกรรมของบุคคลอยู่ภายใต้อิทธิพลของสังคม อิทธิพลของสังคมอาจจัดอยู่ในรูปต่อไปนี้ ๑) Santion หรือการบังคับ เพื่อให้คนทำหน้าที่หรือแสดงพฤติกรรมตามที่สังคมกำหนด การ Santion มีทั้งการลงโทษ และการให้รางวัล ๒) Norms หรือบรรทัดฐาน เช่น ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และกฎหมาย ๓) Value Orentation แนวอบรมทางคุณค่า ซึ่งจะกำหนดมาโดยจากฐานของการแสดงออกได้แก่สาระข้อเท็จจริง ความพอใจต่าง ๆ พฤติกรรมของบุคคลเป็นระบบการกระทำของมนุษย์ (Action System) ถ้าจะวิเคราะห์ Action System อาจจะจำแนกตัวแปร ออกเป็น ๕ ระดับ คือ ๑) วัฒนธรรม ๒) สังคม ๓) บุคลิกภาพ ๔) ชีวภาพ และ ๕) กายภาพ

ตอนที่ ๓ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเสริมแรง

๑. แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมแรง

B.F. Skinner (อ้างถึงในRaymond G. Miltenberger, 2002 : 79) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ผู้คิดทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning Theory) โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์อยู่ภายใต้อิทธิพลของเงื่อนไขการเสริมแรงและการลงโทษ ซึ่งการเสริมแรงมี ๒ ประเภท คือ การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) และการเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) แต่หลายคนมักจะสับสนระหว่างการเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) และการลงโทษ (Punishment) ทั้งที่จริงแล้ว ๒ สิ่งนี้ไม่เหมือนกัน การเสริมแรงทางลบ จะเป็นการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมที่ต้องการ โดยบุคคลสามารถหลีกเลี่ยงผลการกระทำทางลบได้เมื่อมี พฤติกรรมเป็นที่ต้องการ จะทำให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมป้องกันหรือหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พอใจหรือการลงโทษ ส่วนการลงโทษจะเป็นการลดความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ต้องการหรือทำให้พฤติกรรมอ่อนลงโดยการให้สิ่งที่ไม่พอใจโดยตรง เช่น พนักงานที่มาร่วมประชุมสายถูกหัวหน้าตำหนิ ซึ่งต่อเสริมแรงลบที่เป็นเพียงการคาดโทษหรือขู่ให้กลัวแต่ไม่มีการลงโทษจริง ๆ

ซึ่งสอดคล้องกับ David J. Cherrington (๑๙๙๔: ๔๐ - ๔๑) ได้ศึกษาหลักการเสริมแรงและได้สรุปไว้ในหนังสือพฤติกรรมองค์การ (Organizational Behavior) โดยได้แบ่งการเสริมแรงเป็น ๕ ประการหลักๆ ดังต่อไปนี้

๑.๑ การเสริมแรงแบบบวก (Positive Reinforcement Contingencies) เป็นการให้การเสริมแรงบวก ตามที่บุคคลต้องการหลังจากที่พฤติกรรมที่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ เช่น เราศึกษาเล่าเรียนตอนท้าย คือ เกิดการเรียนรู้หรือได้คะแนนดี เราทำงานก็หวังผลที่จะได้เงินมาเลี้ยงชีพ ล้วนเป็นประสบการณ์ที่เกิดการเรียนรู้มาแล้วทั้งสิ้น ผลของการกระทำเช่นนั้นจะก่อให้เกิดอะไรตามมา การเสริมแรงแบบบวกในองค์การ หมายถึง ผลลัพธ์ของการกระทำที่ส่งผลให้องค์การมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากขึ้น เช่น การเพิ่มผลผลิต สินค้าและบริการที่มีคุณภาพดี การบรรลุป้าองค์การที่กำหนดไว้ เป็นต้น ดังนั้น การเสริมแรงของหัวหน้าที่ให้การยกย่องชมเชยหรือการยอมรับ จากเพื่อนร่วมงานจึงเป็นการเสริมแรงที่ให้ผลมากเพราะคำชม หรือการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งความรับผิดชอบของงานที่ทำ

๑.๒ การเสริมแรงแบบหลีกเลี่ยง (Negative Reinforcement Contingencies or Escape Contingencies) หมายถึงเมื่อมีสถานการณ์ หรือสิ่งเร้าที่ไม่พอใจบุคคลจะแสดงพฤติกรรมในการพยายามหาทางขจัดสิ่งเร้านั้นให้หมดไป การเสริมแรงลบแบบหลีกเลี่ยงนี้จึงเป็นการตอบสนองเพื่อเอาเสริมแรงลบออกไปจากสถานการณ์นั่นเอง การเสริมแรงลบมีแนวโน้มที่จะเพิ่มพฤติกรรมการตอบสนองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือกฎเกณฑ์เท่านั้น แต่มิได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมถาวรหรือเกิดประสิทธิผลมากขึ้น เช่น การภาคทัณฑ์เมื่อลูกน้องกลับก่อนเวลาจะมีผลให้ลูกน้องทำงาน และกลับบ้านตรงเวลาเท่านั้น แต่จะไม่ช่วยให้ทำงานเกินกว่าเวลาที่กำหนดในกรณีที่ยาก การเสริมแรงแบบลบ เช่น การว่ากล่าวตักเตือน การวิจารณ์เสียหาย การถูกข่มขู่ให้ออกจากงาน เป็นต้น

๑.๓ การเสริมแรงแบบหลีกเลี่ยง (Negative Reinforcement Contingencies or Avoidance Contingencies) เป็นการตอบสนองเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดผลที่ไม่พอใจ ถ้าหากไม่ทำผลที่การตอบสนอง ไม่พอใจจะเกิดขึ้น ตัวอย่างการหลีกเลี่ยงกับพฤติกรรมของคน ได้แก่ การอ่านหนังสือดีเพื่อสอบผ่าน การจ่ายค่าโทรศัพท์เพื่อมิให้ถูกตัดสาย เป็นต้น การหลีกเลี่ยงก็คล้ายกับการหลีกเลี่ยงนี้ แตกต่างที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นแล้ว ส่วนการหลีกเลี่ยงนั้นเหตุการณ์ยังไม่เกิด การหลีกเลี่ยงเป็นการจูงใจเพื่อให้พ้น ความผิดพลาดหรือความเจ็บปวดที่จะได้รับมากกว่าการต้องการความสำเร็จ และรางวัลหรือการทำเพื่อได้มาซึ่งสิ่งที่คาดหวังไว้ เช่น การที่พนักงานพยายามไม่มาสายหรือมาสายไม่เกิน ๒ ชั่วโมงเพื่อมิให้ถูกหักเป็นวันหยุด เพราะกฎระเบียบของบริษัทในเรื่องการมาสายนั้นถือว่าถ้ามาสายเกิน ๒ ชั่วโมงให้ถือเป็นหยุดงาน ดังนั้น เขาก็จะพยายามมาสายไม่เกิน ๒ ชั่วโมงตามกฎระเบียบเท่านั้น แต่จะไม่จูงใจให้พฤติกรรมการทำงานเข้าเกิดขึ้นกับเขา

๑.๔ การระงับการเสริมแรง (extinction) หมายถึง ไม่มีการเสริมแรงไม่ว่าเสริมแรงทางบวกหรือ ทางลบ คุณลักษณะแล้วเสมือนการเพิกเฉย (ignore) ต่อพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งผลที่ตามมาจากการ ไม่เสริมแรงนี้จะทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกหดหายไปในที่สุด ตัวอย่าง ของการระงับการเสริมแรง ได้แก่ หัวหน้าไม่ไต่ถามและพยายามไม่พูดกับพนักงานที่ทำรายงานไม่เสร็จตามกำหนด แต่ขณะเดียวกัน ก็ทั้กทหายพูดจากับลูกน้องคนอื่น ๆ ทำให้พนักงานคนนั้นต้องสำรวจตัวเองและพบว่า การทำรายงานไม่เสร็จตามเวลา เป็นสิ่งที่ทำให้หัวหน้ามีพฤติกรรมเพิกเฉยเช่นนั้น และทำให้เห็นว่าควร จะปรับปรุง ตนเองและทำรายงานให้เสร็จตรงเวลา ซึ่งสิ่งที่หัวหน้าทำนั้นเป็นการไม่ส่งเสริมให้พนักงาน พฤติกรรมที่ไม่ดี ทำงานไม่เสร็จตรงเวลา เป็นต้น

๑.๕ การลงโทษ (punishment contingencies) การทำโทษหรือการให้สิ่งเร้าที่ไม่พึงพอใจ หลังจากที่พฤติกรรมตอบสนองได้เกิดขึ้น เนื่องจากบางครั้งพฤติกรรมของพนักงานเกินกว่าที่องค์กรจะรับได้ เช่นการทำผิดกฎระเบียบองค์การหรือผิดกฎหมาย ซึ่งการลงโทษนี้มีหลายระดับ ตั้งแต่ การว่ากล่าวตักเตือน การลดเงินเดือน การสั่งพักงานชั่วคราว การลดขั้นหรือตำแหน่งเป็นต้น การไล่ออกในบางครั้งการลงโทษนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ เช่นการต่อต้าน การตอบโต้การสูญเสียความ มั่นใจ ทำให้ผู้บริหารที่จะใช้การลงโทษนั้นต้องคิดให้รอบคอบก่อนลงโทษ หรือใช้เมื่อจำเป็น เท่านั้น

๒. การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเสริมแรงในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในองค์กร

ทฤษฎีเสริมแรงเป็นทฤษฎีที่อธิบายความหมายในเชิงพฤติกรรม (behavior) เป็นทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการเรียนรู้ (learning process) Skinner เน้นว่า พฤติกรรมของบุคคลถูกกำหนดด้วยผลจากการแสดงพฤติกรรมออกมา เช่น ถ้าพฤติกรรมนั้นได้รับการตอบสนองที่เป็นบวกหรือเป็นรางวัลที่ก่อให้เกิดความยินดีมักจะมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำ และในทางตรงข้ามถ้าการตอบสนองต่อผลการกระทำที่เป็นลบหรือการทำโทษที่ก่อให้เกิดความไม่ยินดียินดีพฤติกรรมนั้นจะยุติหรือสิ้นสุดลง ดังนั้นผู้บริหารจึงควรปรับใช้ทฤษฎีโดยการกำหนดการลงโทษที่เหมาะสม ในการสร้างแนวทางการปฏิบัติงาน หรือ แนวทางการปฏิบัติตนในองค์กรมากกว่าที่จะวิเคราะห์ถึงแรงจูงใจหรือความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน ดังที่ Luthans and Kreitner (1975) และ Hamner and Hammer (1976 : 3 - 21) ได้เสนอ วิธีการประยุกต์ใช้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในองค์กรกับการจัดการองค์การไว้ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ผู้บริหารจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของตนว่า พฤติกรรมแบบใดที่ต้องการขององค์กร และพฤติกรรมแบบใดที่ทำแล้วได้รับรางวัลตอบแทน และพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมต้องห้าม

๒.๒ การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถปรับปรุงได้โดยการให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและคุณภาพของงาน ซึ่งรวมถึงการชี้ให้เห็นถึงจุดดี จุดด้อย ข้อบกพร่องที่ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำ

๒.๓ ผู้บริหารต้องชี้ให้เห็นถึงผลรางวัลที่ให้แก่บุคคลที่ปฏิบัติงานดี และมีพฤติกรรมต้องการ และให้คำชมเชย แสดงความยอมรับในผลการปฏิบัติงานและพฤติกรรมของพวกเขาด้วย

๒.๔ ผู้บริหารควรสร้างความมั่นใจแก่บุคลากรของตนว่า แต่ละบุคคลได้รับรางวัลที่แตกต่างออกไป ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการทำงาน บุคลากรของหน่วยงานต้องมีความเข้าใจจุดเชื่อมโยงระหว่างผลการปฏิบัติงานและระบบการให้รางวัลตอบแทนด้วย

สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรเพ็ญ ชัยพรสุไพศาล (๒๕๕๖) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเสริมแรงที่ ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ของบริษัทโลจิสติกส์แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ปัจจัยเสริมแรงทางบวก ด้านความก้าวหน้าและด้านเงิน ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานด้านการออกจากงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ส่วนปัจจัยเสริมแรงทางบวกด้านยอมรับนับถือ และด้านการเลื่อนตำแหน่งและการโยกย้ายส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงาน ด้านการขาดงาน และด้านการออกจากงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ปัจจัยเสริมแรงทางลบด้านการลดอัตราส่วนอำนาจหน้าที่ ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานด้านการเพิ่มผลผลิต และด้านการขาดงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ จึงสรุปได้ว่าการเปลี่ยนพฤติกรรมมีการเสริมแรงแยกประเภทใหญ่ๆ ๒ ประเภท คือ การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพฤติกรรมหรือก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) มีจุดมุ่งหมายเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยการกระตุ้นความไม่มีวุฒิภาวะของบุคคลด้วยวิธีการบังคับนั่นเอง

จากเอกสารงานและวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สรุปได้ว่าการให้คำชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง และการเสริมแรงทางบวกสามารถดึงดูด จูงใจให้คนแสดงพฤติกรรมด้านดีของตนเองได้ เป็นวิธีการปรับพฤติกรรมอันพึงประสงค์ที่ดีนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และการเสริมแรงบวกเป็นการกระทำได้ง่ายเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา

ตอนที่ ๔ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับพื้นที่แสดงออกอย่างสร้างสรรค์

เสรีภาพการแสดงออก (Freedom of Expression) หรือเสรีภาพในการพูด (Freedom of Speech) เป็นสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ หมายถึงสิทธิที่เราสามารถที่จะแสดงออกหรือสื่อสารความรู้สึกนึกคิดหรือความเห็น ทั้งด้วยการพูด การแสดงท่าทาง หรือการสื่อสารด้วยตัวหนังสือ ไม่ว่าจะบนหน้ากระดาษหรือในโลกออนไลน์ ตลอดจนในรูปแบบอื่น ๆ เช่น เสียงเพลง ภาพถ่าย ภาพกราฟิกหรือภาพเคลื่อนไหว ฯลฯ นอกจากนี้ยังรวมถึงสิทธิในการ

ค้นคว้า หา เข้าถึง หรือได้รับข้อมูล ความรู้สึกนึกคิด ความเห็นที่มีการสื่อสารและเผยแพร่ด้วย ในระดับปัจเจกบุคคล เสรีภาพในการพูดและการแสดงออกทำให้คนแต่ละสามารถแสดงตัวตน แม้เป็นไปด้วยความแตกต่างจากคนอื่นและปทัสถานของสังคมนั้น ไม่ว่าจะผ่านการแต่งตัว การเขียนเสตต์สบนเฟซบุ๊ก หรือ การแสดงออกในรูปแบบอื่น ๆ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อเผชิญความไม่เป็นธรรมและกระบวนการยุติธรรมในประเทศไม่สามารถนำผู้กระทำผิดมารับผิดชอบได้ เช่น เมื่อถูกเจ้าหน้าที่รัฐในท้องถิ่นเรียกรับสินบนหรือข่มขู่ เสรีภาพการแสดงออกที่จะโพสต์เรื่องราวนั้นลงสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมย่อมเป็นสิ่งจำเป็นและควรได้รับความคุ้มครอง เช่นเดียวกัน ในระดับชุมชนหรือสังคมระดับประเทศ เสรีภาพในการแสดงออกคือเครื่องมือสำคัญที่คนในชุมชนใช้ในการสื่อสารกับรัฐเพื่อสะท้อนปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงหรือป้องกันมิให้เกิดเหตุซ้ำ อย่างชุมชนแห่งหนึ่งในจังหวัดเลยที่ได้รับผลกระทบจากเหมืองแร่ได้สร้างเฟซบุ๊กเพจขึ้น เพื่อเผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับผลกระทบนั้นต่อสาธารณะ นอกจากนี้เสรีภาพการแสดงออกยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้โลกเกิดการพัฒนาในทุกมิติทั้งในทางวิชาการและผลประโยชน์สาธารณะโดยทั่วไป เพราะการที่มีคนหลายฝ่ายนำความคิดหรือข้อเสนอที่แตกต่างกันมาอภิปรายอย่างเสรีและกว้างขวางย่อมชี้นำไปสู่ทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาที่กว้างไกลและมีประสิทธิภาพมากกว่า

ประวัติศาสตร์สากลว่าด้วยเสรีภาพการแสดงออก การออกบัญญัติแห่งสิทธิ (Bill of Rights) ในอังกฤษเมื่อปี ๑๖๘๙ (๒๒๓๒) น่าจะเป็นครั้งแรกที่เสรีภาพในการพูดและการแสดงออกได้รับการรับรองในฐานะสิทธิตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามเสรีภาพในการพูดและการแสดงออกที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายนี้จำกัดอยู่ในสภาพเท่านั้นไม่ได้เป็นการรับรองสิทธิของพลเมืองโดยทั่วไป เอกสารทางการขึ้นแรกๆที่รับการรับรองเสรีภาพในการพูดและการแสดงออกในฐานะสิทธิพลเมืองของประชาชนทั่วไป น่าจะเป็นในบทบัญญัติเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาฉบับที่ ๑ (the first amendment) และในคำประกาศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมืองของฝรั่งเศส (Declaration of the Rights of Man and of the Citizen) มีข้อน่าสังเกตว่าการรับรองเสรีภาพในการแสดงออกทั้งในกรณีของสหรัฐอเมริกาและในฝรั่งเศสล้วนเป็นส่วนหนึ่งของการต่อสู้ทางการเมืองครั้งใหญ่ กรณีของสหรัฐคือการต่อสู้เพื่อเป็นอิสระจากการปกครองของอังกฤษ ส่วนกรณีของฝรั่งเศสคือการต่อสู้เพื่อเพิ่มอำนาจและสิทธิของชนชั้นล่าง อย่างไรก็ตามด้วยพัฒนาการทางการเมืองในสมัยนั้น เสรีภาพในการแสดงออก ทั้งในกรณีของสหรัฐและฝรั่งเศสก็ยังคงไม่ได้ครอบคลุมประชาชนโดยทั่วไปเช่นทาสในสหรัฐอเมริกาหรือประชาชนชาวอาณานิคมของฝรั่งเศสก็ยังไม่น่าจะได้รับการคุ้มครองเสรีภาพนี้ในขณะนั้น เสรีภาพในการพูดและการแสดงออกถูกทำให้กลายเป็นคุณค่าในระดับสากลในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนสากล และในกติกาสากลว่าสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่เกิดในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง สำหรับกรณีไทย ได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิทางการเมืองในปี ๒๕๓๙ ซึ่งในการเข้าเป็นภาคี รัฐบาลไทยจะต้องเสนอรายงานสถานการณ์ด้านสิทธิ

พลเมืองและสิทธิทางการเมืองซึ่งรวมถึงเสรีภาพในการพูดและการแสดงออกของประเทศต่อชาติสมาชิกอื่น ๆ ซึ่งรายงานดังกล่าวก็จะถูกพิจารณา (review) และหากชาติสมาชิกอื่นพบว่ารัฐบาลไทยไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในการเคารพ ปกป้องและคุ้มครองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เช่น มีการดำเนินคดีผู้ที่ชุมนุมอย่างสันติ หรือมีการออกกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการจำกัดเสรีภาพในการพูดหรือการแสดงออกของประชาชน รัฐบาลไทยก็จะถูกตำหนิในเวทีโลก ในประเทศไทย เสรีภาพการแสดงออกก็ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ ของประเทศไทย หลายๆ ฉบับ ตั้งแต่ฉบับ พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมา แต่ทุกครั้งที่มีการบัญญัติรับรองเสรีภาพการแสดงออก ก็จะบัญญัติข้อจำกัดของการใช้เสรีภาพไว้ด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น มีเสรีภาพตามที่กฎหมายบัญญัติ เท่าที่ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐหรือความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นต้น ในทางปฏิบัติ กฎหมายหรือกติกา ระหว่างประเทศก็เป็นเพียงหลักปฏิบัติเท่านั้นเพราะสุดท้ายหากรัฐบาลเลือกที่จะจำกัดเสรีในการแสดงออกของประชาชน ก็มักจะอ้างว่าเสรีภาพนั้นต้องถูกจำกัดด้วยเหตุตามเงื่อนไขต่าง ๆ และสิ่งที่สังคมนานาชาติทำได้ก็เป็นเพียงการแสดงความเป็นห่วงหรือประณามเท่านั้นแต่ก็ไม่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ได้ เสรีภาพในการพูดและการแสดงออกจะได้รับการคุ้มครองให้เป็นสิทธิพลเมืองของประชาชนหรือไม่อยู่ที่ความเข้มแข็งของประชาชนที่จะแสดงออกเพื่อยืนยันต่อรัฐว่าเสรีภาพในการพูดและการแสดงออกเป็น

พื้นที่แสดงออกอย่างสร้างสรรค์หรือพื้นที่สร้างสรรค์เป็นพื้นที่ที่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างสรรค์แสดงออกและสื่อสารกับบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์เดียวกัน Simon Evans ผู้ดูแลเมืองสร้างสรรค์กล่าวว่า เป็นชุมชนของผู้ประกอบการสร้างสรรค์ที่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในพื้นที่ เฉพาะพื้นที่แสดงออกอย่างสร้างสรรค์มีหลากหลายรูปแบบ เหล่านี้รวมถึง: Co working ในความหมายกว้างนี้เป็นวิธีการจัดระเบียบของแรงงานที่ค้นที่มีประเภทของการจ้างงานต่างมีปฏิสัมพันธ์ในดินแดนเดียวกัน เช่นเดียวกับศูนย์ศิลปะ ศูนย์ชุมชนที่ใช้งานได้ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานศิลปะและให้บริการที่หลากหลาย ศิลปินเริ่มต้นมีสถานที่จัดแสดงผลงานของพวกเขาและได้รับคำวิจารณ์อย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับงานไตรมาสศิลปะศูนย์กลางของศิลปะร่วมสมัยโดยปกติแล้วพื้นที่ดังกล่าวจะถูกวางไว้ในอาคารที่ไม่ได้ใช้เพื่อจุดประสงค์ดั้งเดิมของพวกเขาเป็นเวลานานอย่างไรก็ตามซึ่งถูกนำกลับมาใช้ชีวิต ตามกฎแล้วเว็บไซต์ดังกล่าวเคยเป็นอาคารอุตสาหกรรมในอดีตที่ทำหน้าที่ใหม่ แต่ยังคงรักษารูปลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเอาไว้ การสร้างพื้นที่สำหรับเยาวชนที่มีความคิดสร้างสรรค์ในห้องสมุดเป็นพื้นที่ที่ค่อนข้างใหม่ของกิจกรรมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดึงดูดผู้เข้าชมที่มีความคิดสร้างสรรค์และวัยเยาว์ พื้นที่สร้างสรรค์มักจะทำงานในเมืองใหญ่ แต่ในเมืองเล็ก ๆ กลุ่มครีเอทีฟจะรวมตัวกันในห้องสมุดท้องถิ่น นี่คือนิเวศน์หลักมาจากการขาดเงินทุนและแม้กระทั่งความคิดดังกล่าวมีความน่าดึงดูดใจการลงทุนต่ำ

“พื้นที่สร้างสรรค์” หมายถึง เป็นพื้นที่ที่สร้างประสบการณ์ สร้างโอกาส ในการพัฒนา รอบด้านตามวัย และตอบสนองความต้องการของเด็ก เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ โดยการมีส่วนร่วมของเด็ก ครอบครัว ชุมชน และหมายถึง สถานที่ หรือโอกาส ที่เด็ก ครอบครัว ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันดำเนินการอย่างอิสระ และมีความสุข จนมีผลให้เกิดการเรียนรู้ และ พัฒนาการอย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็ก ลักษณะของพื้นที่สร้างสรรค์ คือ สามารถส่งเสริมการเรียนรู้และ พัฒนาเด็ก ด้านต่าง ๆ ปลอดภัย โดยมีหลายมิติ คือ พื้นที่ทางกายภาพ พื้นที่ทางความคิด ทางสังคม พื้นที่ทางสื่อ พัฒนาการตามวัย และตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของเด็กกลุ่มต่าง ๆ และ เน้น การมีส่วนร่วมของเด็ก ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พื้นที่สร้างสรรค์นั้นจะต้องสร้าง ประสบการณ์ สร้างโอกาส ตอบสนองความต้องการของเด็ก เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่าง สร้างสรรค์ เพราะเด็กบางครั้ง ต้องการความท้าทายมีการผจญภัย มีความเสี่ยงที่มั่นใจว่าปลอดภัย เด็ก จะต้องได้เคลื่อนไหวร่างกาย ต้องให้สมดุลระหว่างความต้องการที่จะกระตุ้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่ เป็นประโยชน์ มีความตื่นเต้นเช่น มุมโต้ตอบต่างระดับ กับการฝึกทรงตัว มีมุมปีนป่าย มุมลอดถ้ำ และ ในส่วนที่ผ่อนคลาย เช่นมุมสงบที่รอบล้อมด้วยธรรมชาติที่มีเสียงดนตรีจากโมบายแวน (เชษฐา มั่นคง มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก. มพด.)

นอกจากนี้ John Hawkins (๒๐๐๑) นักวิชาการด้านความคิดสร้างสรรค์ชาวอังกฤษ ได้ กล่าวไว้ว่า “ความคิดสร้างสรรค์ต้องสะท้อนได้ถึงความแตกต่าง ความไม่แน่นอน การเรียนรู้ใหม่ๆ ความ เป็นเครือข่าย การเข้าถึงได้ความซับซ้อน ความร่วมมือ กระทั่งทัศนคติและจิตใจ ซึ่งตรงกันข้ามกับความ มีเอกลักษณ์ตายตัว ความแน่นอน การศึกษาอย่างเป็นแบบแผน ความมีลำดับขั้น การควบคุม ความ เรียบง่าย การแข่งขัน กระทั่งความเป็นเปลือกนอก” ดังนั้นคนที่สร้างสรรค์ คือ คนที่คิดสิ่งใหม่ๆ สร้าง ความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเก่าอย่างไม่ยึดติด สะท้อนความเป็นตัวตนของตัวเองได้ และ ยอมรับสิ่งที่แตกต่างจากผู้อื่น จากหลายคนเป็นกลุ่ม หลายกลุ่มเป็นชุมชน และหลายชุมชนเป็นพื้นที่ จนเราอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่สร้างสรรค์นั้น แท้จริงแล้วต้องเริ่มจากการมีคนสร้างสรรค์ก่อน ถึงจะพูดได้ อย่างเต็มปากว่าพื้นที่แห่งนี้มีความสร้างสรรค์ (ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, ๒๕๖๐) ปัจจุบันการ เติบโตของพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ คือ ดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันและการเติบโตทางเศรษฐกิจ พลังของกลุ่มนักสร้างสรรค์สามารถเพิ่มมูลค่าและศักยภาพสินทรัพย์ท้องถิ่นให้กลายเป็นนวัตกรรมเชิง พาณิชย์ ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจกระแสใหม่ ความคิดสร้างสรรค์จะยกระดับคุณภาพชีวิตของพื้นที่ และเปลี่ยนพื้นที่ด้วยบรรยากาศสร้างสรรค์ เป็นพื้นที่เพื่อสำคัญทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ ต่อไป อย่างไรก็ตาม ทุกพื้นที่สามารถมีพื้นที่สร้างสรรค์ของตนเองได้ เพราะทุกพื้นที่ล้วนมีอัตลักษณ์ ความโดดเด่นที่แตกต่างกัน โมเดลกระบวนการออกแบบพื้นที่สร้างสรรค์อย่างมีส่วนร่วม จะเป็น แนวทางที่ใช้เริ่มต้นศึกษาและลงมือทำงานร่วมกันระหว่างชุมชน หน่วยงานรัฐและเอกชนในพื้นที่เพียง

มองหาโอกาสและศักยภาพจากสินทรัพย์ท้องถิ่นขับเคลื่อนขีดความสามารถในการสร้างสรรค์พื้นที่ให้เข้มแข็ง ทั้งนี้ต้องตระหนักถึงกรอบงบประมาณ ระยะเวลา และบริบทแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันออกไป เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตในพื้นที่ของตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน พื้นที่สร้างสรรค์ไม่ใช่เรื่องของการปรับปรุงภูมิทัศน์ หรือการพัฒนาพื้นที่ในเชิงการท่องเที่ยวเพียงด้านเดียวเท่านั้น แต่เป็นพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมจากความคิดสร้างสรรค์เป็นแหล่งรวมนักคิดและผู้ประกอบการสร้างสรรค์จากทั้งในและต่างประเทศ สร้างรายได้ให้แก่กลุ่มคนในพื้นที่นั้น ๆ รวมถึงการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับเศรษฐกิจของเมือง คนและวัฒนธรรมท้องถิ่นมีส่วนสำคัญที่ทำให้เมืองเป็นพื้นที่ของความคิดสร้างสรรค์และทำให้เกิดพลวัตขึ้นในสังคมเมือง ดังนั้นความเป็นท้องถิ่นที่สื่อสารออกมาทางศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ และกิจกรรมทางวัฒนธรรมซึ่งถือเป็นทรัพยากรสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้ความเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ของแต่ละท้องถิ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ต่างกันไป Charles Landry (๑๙๙๕) การจัดการพื้นที่สร้างสรรค์ถือเป็นต้นแบบของความเจริญทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตอบโจทย์ความต้องการทางกายภาพ จิตใจ เศรษฐกิจ สังคม โดยผ่านการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกับชุมชนโดยใช้องค์ความรู้เรื่องการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ในการค้นหาปัญหาและแนวทางแก้ไขที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน รวบรวมข้อมูล ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ทุกคนได้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการออกแบบพื้นที่สร้างสรรค์อย่างมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Co-Create) อีกทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์อื่น ๆ ทั่วประเทศได้ เพื่อให้เกิดพื้นที่สร้างสรรค์ที่เอื้อประโยชน์ในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านธุรกิจ การออกแบบ และการจัดกิจกรรมของชุมชน ให้สามารถขับเคลื่อนมูลค่าทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชนและพื้นที่โดยรอบได้ต่อไป การขับเคลื่อนเศรษฐกิจในแนวคิดใหม่ให้ความสนใจกับการจัดการพื้นที่สร้างสรรค์ คือ เมืองหรือย่านที่ยังเติบโตมีชีวิตชีวาอยู่ได้ ซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดความสามารถการแข่งขันและการเติบโตทางเศรษฐกิจ พลังของกลุ่มนักสร้างสรรค์สามารถเพิ่มมูลค่าและศักยภาพสินทรัพย์ท้องถิ่นให้กลายเป็นนวัตกรรมเชิงพาณิชย์ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจกระแสใหม่ ความคิดสร้างสรรค์จะยกระดับคุณภาพชีวิตของเมืองด้วยบรรยากาศสร้างสรรค์ เป็นพื้นที่องสำคัญทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศต่อไป (พีรตร แก้วลาย และทิพย์สุดา จันทร์แจ่มหล้า, ๒๕๕๙)

สรุปพื้นที่แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง พื้นที่ เวลา โอกาส และช่องทางในการสนับสนุนให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงพฤติกรรมและความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์อย่างเหมาะสม

ตอนที่ ๕ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียนสุจริต

๑. ขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนสุจริต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอนุมัติให้สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา ดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” (โครงการโรงเรียนสุจริต) โดยให้ความสำคัญกับการเตรียมการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสถานศึกษา เพื่อวางรากฐานการปลูกจิตสำนึกซึ่งเป็นกลไกในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตของประเทศชาติ ซึ่งโครงการโรงเรียนสุจริต เป็นโครงการที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์เชิงกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยการป้องกันการทุจริตโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดจุดมุ่งหมายปลายทางที่มุ่งสู่การเป็น “องค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง หลีกเลียงอบายมุข ทุกหน่วยงานรับผิดชอบ ตอบสนอง การป้องกันการทุจริต” โดยมีขอบเขตของภารกิจและจุดมุ่งเน้นที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องดำเนินการ คือ ๑) พัฒนาทุกหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ มีและวิถีพอเพียง มีความสุจริต รับผิดชอบต่อ ปลอดภัย ๒) พัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งปลูกจิตสำนึกให้ นักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมี ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต อยู่อย่างพอเพียง จิตสาธารณะ ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและป้องกันการทุจริต ๓) พัฒนาครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษาแบบบูรณาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องให้มีคุณภาพ ความพอเพียง สุจริต รับผิดชอบต่อ ปลอดภัย บนฐานการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมและต่อต้านการทุจริต อย่างเป็นเป็นระบบ มีเครือข่ายระดับชาติ นานาชาติที่เข้มแข็ง และก้าวหน้าอย่างมีพลวัต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากจะเป็นหน่วยงานระดับกรม ที่รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานจากสำนักงาน ป.ป.ช. แล้ว ยังเป็นหน่วยงาน ที่นำเครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ไปขยายผลจนได้รับรางวัลประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ (ITA Awards) ในวันต่อต้านคอร์รัปชันสากล วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ ในฐานะหน่วยงานที่ได้้นำการประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐไปขยายผลเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานจนประสบความสำเร็จ โดยการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๒๒๕ เขต อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่าโครงการโรงเรียนสุจริต คือ โครงการที่เน้นให้นักเรียนได้มีคุณธรรม อยู่อย่างพอเพียง หลีกเลียงอบายมุข รักความสุจริต รังเกียจการทุจริต มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ๕ ด้าน

คือ ทักษะการคิด มีวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ เพื่อวางรากฐานในการปลูกจิตสำนึก และการเตรียมการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสถานศึกษา

๑.๑ ภารกิจโครงการโรงเรียนสุจริต

สำนักพัฒนานวัตกรรมการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโครงการโรงเรียนสุจริต (๒๕๖๐ : ๖) เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้ โรงเรียนในสังกัดได้ดำเนินงานที่เป็นการป้องกันการทุจริตปลูกจิตสำนึกให้กับผู้เรียนตั้งแต่ระดับ ปฐมวัยประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

โดยมีขอบเขตของภารกิจและจุดมุ่งเน้นที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องดำเนินการ คือ

๑.๑.๑ พัฒนาทุกหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีระบบและวิถีพอเพียง มีความสุจริต รับผิดชอบปลอดภัย

๑.๑.๒ พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและป้องกันการทุจริต

๑.๑.๓ พัฒนาครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษาแบบบูรณาการอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่องให้มีคุณภาพ ความพอเพียง สุจริต รับผิดชอบ ปลอดภัย บนฐานการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

๑.๑.๔ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมและต่อต้านการทุจริต อย่างเป็นระบบ และมีเครือข่ายระดับชาติและนานาชาติที่เข้มแข็งและก้าวหน้าอย่างมีพลวัต

สรุปภารกิจของโครงการโรงเรียนสุจริตได้คือ การส่งเสริมคุณลักษณะทั้ง ๕ ประการของนักเรียน เพื่อป้องกันการทุจริต โดยมีกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอยู่อย่างพอเพียงและมีจิต สาธารณะ โดยมีขอบเขตที่จะมุ่งเน้นให้เกิดจากการจัดกิจกรรมในโรงเรียนร่วมกันทั้งครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในรูปแบบบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง

๑.๒ แนวทางการบริหารโรงเรียนสุจริต

ในการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” (ภายใต้ชื่อโรงเรียนสุจริต) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจแบบบูรณาการ ตัวชี้วัด หลักยุทธศาสตร์ มาตรการและแนวทาง ดำเนินการ ให้โรงเรียนนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

วิสัยทัศน์

“องค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง หลีกเลี้ยงอบายมุข ทุกหน่วยงานรับผิดชอบ ตอบสนองการป้องกันทุจริต”

พันธกิจ

“พัฒนา สพฐ. ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ทั้งระบบ ปลอดอบายมุข ร่วมป้องกันทุจริต ปลุกจิตสำนึกให้นักเรียนสังกัด สพฐ. มีความรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะและยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับการพัฒนาครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษาอย่างบูรณาการ โดยให้ผู้เกี่ยวข้อง มีบทบาทในกระบวนการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม โปร่งใส เสมอภาคและ เป็นธรรม รวมทั้งการปฏิบัติ การพัฒนาและเผยแพร่ องค์ความรู้ด้านการป้องกันการทุจริตอย่างมีจรรยาบรรณ ที่ต่อเนื่องและยั่งยืน”

ตัวชี้วัดหลัก

ถือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยมุ่งให้นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา เกิดคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินการได้ตรง จึงได้ กำหนดตัวชี้วัดหลัก ดังนี้

(๑) นักเรียนสังกัด สพฐ. มีกระบวนการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และป้องกันการทุจริต

(๒) ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต

(๓) นักเรียนสังกัด สพฐ. ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา รู้เท่าทันร่วมคิดป้องกันการทุจริต

ยุทธศาสตร์การดำเนินการของโรงเรียนสุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : สร้างองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ปลุกจิตสำนึก ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนสังกัด สพฐ. ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : สพฐ. ร่วมพลังร่วมสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ สร้างระบบและวิถีพอเพียง สุจริต รับผิดชอบต่อ ปลอดอบายมุข และป้องกันการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : สร้างครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษามีอาชีพเพื่อเป็นรากฐานในการป้องกันการทุจริตอย่างมีจิตสำนึก และเปี่ยมด้วยคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ มาตรการ/แนวทางดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์ ๑ สร้างองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการ

เปลี่ยนแปลง ปลุกจิตสำนึก ทักษะ กระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนสังกัด สพฐ. ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา

มาตรการ/แนวทางดำเนินงาน

- ๑) สร้างองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง
 - (๑) พัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการเกี่ยวกับวิวัฒนาการของสังคมและพฤติกรรมของมนุษย์
 - (๒) พัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่สร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านการกลั่นกรองทางคุณธรรม อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง อันดำรงความสุขบนความสุจริตได้
 - (๓) พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ชุมชนแนวปฏิบัติการเรียนรู้อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง
- ๒) ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - (๑) ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาระบบการบริหารและวิชาการให้มีความสมดุล
 - (๒) ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - (๓) ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นวิถีชีวิต
- ๓) ส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติตามคุณลักษณะ ๕ ประการแก่นักเรียนสังกัด สพฐ.
 - (๑) ส่งเสริมการประพฤติปฏิบัติตนตามประมวลหลักคุณธรรมจริยธรรม
 - (๒) กำกับดูแลการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามประมวลหลักคุณธรรม จริยธรรม
 - (๓) ให้การเสริมแรงแก่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติได้เป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับ
- ๔) กำหนดให้การศึกษเป็นเครื่องมือในการป้องกันการทุจริต
 - (๑) กำหนดให้มีเอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมป้องกันการทุจริตและกิจกรรมค่าย“เยาวชนคนดีของแผ่นดิน”
 - (๒) พัฒนาครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้เป็นต้นแบบที่

ต่อต้านการป้องกันการทุจริต

(๓) ติดตามประเมินผลการป้องกันการทุจริตในระบบการศึกษา

(๔) ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ด้านการป้องกันการทุจริต

๕) ผลักดันให้ค่านิยมเชิดชูความดี ความซื่อสัตย์ และรังเกียจการทุจริต

เป็นค่านิยมร่วมของชาติ

(๑) เสริมสร้างแรงบันดาลใจในการทำความดี มีกรณีตัวอย่างใน

การเชิดชูอย่างสม่ำเสมอ

(๒) รณรงค์ประชาสัมพันธ์คุณธรรม จริยธรรมทั้งแนวกว้างและแนว

ลึกอย่างทั่วถึง ครบวงจร

๒. หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา

๒.๑ รายละเอียดของหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้จัดทำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาสำหรับใช้ในทุกระดับการศึกษา ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม “การป้องกันการทุจริต” ขึ้น และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาโดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความหมายและขอบเขตของการกระทำทุจริตในลักษณะต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ความเสียหายที่เกิดจากการทุจริต ความสำคัญของการต่อต้านการทุจริตรวมทั้งจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดหลักสูตรในแต่ละช่วงวัยของผู้เรียน

๑) วัตถุประสงค์ในการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา

(๑) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education)

(๒) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education) ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) เพื่อให้ครูสามารถนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education) ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อป้องกันการทุจริตให้แก่ผู้เรียน

๒) เป้าหมายในการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา

(๑) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคน มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education)

(๒) ผู้บริหารและครูทุกคนสามารถนำความรู้ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education) ไปใช้อย่างจริงจังและต่อเนื่องในสถานศึกษา

(๓) ครูผู้สอนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ทุกคนนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education) ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมป้องกันการทุจริตและสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตให้แก่ผู้เรียน

๒.๒ แนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ไปใช้
กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางการนำหลักสูตรด้านการทุจริตศึกษาไปใช้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาได้ตามบริบทจุดเน้น ความพร้อมและศักยภาพ ทั้งนี้ ต้องอยู่ภายใต้กรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ดังนี้

- ๑) เปิดรายวิชาเพิ่มเติม
 - ๒) บูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - ๓) บูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ
 - ๔) จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - ๕) จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือบูรณาการกับวิถีชีวิตในสถานศึกษา
- จำนวนชั่วโมงที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ สถานศึกษาสามารถปรับได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องมีเวลาเรียนทั้ง ๔ หน่วยการเรียนรู้ รวม ๔๐ ชั่วโมง ดังนี้

๑) เปิดรายวิชาเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาสู่การปฏิบัติโดยเปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมตามขั้นตอน ดังนี้

- (๑) ศึกษาหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา
- (๒) ศึกษาคู่มือการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา
- (๓) ประชุมครูเพื่อกำหนดชั่วโมงในการสอนและจำนวนหน่วยกิต
- (๔) กำหนดครูผู้สอนในแต่ละระดับชั้น
- (๕) ครุณาแผนการจัดการเรียนรู้ สู่การสอนในชั้นเรียน
- (๖) ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- (๗) สรุปผลการวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล และตัดสินผลการเรียนแล้วรายงานผลต่อผู้บริหารสถานศึกษา

(๘) ผู้บริหารสถานศึกษาสรุปผลการประเมิน เป็นภาพรวมของสถานศึกษา

(๙) ครุภัณฑ์เครื่องมือวัดและประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปวัดและประเมินผลผู้เรียน

(๑๐) สถานศึกษาสรุปผลการประเมินเป็นภาพรวมของสถานศึกษาและรายงานผลต่อหน่วยงานต้นสังกัด

๒) การบูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรด้านพุทธศึกษา สู่การปฏิบัติในการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังนี้

(๑) ศึกษาหลักสูตรด้านพุทธศึกษา

(๒) ศึกษาคู่มือการใช้หลักสูตรด้านพุทธศึกษา

(๓) ประชุม วางแผนการบูรณาการกับครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยครูผู้สอน วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและเนื้อหา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับหลักสูตรด้านพุทธศึกษาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละชั้น

(๔) กำหนดสาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่จะบูรณาการกับหลักสูตรด้านพุทธศึกษา

(๕) ครูผู้สอนศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรด้านพุทธศึกษา ในระดับชั้นเรียน ที่จะนำไปบูรณาการในการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(๖) นำแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรด้านพุทธศึกษา บูรณาการเข้ากับเนื้อหาที่จะสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(๗) ครูบูรณาการแผนการจัดการเรียนรู้ สู่การสอนในชั้นเรียน

(๘) ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล

(๙) สรุปผลการวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นรายชั้น และรายงานผลต่อผู้บริหารสถานศึกษา

๓) การบูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

สถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรด้านพุทธศึกษา สู่การปฏิบัติในการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ดังนี้

(๑) ศึกษาหลักสูตรด้านพุทธศึกษา

(๒) ศึกษาคู่มือการใช้หลักสูตรด้านพุทธศึกษา

(๓) ประชุม วางแผนการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ โดยครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและเนื้อหา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาในหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละชั้น

(๔) กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง และมาตรฐานการเรียนรู้ ที่จะนำไปบูรณาการกับหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา

(๕) ครูผู้สอนศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ในระดับชั้นที่จะนำไปบูรณาการในการสอน

(๖) นำแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา บูรณาการเข้ากับเนื้อหาที่จะสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้

(๗) ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ สู่การสอนในชั้นเรียน

(๘) ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล

(๙) สรุปผลการวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นรายชั้น และรายงานผลต่อผู้บริหารสถานศึกษา

๔) จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา สู่การปฏิบัติในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถดำเนินการตามขั้นตอนได้ ดังนี้

(๑) ศึกษาคู่มือ หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจ

(๒) สถานศึกษาจัดประชุมครู ทั้งสถานศึกษาเพื่อชี้แจงสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา

(๓) วางแผนการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปจัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งกิจกรรมที่สามารถนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปจัด ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และชุมนุม/ชมรม และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หน่วยการเรียนรู้ที่ควรนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕) จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือบูรณาการกับวิถีชีวิตในสถานศึกษา

สถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือบูรณาการกับวิถีชีวิตในสถานศึกษา เช่น ห้องเรียน English Program (EP) ว่ายน้ำเพื่อชีวิต ห้องเรียนดนตรี และห้องเรียนกีฬา เป็นต้น

ในการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสุจริตนั้นจะต้องมีรูปแบบการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียน เช่น

(๑) กิจกรรมร้องเพลงชาติไทย บุคลากร ครู ผู้เรียน ภายในโรงเรียน มี

การยืนตรงเคารพ ธงชาติทุกวัน ในระหว่างกิจกรรมหน้าเสาธง หรือเวลา ๐๘.๐๐ น. และ ๑๘.๐๐ น. ทุกวัน และควรมีขั้นตอนการร้องเพลงชาติไทย ในขั้นตอนแรกก่อนการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ภายในโรงเรียน

(๒) กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระ บุคลากร ครู นักเรียนภายในโรงเรียน มีการสวดมนต์ ไหว้พระ ทุกวันในระหว่างกิจกรรมหน้าเสาธงหรือช่วงเวลาอื่น ๆ ตามความเหมาะสม และควรมี ขั้นตอนการสวดมนต์ไหว้พระหลังร้องเพลงชาติไทย ในขั้นตอนแรกก่อนการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ภายในโรงเรียน

(๓) กิจกรรมกล่าวคำปฏิญญาโรงเรียนสุจริต บุคลากร ครู นักเรียน ภายในโรงเรียนมีการ กล่าวคำโรงเรียนสุจริต ทุกวันในระหว่างกิจกรรมหน้าเสาธงและควรมีขั้นตอนการ กล่าว คำปฏิญญาโรงเรียนสุจริต หลังร้องเพลงชาติไทยและการสวดมนต์ไหว้พระ ในขั้นตอนแรกก่อน การดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ภายในโรงเรียน สรุปแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริตได้ว่า เป็น การจัดกิจกรรมพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำคำสั่ง ค่ายเยาวชน “คนดีของแผ่นดิน” การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน โดยเป็นไปตามที่โรงเรียน เห็นสมควรจัดตั้ง ขึ้นจากการมีส่วนร่วมของครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วม นั้นเอง สรุปโครงการโรงเรียนสุจริต (Upright School) คือ โครงการที่ทางโรงเรียนจัดกิจกรรม ให้ ผู้เรียนได้การคิดอย่างมีเหตุผล การเห็นคุณค่าความดี การรู้ผิดชอบชั่วดี ภูมิใจในการทำความดี และ รังเกียจการโกง ซึ่งจะเน้นพื้นฐานคุณธรรมทางสังคม เช่น การไม่โกหก ไม่โกง รู้จักระเบียบ วินัย โครงการโรงเรียนสุจริตเป็นการดำเนินการปลูกจิตสำนึกให้นักเรียน โดยการจัดการเรียนการสอนใน รูปแบบกิจกรรม ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม อันจะเกิดผลต่อผู้เรียนโดยตรง กิจกรรม ค่ายเยาวชน “คนดี ของแผ่นดิน” เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะสำคัญ ๕ ประการ คือ ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะ

เช่นเดียวกับวสันต์ บุญประสม (๒๕๖๑) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการจัด กิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านตุงลอย อำเภออมก๋อยจังหวัดเชียงใหม่ จากการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะ ๕ ประการให้นักเรียนซึ่งแบ่งออกเป็นกิจกรรมย่อย คือ

(๑) ด้านทักษะการคิด ประกอบด้วยกิจกรรม วิเคราะห์กรณีความดี ตัวอย่าง การค้นหาเชิดชูผู้ประพฤดีสุจริตในชีวิต การสร้างความตระหนักโทษ ของการทุจริต กิจกรรม รณรงค์ต่อต้านการทุจริต การเสริมทักษะการคิดหน้าเสาธง และค่ายอบรมคุณธรรม “เยาวชนคนดีของ แผ่นดิน”

(๒) ด้านวินัย ประกอบด้วยกิจกรรมเวรทำความสะอาดพื้นที่ กิจกรรมพบ ครูพระชำระจิตใจ กิจกรรมตรวจชื่อนักเรียนเข้าแถว การแต่งตั้งตัวแทน นักเรียนตรวจสอบความสะอาด

บริเวณพื้นที่ กิจกรรมร่วมใจฝึกการเข้าแถวรับประทานอาหาร กลางวันและกิจกรรมกีฬาสร่วมใจ

(๓) ด้านชื่อเสียงสุจริต ประกอบด้วยกิจกรรมพบครูพระชำระจิตใจ กิจกรรมตรวจชื่อนักเรียนเข้าแถว การแต่งตั้งตัวแทนนักเรียนตรวจสอบความสะอาดบริเวณพื้นที่ การส่งเสริมความสุจริตหน้าเสาธง กิจกรรมเสียงตามสายเพลงโรงเรียนสุจริต การกล่าวคำปฏิญาณ โรงเรียนสุจริตตอนเช้าและกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการทุจริต

(๔) ด้านอยู่อย่างพอเพียง ประกอบด้วย กิจกรรมสร้างแหล่งเรียนรู้บริเวณ โรงเรียน กิจกรรมโครงการอาชีพบนพื้นที่สูง กิจกรรมแปลงเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน กิจกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร กิจกรรมรณรงค์การประหยัดการใช้ทรัพยากร

(๕) ด้านจิตสาธารณะ ประกอบด้วยกิจกรรมพบครูพระชำระจิตใจ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนอ่านออกเขียนได้ กิจกรรมเวรทำความสะอาดพื้นที่ ทำบุญเข้าพรรษาและกิจกรรม เพื่อสาธารณประโยชน์

๓. คุณลักษณะ ๕ ประการของนักเรียนโรงเรียนสุจริต ประกอบด้วย

๓.๑ ทักษะการคิด

ตัวชี้วัด	พฤติกรรม บ่งชี้	พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน			
		ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๑. มีทักษะการจำแนกเปรียบเทียบแยกแยะ	๑) สามารถจำแนกเปรียบเทียบแยกแยะแ่งมุมต่าง ๆ ของการทุจริต/ไม่ทุจริต การต่อต้าน/ไม่ต่อต้าน เช่น ข้อดี ข้อเสีย ประโยชน์ โทษ ความเหมาะสม ความไม่เหมาะสม	๑.จำแนกและเปรียบเทียบ ข้อดี ข้อเสีย ประโยชน์ โทษ ของพฤติกรรมที่ดี (ไม่ทุจริต) ไม่ดี (ทุจริต) ได้ตามวัย	๑.แยกแยะพฤติกรรมที่ดี ไม่ดี ที่พบเห็นรอบตัว	๑.จำแนกเปรียบเทียบแยกแยะแ่งมุมต่าง ๆ ได้ เช่น ข้อดี / ข้อเสีย ประโยชน์/โทษ ความเหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๑.จำแนกเปรียบเทียบแยกแยะ แ่งมุมต่าง ๆ ได้ อย่างหลากหลาย เช่น ข้อดี/ข้อเสีย ประโยชน์/โทษ ความเหมาะสม/ไม่เหมาะสม
		๒) ยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี ในโรงเรียนและชุมชน และอธิบาย ความดีที่ปรากฏ	๒) ยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี ในโรงเรียนและชุมชน และ อธิบาย ความดีที่ปรากฏ	๒) ยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี ในโรงเรียน ชุมชน และสังคม พร้อมอธิบายความดีที่ปรากฏ	

ตัวชี้วัด	พฤติกรรม บ่งชี้	พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน			
		ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๒. มีทักษะ กระบวนการ คิด เชิง เหตุผล คิดอย่างมี วิจารณญาณ	๒) สามารถ แสดง ความเห็น วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ และ ประเมินความ สมเหตุสมผล ความ น่าเชื่อถือ และคุณค่า ของ การ กระทำ /การ ไม่กระทำ ทั้ง ของตนเอง และผู้อื่น	๓) วิเคราะห์ ผลดี ผลเสีย ของ พฤติกรรม ที่ ดีและ ไม่ดี ได้อย่างสม เหตุ สมผล	๓) วิเคราะห์ ประโยชน์ โทษ ที่ ตนเอง โรงเรียน จะ ได้รับจากการ ปฏิบัติ/ไม่ ปฏิบัติ	๓) วิเคราะห์ผลดี ผลเสีย ประโยชน์ โทษที่ ตนเอง โรงเรียน และชุมชน จะได้รับจากการ ปฏิบัติ/ไม่ปฏิบัติ ๔) มีวิจารณญาณ ในการ แก้ปัญหา การทุจริต	๒) วิเคราะห์ วิพากษ์ เหตุ ปัจจัย ผลที่เกิด และ ผลกระทบ ต่อตนเอง สังคม ประเทศชาติ ของ พฤติกรรม การทุจริต/ไม่ ทุจริต การ ป้องกันการ ทุจริต/ไม่ป้องกัน
๓. มีทักษะ การคิดเชิง สร้างสรรค์ และแก้ปัญหา	๓) สามารถ ปรับตัวใน สังคม และ สร้างสรรค์ ผลงาน ต่อต้านทุจริต	กล้าปฏิเสธ (ตัดสินใจ) ใน สิ่งที่ไม่ ถูกต้อง (การ ทุจริต การ ร่วมทุจริต	ตัดสินใจ ปฏิบัติ / ไม่ ปฏิบัติ โดยยึด มั่น ใน ความถูกต้อง	๕) สร้างสรรค์ ผลงานต่อต้านการ ทุจริต	๔.มีวิจารณญาณ ในการ แก้ปัญหา การทุจริต และ การไม่ป้องกัน

๓.๒ การมีวินัย

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน			
		ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๑. มีวินัยต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม	๑) ปฏิบัติตาม ข้อตกลง ข้อบังคับ กฎ กติกา ระเบียบ และ กฎหมาย ของครอบครัว โรงเรียน และ สังคม	๑) ตระหนักถึง ความสำคัญ จำเป็นที่ต้อง ปฏิบัติ ตาม ข้อตกลง ข้อบังคับ กฎ กติกา ระเบียบ และ กฎหมาย	๑.เห็นคุณค่า คุณประโยชน์ ของการ ปฏิบัติตาม ข้อตกลง ข้อบังคับ กฎ กติการะเบียบ และ กฎหมาย ๒. ปฏิบัติตาม ข้อตกลง ของ ห้องเรียน และ ระเบียบของ ห้องเรียน เช่น ส่ง งานทุกครั้ง เข้าเรียนทุก ชั่วโมง	๑) ปฏิบัติตาม ข้อตกลงของ ห้องเรียน และระเบียบ ของโรงเรียน อย่าง สม่าเสมอ	๑.ปฏิบัติตาม ข้อตกลงของ ห้องเรียน และ ระเบียบของ โรงเรียน จนเป็นนิสัย
		๒) ปฏิบัติตาม ข้อตกลง ของ ห้องเรียน และ ระเบียบของ ห้องเรียน และ โรงเรียน เช่น ส่ง งานทุกครั้ง เข้าเรียนทุก ชั่วโมง	๒. ปฏิบัติตาม ข้อตกลง ของห้องเรียน และ ระเบียบ ของโรงเรียน อย่างตั้งใจ เช่น ส่งงาน ตรงเวลา และเข้าเรียน ทุกชั่วโมง	๒) ปฏิบัติ ตามข้อตกลง ของชุมชน ด้วยความ เต็มใจ	๒) ปฏิบัติตาม ข้อตกลง ระเบียบ ของชุมชน กฎ กติกาของสังคม และ กฎหมาย อย่างสม่าเสมอ ด้วยความ เต็มใจ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรม บ่งชี้	พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน			
		ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๒. มีความ รับผิดชอบ ต่อ หน้าที่ และสิทธิ ของตนเอง	๒) เข้าใจ ปฏิบัติตาม หน้าที่และ รักษาสิทธิ ของตนเอง อย่าง ครบถ้วน ๓) ยอมรับ ผลที่เกิดจาก การกระทำ ของตน	๓) ตั้งใจเรียน และทำงาน ที่ ได้รับ มอบหมายจน สำเร็จโดยครู ให้การ ชี้แนะ ๔) รู้สิทธิของ ตนเอง ๕) รับผิดชอบ ในการกระทำ ของตน	๔) ตั้งใจเรียน และทำงาน ที่ ได้รับ มอบหมายจน สำเร็จทันเวลา โดยมีการ แนะนำบ้าง ๕) รู้สิทธิ และรู้จัก รักษา สิทธิ ของตนเอง ๖) รับผิดชอบ ในการกระทำ ของตน	๓) ตั้งใจเรียน และทำงานที่ ได้รับมอบหมาย จนสำเร็จ ทันเวลาด้วย ตนเอง ๔) รู้สิทธิ และ รู้จักรักษา สิทธิ ของตนเองอย่าง สม่ำเสมอ ๕) รับผิดชอบ ในการ กระทำ ของตน	๓) ตั้งใจเรียน ทำงานที่ ได้รับ มอบหมายจน สำเร็จทันเวลา ด้วย ตนเอง ๔) รู้สิทธิ และ รู้จัก รักษาสิทธิ ของตนเอง จน เป็นลักษณะ นิสัย ๕) รับผิดชอบ ในการ กระทำ ของตน
๓. มีความ รับผิดชอบ ต่อ ชุมชน สังคมและ ประเทศชาติ	๔) รู้ เคารพ สิทธิ ของ ผู้อื่น ๕) เป็น พลเมืองดี ของชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ	๖) มีส่วนร่วม ในการกำหนด ข้อตกลงใน ห้อง ๗) รู้สิทธิของ เพื่อน ครู ผู้ปกครอง ๘) รู้จักบุคคล ที่มีพฤติกรรม ที่ดี	๗) มีส่วนร่วม ในการพัฒนา ข้อตกลงของ ห้อง ๘) รู้และเคารพ สิทธิของเพื่อน ครู ผู้ปกครอง ๙) นำตัวอย่าง พฤติกรรม ที่ดี ของบุคคล ตัวอย่าง บางส่วนไป ประพฤติ ปฏิบัติใน ชีวิตประจำวัน	๖) มีส่วนร่วมใน การกำหนดและ พัฒนา ข้อตกลงของ ห้อง ๗) รู้ และเคารพ สิทธิของ เพื่อน ครู ผู้ปกครอง ผู้อื่น ในสังคม ๘) นำตัวอย่าง พฤติกรรมที่ ดี ไปประพฤติ ปฏิบัติใน ชีวิตประจำวัน จนเป็นนิสัย	๖) มีส่วนร่วม กำหนดและ พัฒนา ข้อตกลง ของห้อง ชุมชน ห้องถิ่น ๗) รู้ และเคารพ สิทธิ ของเพื่อน ครู ผู้ปกครอง และผู้คนใน สังคม ๘) นำตัวอย่าง พฤติกรรมที่ดีไป ปฏิบัติ ชีวิตประจำวัน

๓.๓ ความซื่อสัตย์

ตัวชี้วัด	พฤติกรรม บ่งชี้	พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน			
		ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๑. ประพฤติตรง ความเป็นจริงต่อ ตนเองทั้งทางกาย วาจา และใจ	๑) ให้ข้อมูล ที่ถูกต้อง และเป็นจริง ๒) ปฏิบัติ โดยคำนึงถึง ถึงความ ถูกต้อง ละเอียดและ เกรงกลัว ต่อ การกระทำ ผิด ๓. ปฏิบัติ ตามคำมั่น สัญญา	๑) ไม่พูด ปด ๒) เกรง กลัวการ ถูก ลงโทษ เมื่อพูด โกหก หรือ ทำผิด	๑) ไม่พูดปด ให้ข้อมูลที่ เป็นจริง ๒) ภาควุมิใจ เมื่อพูดจริง ปฏิบัติ ถูกต้องและ ได้ รับคำชม	๑) ไม่พูดปด ๒) พูดจริง ปฏิบัติ ถูกต้อง ตามความ จริง เพื่อเป็นที่ ยอมรับของกลุ่ม ๓) ปฏิบัติตาม คำมั่นสัญญาของ กลุ่ม	๑) ไม่พูดปด ๒) ละเอียดและเกรง กลัวต่อ การกระทำ ผิดทั้งกาย วาจา ใจ ๓) ปฏิบัติตามคำ สัญญา ๔) ไม่ลอกการบ้าน ไม่ลอกข้อสอบ ไม่ ลอก ผลงานหรือนำ ผลงานของ ผู้อื่นมา เป็นของตน ๕) ไม่ยกยอก ส่งคืน ทรัพย์สินที่ยืมมา ๖) ทำของผู้อื่น เสียหาย แล้วชดใช้
๒. ประพฤติตรง ความเป็นจริงต่อ ผู้อื่น ทั้งทางกาย วาจา และ ใจ	๔. ไม่ถือเอา สิ่งของ หรือ ผลงานของ ผู้อื่นมาเป็น ของตน ๕. ปฏิบัติตน ต่อผู้อื่นด้วย ความซื่อตรง	๓) ไม่ลอก การบ้าน ๔) ไม่หยิบ เอาสิ่งของ ผู้อื่นมา เป็นของ ตนโดย ไม่ได้รับ อนุญาต	๓) ไม่ลอก การบ้านและ ไม่ลอก ข้อสอบและ เกิดความ ตระหนักใน ผลการ ปฏิบัติ	๔) ไม่ลอก การบ้าน และ ไม่ ลอกข้อสอบ ๕) ไม่หยิบสิ่งของ ของ ผู้อื่นมาเป็น ของตนโดย ไม่ได้ รับอนุญาต	๗) ไม่กระทำใด เพื่อให้ ตนเองได้รับ ประโยชน์ ๘) ไม่ ชักชวนผู้อื่นไป ในทางที่เสื่อมเสีย

๓.๔ อยู่อย่างพอเพียง

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน			
		ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๑.ดำเนินชีวิต อย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม	๑. ใช้ทรัพย์สินของตนเองดำเนินชีวิต อย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแล อย่างดี รวมทั้งการใช้ เวลา อย่างเหมาะสม ๒. ใช้ทรัพยากรของ ส่วนรวมอย่าง ประหยัดคู้มค่า และเก็บรักษาดูแล อย่างดี ๓. ปฏิบัติตนและ ตัดสินใจด้วยความ รอบคอบ มีเหตุผล	๑) พอใจในสิ่ง ที่ตนเองมีอยู่ ๒) ใช้ของส่วน ตนอย่าง ประหยัด และ คู้มค่า และ ดูแลรักษา ๓) ใช้และ รักษาสิ่งของที่ เป็นสาธารณ สมบัติ	๑) ใช้ ทรัพยากรและ ทรัพย์สินต่างๆ ทั้งของ ตนเอง และของ ส่วนรวม อย่าง ประหยัด คู้มค่า และ เก็บรักษาเพื่อ ใช้ประโยชน์ใน โอกาส ต่อไป	๑) ดำเนินชีวิต อย่างพอเพียง รอบคอบ มี เหตุผลและมี คุณธรรม	๑) ดำเนินชีวิต อย่างพอเพียง มี เหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน			
		ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๒.มี ภูมิคุ้มกัน ใน ตัวที่ดี ปรับตัวเพื่อ อยู่ในสังคม ได้อย่าง มี ความสุข	๔. ไม่เอาเปรียบ ผู้อื่นและไม่ทำให้ ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้ อภัยเมื่อ ผู้อื่นกระทำ ผิดพลาด ๕ วางแผนการ เรียน การทำงาน และการ ใช้ ชีวิตประจำวันบน พื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร	๔) เห็นแก่ ประโยชน์ ส่วนรวม มากกว่า ประโยชน์ส่วน ตน	๒) ไม่เอาเปรียบ ผู้อื่น และไม่ทำให้ ผู้อื่นเดือด ร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อ ผู้อื่นทำ ผิดพลาด และมี ความ สำนึกต่อการ กระทำนั้นๆ อย่าง จริงจัง ๓) มีการวางแผน และ ปฏิบัติตนให้ ถูกต้อง เหมาะสม อย่าง รอบคอบ มี เหตุผล	๒) มีภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ ในสังคม ได้ อย่างมี ความสุข	๒) ตั้งสัจจะ และ ปฏิบัติพัฒนาตน ในการอด ออม การใช้เงินอย่าง ประหยัดตาม ความจำเป็น ไม่ สุรุ่ยสุร่าย ใช้ ทรัพยากรที่บ้าน โรงเรียนและใน ชุมชน อย่าง ประหยัดคุ้มค่า ๓) ตั้งสัจจะ และ ประพฤติ ปฏิบัติ ศีล ๕ จนเป็น นิสัย

๓.๕ มีจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรม บ่งชี้	พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน			
		ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๑. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วย ความเต็มใจ ไม่หวัง ผลตอบแทน	๑. ช่วย ปฏิบัติ ใน งานที่ได้รับ การร้องขอ จากผู้อื่น โดยไม่ หวัง ผลตอบแทน ๒. แบ่งปัน ด้วยความ เต็มใจ ไม่ หวัง ผลตอบแทน	๑) อาสา ช่วยเหลือ งานต่างๆ ด้วยความ เต็มใจ โดย ไม่หวัง ผลตอบแทน ๒) เข้าใจ และเห็นใจผู้ ที่ได้รับความ เดือดร้อน จากการไม่มี สิ่งของ จำเป็นเช่น ดินสอ ไม้ บรรทัด ๓) รู้จัก แบ่งปัน สิ่งของ แก่ เพื่อน นักเรียน โดย ไม่หวัง ผลตอบแทน	๑)ช่วย ปฏิบัติงาน ต่างๆ ด้วย ความเต็มใจ และโดย ไม่ หวังผล ตอบแทน และชักชวน ผู้อื่นให้ ร่วม ปฏิบัติ ๒) เข้าใจ เห็นใจ ผู้ที่ได้รับ ความ เดือดร้อน จากการไม่มี สิ่งของจำเป็น เช่น ดินสอ ไม้ บรรทัด ๓) แบ่งปัน และร่วม แบ่งปัน สิ่งของแก่ เพื่อนโดยไม่ หวัง ผลตอบแทน	๑)พึงพอใจที่ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ให้ผู้อื่นด้วย ความเต็มใจ และโดย ไม่ หวัง ผลตอบแทน ๒) ชักชวนให้ ผู้อื่นร่วม ช่วยเหลือ แบ่งปัน โดย ไม่หวัง ผลตอบแทน	๑) ยึดมั่นและ พึงพอใจที่ ช่วยเหลือ แบ่งปันให้ ผู้อื่นด้วยความ เต็มใจ และโดย ไม่หวัง ผลตอบแทน ๒) เป็นผู้นำใน กิจกรรม ร่วม ช่วยเหลือ แบ่งปัน ให้ ผู้อื่นโดยไม่หวัง ผลตอบแทน

ตัวชี้วัด	พฤติกรรม บ่งชี้	พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน			
		ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๒. ร่วมกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชน สังคม	๓. ร่วม กิจกรรม เผยแพร่ ความดีของ บุคคล ใน โรงเรียน ชุมชน สังคม เป็นต้นแบบ การไม่ทุจริต	๔) ชื่นชม การปฏิบัติต่อ เพื่อนนักเรียน ที่มีพฤติกรรม ไม่ทุจริต	๔) ชื่นชม และเผยแพร่ ความดีของ เพื่อน นักเรียน ที่มี พฤติกรรม ไม่ทุจริต	๓) มีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้อื่น ประพฤติ ปฏิบัติเพื่อ เป็น พลเมืองดีของ โรงเรียน ของ โรงเรียน ชุมชน สังคม	๓) เป็นผู้นำใน การ สนับสนุน ให้ผู้อื่น ประพฤติ ปฏิบัติเพื่อเป็น พลเมืองดีของ ชาติ และสังคม โลก
	๔. ร่วม กิจกรรม ป้องกัน ต่อต้านการ ทุจริต	๕) มีส่วนร่วม ในการติดตาม การปฏิบัติงาน ของ คณะกรรมการ นักเรียนที่ไม่ เหมาะสม ส่อ ไปในทาง ทุจริต อย่าง เหมาะสมกับ วัย	๕) มีส่วน ร่วมในการ ติดตามการ ปฏิบัติงาน ของ คณะกรรมก าร นักเรียน ที่ไม่ เหมาะสม ส่อไปในทาง ทุจริตอย่าง เหมาะสมกับ วัย	๔) เข้าร่วม กิจกรรม เผยแพร่ ความดีของ บุคคล ที่เป็นต้นแบบ การไม่ทุจริต	๔) เป็นผู้นำ กิจกรรม เผยแพร่ความดี ของ บุคคลที่ เป็นต้นแบบ การไม่ทุจริต การติดตาม และให้ ข้อท้วง ทิ้งข้อเสนอแนะ ต่อ คณะกรรมการ นักเรียน ในการ ปฏิบัติงานที่ เห็นว่าไม่ เหมาะสม
				๕) ชักชวนให้ เพื่อนนักเรียน ติดตามการ ปฏิบัติงานของ คณะกรรมการ นักเรียน ที่ไม่ เหมาะสม ส่อไป ในทางทุจริต อย่างเหมาะสม กับวัย	๕) เข้าร่วมใน กิจกรรมการ ติดตามการใช้ อำนาจของรัฐ
				๖) ร่วมใน กิจกรรมการ ติดตามการใช้ อำนาจของรัฐ	๖) มีส่วนร่วมใน การ ติดตาม ตรวจสอบการ ใช้อำนาจของรัฐ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ปรับปรุง ๒๕๖๐)

๑. แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนนั้น สถานศึกษาสามารถนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนดขึ้น รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สถานศึกษาอาจกำหนดขึ้นเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สภาพปัญหาความต้องการหรือความจำเป็นของชุมชนมาพัฒนาผู้เรียนตลอดปีการศึกษา ทั้งนี้ครูผู้สอนสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในชั้นเรียนได้ดังนี้

๑.๑ ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

นำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนด ทั้ง ๘ ประการ มาศึกษานิยามตัวชี้วัดพฤติกรรมบ่งชี้ เพื่อพิจารณาว่าพฤติกรรมบ่งชี้ที่กำหนดครอบคลุมตัวชี้วัดและนิยามของคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนหรือไม่ ซึ่งผู้สอนอาจเพิ่มเติมหรือปรับได้ตามความเหมาะสม

๑.๒ วิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญจากพฤติกรรมบ่งชี้

เมื่อทำความเข้าใจกับนิยาม ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้แล้ว ครูผู้สอนควรวิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญจากพฤติกรรมบ่งชี้ เพื่อให้เห็นพฤติกรรมที่จะสามารถวัดและประเมินได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๑.๓ เลือกรูปแบบของเครื่องมือวัด

เครื่องมือวัดและประเมินที่นิยมใช้ในสถานศึกษา เนื่องจากใช้ได้ง่ายและสะดวกได้แก่

- ๑.๓.๑ แบบสังเกต (observation)
- ๑.๓.๒ แบบสัมภาษณ์ (Interview)
- ๑.๓.๓ แบบตรวจสอบรายการ (check list)
- ๑.๓.๔ แบบมาตราประมาณค่า (rating scale)
- ๑.๓.๕ แบบวัดสถานการณ์ (situation)
- ๑.๓.๖ แบบบันทึกพฤติกรรม (anecdotal records)
- ๑.๓.๗ แบบรายงานพฤติกรรมตนเอง (self report)

ในการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ควรใช้เครื่องมือและวิธีการวัดที่หลากหลาย ข้อมูลจึงจะน่าเชื่อถือ ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรเลือกเครื่องมือวัดและประเมินให้

เหมาะสมกับพฤติกรรมบ่งชี้พฤติกรรมสำคัญว่าควรจะใช้เครื่องมือชนิดใด

๑.๔ การสร้างและพัฒนาเครื่องมือประเมิน

ถ้าต้องการสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ ครูผู้สอนอาจนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของพฤติกรรมที่จะประเมินกับตัวชี้วัด และความถูกต้องในการใช้ภาษา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง I.O.C (Index of Item-Objective Congruence)

๑.๕ การออกแบบการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เมื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมิน และวิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือแล้ว ครูผู้สอนสามารถออกแบบการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในชั้นเรียนได้ ดังนี้

๑.๕.๑ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์/ตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้ที่จะประเมิน

๑.๕.๒ วิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญจากพฤติกรรมบ่งชี้ที่จะประเมิน

๑.๕.๓ เลือกใช้วิธีการ เครื่องมือให้เหมาะสมกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะประเมิน

๑.๕.๔ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics)

๑.๖ การสร้างเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจนเหมาะสม เพราะเกณฑ์การประเมินเป็นแนวทางในการให้คะแนนที่ประกอบด้วยเกณฑ์ด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ประเมินค่าผลการประพฤติปฏิบัติของผู้เรียน เกณฑ์เหล่านี้ คือสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนควรประพฤติจนกลายเป็นลักษณะนิสัยได้ เกณฑ์การประเมินมี ๒ ลักษณะ คือ

๑.๖.๑ เกณฑ์การประเมินแบบภาพรวม (holistic rubrics) คือแนวทางการให้คะแนนโดยพิจารณาจากภาพรวมการปฏิบัติ โดยจะมีคำอธิบายลักษณะของการปฏิบัติในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจน เช่น มีวินัย

ระดับ ๓ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน ปฏิบัติกิจกรรมหรือ ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาได้ด้วยตนเอง

ระดับ ๒ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นบางครั้ง

ระดับ ๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นส่วนใหญ่

๑.๖.๒ เกณฑ์การประเมินแบบแยกประเด็น (analytic rubrics) คือแนวทางการให้คะแนน โดยพิจารณาแต่ละส่วนของการปฏิบัติ ซึ่งแต่ละส่วนจะต้องกำหนดคำอธิบายลักษณะของ

การปฏิบัติในส่วนนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน

๑.๗ การสรุปผลการประเมิน

การวัดและประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น มีความละเอียดอ่อน เพราะเป็นเรื่องของการพัฒนาคุณลักษณะที่ต้องปลูกฝังให้เกิดในตัวผู้เรียน การวัดและประเมินผลจึงต้องคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเมื่อได้รับการพัฒนาเป็นระยะ หรือเมื่อสิ้นปีการศึกษา ดังนั้นเพื่อให้มีแนวทางการสรุปผลการประเมินที่ชัดเจน เป็นธรรมสำหรับผู้เรียน จึงขอเสนอแนวทางการกำหนดเกณฑ์พิจารณาสรุปผลการประเมินในแต่ละขั้นตอน

ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนสุจริต

คุณลักษณะ	สนก. (๒๕๕๘)	อ้อมใจ สุทธิวาริ. (๒๕๖๐)
๑. ทักษะการคิด	คิดอย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารได้	๑. นักเรียนตั้งใจเรียน มีส่วนร่วมในชั้นเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน ๒. นักเรียนมีการวางแผนงานก่อนเริ่มทำงาน ๓. นักเรียนมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชิ้นงานอย่างเป็นระบบ ๔. นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในภาระงานก่อนลงมือกระทำ ๕. นักเรียนมีการคิดแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาด้วยตนเอง ๖. นักเรียนเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๗. นักเรียนมีความตั้งใจและรับผิดชอบงานจนประสบความสำเร็จ ๘. นักเรียนพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ๙. นักเรียนปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง ๑๐. นักเรียนชื่นชมผลงานของตนเองด้วยความภาคภูมิใจ
๒. มีวินัย	๑. เดินซิดขวา ๒. ไม่มาสาย/ตรงต่อเวลา ๓. แต่งกายตามระเบียบ	๑. นักเรียนมาโรงเรียนและเข้าเรียนตรงเวลา ๒. นักเรียนรับผิดชอบและปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๓. นักเรียนปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียน ๔. นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๕. นักเรียนเข้าแถวซื้อสินค้าหรือรับบริการของโรงเรียน ๖. นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน ๗. นักเรียนเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมก่อนเรียนทุกครั้ง ๘. นักเรียนตั้งใจเรียนและทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามเวลา

คุณลักษณะ	สนก. (๒๕๕๘)	อ้อมใจ สุทธิวาริ. (๒๕๖๐)
		<p>๙. นักเรียนขออนุญาตครูทุกครั้งที่จะเข้าและออกจากห้องเรียน</p> <p>๑๐. นักเรียนรักษาความสะอาดโดยทิ้งขยะให้ถูกที่ทุกครั้ง</p>
๓. ซื่อสัตย์ สุจริต	<p>๑. พูดความจริง</p> <p>๒. ไม่ลอก การบ้าน/ไม่ลอก ข้อสอบ</p> <p>๓. ไม่เอาของคน อื่นมาเป็นของตน</p>	<p>๑. นักเรียนเก็บสิ่งของได้ จะนำส่งคุณครู</p> <p>๒. นักเรียนไม่พูดสิ่งไม่ดี เช่น โกหก หลอกหลวง พูดจาหยาบ และ พูดเพื่อจ้อ</p> <p>๓. นักเรียนทำความผิด นักเรียนจะยอมรับผิดที่ทำ</p> <p>๔. นักเรียนไม่ลอกงาน เช่น การบ้านหรือข้อสอบของเพื่อน</p> <p>๕. นักเรียนจะขออนุญาตทุกครั้ง ก่อนหยิบ ยืมสิ่งของของคนอื่น</p>
๔. อยู่อย่าง พอเพียง	<p>๑. รับประทานอาหาร ไม่เหลือ</p> <p>๒. ใช้สิ่งของ อย่างคุ้มค่า</p> <p>๓. ใช้น้ำ ไฟฟ้า อย่างประหยัด และคุ้มค่า</p>	<p>๑. นักเรียนเปิด ปิดน้ำ ไฟ ทุกครั้งที่เลิกใช้เพื่อช่วยกันประหยัด</p> <p>๒. นักเรียนดูแลรักษาเสื้อผ้าที่สวมใส่อย่างดีเพื่อให้ใช้งานได้นาน ๆ</p> <p>๓. นักเรียนเก็บรักษาอุปกรณ์การเรียนเป็นอย่างดีไม่ให้สูญหาย</p> <p>๔. นักเรียนใช้อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ จนหมดหรือไม่สามารถใช้ ต่อไปได้ จึงซื้อหรือหาของใหม่มาใช้</p> <p>๕. นักเรียนมีการออมเงินเพื่อใช้ในยามจำเป็น</p> <p>๖. นักเรียนไม่ร้องขอให้ผู้ปกครองซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็น</p> <p>๗. นักเรียนรับประทานอาหารจนหมดจาน</p> <p>๘. นักเรียนพบว่าสิ่งของในโรงเรียนชำรุด จะรีบแจ้งคุณครู</p> <p>๙. นักเรียนร่วมกันรักษาสมบัติของโรงเรียน</p> <p>๑๐ นักเรียนใช้เวลาว่างทบทวนบทเรียน</p>
๕. จิต สาธารณะ	<p>ช่วยเหลืองาน โรงเรียนและ ชุมชนด้วยความ เต็มใจ</p>	<p>๑. นักเรียนเข้าใจ เห็นใจผู้ที่เดือดร้อนจากการไม่มีสิ่งของที่ทำเป็น เช่น ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด เป็นต้น</p> <p>๒. นักเรียนแบ่งปันเงินหรือสิ่งของให้เพื่อนหรือผู้เดือดร้อนด้วย ความเต็มใจ</p> <p>๓. นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของส่วนตัว</p> <p>๔. นักเรียนเต็มใจที่จะเก็บขยะและทำความสะอาดโรงเรียน</p> <p>๕. นักเรียนช่วยเพื่อนทำความสะอาด ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบ ผู้อื่น</p> <p>๖. นักเรียนทำความสะอาดบริเวณเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ</p> <p>๗. นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ทุกครั้งที่มีโอกาส</p> <p>๘. นักเรียนช่วยกันรักษาสมบัติของโรงเรียน</p>

คุณลักษณะ	สนก. (๒๕๕๘)	อ้อมใจ สุทธิวาริ. (๒๕๖๐)
		๙. นักเรียนร่วมบริจาคทรัพย์สินเพื่อส่วนรวม ๑๐. นักเรียนเสียสละเวลาปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม ๑๑. เมื่อนักเรียนซื้อสินค้าและได้รับเงินทอนที่เกิน นักเรียนจะคืนแม่ค้า ๑๒. นักเรียนเห็นเพื่อนกระทำความผิด จะรีบตักเตือนเพื่อนหรือแจ้งคุณครู ๑๓. นักเรียนไม่เข้าใจในบทเรียนใด จะสอบถามครูเพื่อให้เข้าใจ ๑๔. นักเรียนปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรง ด้วยความจริงใจ ๑๕. นักเรียนยินดีและช่วยเผยแพร่ความดีของเพื่อนเมื่อมีโอกาส

ตอนที่ ๕ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียนสุจริต

น้ำฝน วรฉัตร (๒๕๕๙) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงองค์การกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนสุจริต พบว่า ๑. ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงองค์การในโรงเรียนสุจริต โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านพันธกิจและกลยุทธ์ ด้านวัฒนธรรม องค์การ ด้านภาวะผู้นำ ด้านผลการปฏิบัติงานของบุคคลและองค์การ และด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก ๒. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนสุจริต โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านมีจิตสาธารณะ รองลงมาคือ ด้านมีวินัย ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมีทักษะการคิด และด้านซื่อสัตย์สุจริต ๓. ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงองค์การกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนสุจริต มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ชุติมา สังทรัพย์ (๒๕๕๙) ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓ ผลการวิจัย พบว่า ๑. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับ จากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านความมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์สุจริตด้านมีจิตสาธารณะ และด้านอยู่อย่างพอเพียง ๒. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๓. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริต จำแนกตามสภาพครอบครัว โดยรวมและรายด้าน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รัชตาทพร เสนามาตย์ (๒๕๖๑) รูปแบบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ๓ ลักษณะ ๑. การครองตน การครองคน และการครองงาน ๗ ด้านได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรมด้านนักเรียน ด้านครู และบุคลากร ด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านวิชาการ และด้านการบริหารจัดการ ๒. รูปแบบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต ประกอบด้วย ๔ ส่วนคือ ๑) สร้างความตระหนักรับรู้ ๒) เรียนรู้และพัฒนา ประกอบด้วย การประเมินตนเองก่อนการพัฒนา วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการประเมินตนเองหลังการพัฒนาและการพัฒนาและการนำไปใช้ ๔. เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ๓) ผลการประเมินรูปแบบซึ่งตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๕ คน ในด้านความเหมาะสมความเป็นไปได้และประโยชน์การนำไปใช้ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

จินท์จุฑา ชูโตศรี (๒๕๖๐) การพัฒนาแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสุจริต ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในโรงเรียนสุจริต ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน ๕ ขั้นตอนได้แก่ ๑) การเตรียมการและการวางแผนการดำเนินงาน ๒)การดำเนินงานตามแผน ๓) การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ๔) การปรับปรุงพัฒนาแผนการดำเนินงานและ ๕)การขยายผลและต่อยอด ดังนั้นจึงได้จัดทำแนวปฏิบัติที่ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอนเพื่อเป็นคู่มือในการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสุจริต ซึ่งมีผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิว่าเหมาะสมมีประโยชน์และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับ มากที่สุด

ไมตรี สุวรรณไตรย์ (๒๕๕๘) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริตโรงเรียนบ้านโพรงงามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงอาหาร ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพและปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงอาหาร ๑) สภาพการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต พบว่าโรงเรียนได้มีการกำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ กิจกรรม/โครงการในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริตของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่การดำเนินกิจกรรมยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้และขาดความต่อเนื่อง ๒) ปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต พบว่า ปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมและนักเรียนใน ระดับน้อยนักเรียนบางคนขาดทักษะการคิดคุณธรรมด้านมีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านจิตสาธารณะยังไม่สามารถปลูกฝังให้นักเรียนเกิดลักษณะนิสัยอย่างยั่งยืนได้ ๒) การจัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริตโรงเรียนบ้านโพรงงามนั้น

มี ๓ แนวทางประกอบด้วย ๑) การอบรมเชิงปฏิบัติการ ๒) การนิเทศติดตามสามกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม มี ๗ กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมละครโรงเล็ก กิจกรรมปลูกผักสวนครัว กิจกรรมโรงเรียนน่ายู่ กิจกรรมคนดีศรีโพรงงามกิจกรรมเด็กดีมีวินัย กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว และกิจกรรมจิตอาสา จากการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนพบว่าเป็นกิจกรรมที่สามารถเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริตโรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคใต้จริง ๓) ผลการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริตโรงเรียนบ้านโพรงงาม นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น นักเรียนเกิดทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ดุชฎี มัชฌิมาภีโร (๒๕๕๖) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับเยาวชนไทยพบว่า จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะประการหนึ่งของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จึงมี จิตสาธารณะเป็นตัวบ่งชี้ด้วย นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ยังได้กำหนดให้จิตสาธารณะเป็น ๑ ใน ๘ ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ ๑) ศึกษาความหมายและความสำคัญของจิตสาธารณะ และ ๒) นำเสนอแนวทางในการพัฒนา จิตสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย คำว่า “จิตสาธารณะ” หมายถึง การตระหนักรู้ในความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การเสียสละการช่วยเหลือผู้อื่นความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัวตลอดจนการเข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม จิตสาธารณะเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ แนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับเยาวชนไทยมี ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) ขั้นสร้างแรงจูงใจเป็นการทำให้เยาวชนไทยเข้าใจและเกิดเจตคติที่ดีต่อการมีจิตสาธารณะ ๒) ขั้นพัฒนา เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เยาวชนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ แบบร่วมมือกัน และ๓) ขั้นปลูกฝัง เป็นการสร้างความยั่งยืน โดยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากสมาชิกในครอบครัวและชุมชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ได้แสดงออก ซึ่งการมีจิตสาธารณะ

ตอนที่ ๖ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

โรงเรียนบรรพตพิสัย ชื่อย่อ บ.พ. ชื่อ ENG. BANPHOTPHISAIPHITTAYAKOM ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๔๑๕ หมู่ที่ ๒ ตำบลท่าจั่ว อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ รหัสไปรษณีย์ ๖๐๑๘๐ โทรศัพท์ ๐๕-๖๒๗๙-๐๗๕ , ๐๕-๖๒๗๙-๒๕๙ โทรสาร ๐๕-๖๒๗๙- เนื้อที่ : ๓๘ ไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

Website คือ <http://www.bpsn.th.gs/> E-Mail : banpotpisai@hotmail.com, bpsn@hotmail.com

ชื่อผู้บริหาร นางชรินทร์ แผงดี สี่ประจำโรงเรียนได้แก่ สีแสด หมายถึง ความกล้าหาญ มีความเด็ดเดี่ยวในตัวเอง สีฟ้า หมายถึง ความเยือกเย็น มีความรอบคอบในการทำงาน ปรัชญาของโรงเรียนคือ โรงเรียนเป็นแหล่งสร้างเสริมปัญญา ปัญญาเป็นแหล่งพัฒนาชีวิตให้สมบูรณ์ คติพจน์ คือ ผู้มีปัญญา เป็นผู้ประเสริฐ คำขวัญ คือ ศึกษาดี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม ปณิธาน คือ บ.พ. มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ อยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุขมีคุณธรรม จริยธรรม มีศักยภาพทางการศึกษา และเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิสัยทัศน์โรงเรียน “โรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ก้าวหน้าสู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน” อัตลักษณ์โรงเรียน คือ อนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น เอกลักษณ์ คือ สรรพสรร ศาสตร์ศิลป์ มาตรการส่งเสริม ได้แก่ ๑) โครงการส่งเสริมสุขภาพแผนไทย ๒) โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อมูลนักเรียน

ปีการศึกษา ๒๕๖๓ นักเรียนทั้งหมดจำนวน ๙๔๓ คน

ข้อมูลครูและบุคลากร

ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา ๖๒ คน

ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวม

สมัยโบราณอำเภอบรรพตพิสัย มีฐานะเป็นเมืองจัตวา มีชื่อว่า "เมืองบรรพตพิสัย" ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิง คือ บ้านคลองมะเดื่อ หมู่ที่ ๕ ตำบลตาสัง ในปัจจุบัน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ยกฐานะเป็นอำเภอและได้ย้ายที่ว่าการอำเภอมาอยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง ที่บ้านส้มเสี้ยว หมู่ที่ ๒ ตำบลท่าจั่ว จนถึงทุกวันนี้ เหตุที่เรียกว่า "บรรพตพิสัย" เพราะในท้องที่นี้มีภูเขาลูกหนึ่งชื่อเขาหน่อและภูเขาอื่นอีกหลายลูกอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน ตั้งอยู่ที่บ้านเขาหน่อหมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านแดน มองในระยะไกลๆ จะเห็นเป็นรูปคล้ายพระปรารค์ ตั้งเรียงรายกันเป็นระเบียบดูสวยงาม จึงได้ชื่อว่า "บรรพตพิสัย" อำเภอบรรพตพิสัย ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลท่าจั่วทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดนครสวรรค์ อยู่ห่างจากจังหวัดประมาณ ๔๕ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๙๐๙.๘๘๗ ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำการเกษตรมีแม่น้ำปิงไหลผ่าน มีภูเขาหนึ่งลูก ชื่อ เขาหน่อและภูเขาอื่น ๆ อีกหลายลูกอยู่บริเวณใกล้เคียงกันเป็นแหล่งท่องเที่ยวชมค้างคาว และลิง โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ตั้งอยู่ที่อำเภอบรรพตพิสัย เป็นหนึ่งใน ๑๓ อำเภอของจังหวัดนครสวรรค์ อำเภอบรรพตพิสัย มี ๑๓ ตำบล ๒ เทศบาล ๑๑๘ หมู่บ้าน มี องค์การบริหารส่วนตำบล ๑๒ แห่ง เป็นอำเภอที่อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดนครสวรรค์ ห่างจากตัวอำเภอเมืองนครสวรรค์ ประมาณ ๔๕ กิโลเมตร

ที่ตั้งสัมพันธ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง หรือภาคกลางตอนบน มีพื้นที่ ๙๐๙.๙ ตารางกิโลเมตร เป็นอำเภอที่อยู่ทางเหนือสุดของจังหวัด นครสวรรค์ ห่างจากกรุงเทพมหานคร ไปทางทิศเหนือโดยการเดินทางทางรถยนต์เป็นระยะทาง ประมาณ ๒๘๒ กิโลเมตร

อาณาเขต อำเภอบรรพตพิสัย มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอลำลูกขันบุรี จังหวัดกำแพงเพชร และอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเก้าเลี้ยว และอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์

การปกครอง แบ่งเป็น ๑๓ ตำบล ๑๑๘ หมู่บ้าน การปกครองส่วนท้องถิ่น มีเทศบาล ๒ แห่งและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน ๑๒ แห่ง

สภาพชุมชน เศรษฐกิจ สังคม

ประชากรในอำเภอบรรพตพิสัย มีประมาณ ๘๒,๘๒๗ คน จำนวน ๒๗,๒๗๔ หลังคาเรือน (ข้อมูล ณ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ สำนักงานสถิติแห่งชาติ) พื้นที่ทำการเกษตรรวม ๔๗๓,๓๒๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๒๒ ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด พืชเศรษฐกิจสำคัญได้แก่ ข้าวนาปี อ้อย ข้าวโพด

สภาพแวดล้อม

๑) สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับดินในอำเภอบรรพตพิสัย มีความสมบูรณ์ในระดับปานกลาง ใช้พื้นที่ในการทำนา พืชไร่ และทำสวนผลไม้ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับน้ำและแหล่งน้ำของอำเภอบรรพตพิสัย ได้จากแม่น้ำปิง แหล่งน้ำบาดาลและแหล่งน้ำชลประทานขนาดกลาง และขนาดเล็ก

๒) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ประชาชนอำเภอบรรพตพิสัย ร้อยละ ๙๐ ประกอบอาชีพทางการเกษตร อีกร้อยละ ๑๐ ประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้าง และอื่น ๆ

๓) สภาพแวดล้อมทางสังคม สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของอำเภอบรรพตพิสัย เป็นสังคมเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทางการเกษตร ใช้ภาษาไทยภาคกลาง มีขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม เหมือนคนไทยภาคกลางทั่วไป

สภาพแวดล้อมสัมพันธ์

๑) สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นชุมชนเกษตรกรรม บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน เป็นชุมชนที่มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพหลักของชุมชนคือ เกษตรกรรม ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ ประเพณีทาง

พระพุทธศาสนา การทำบุญตักบาตร ประเพณีในเทศกาลต่าง ๆ เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ และ ประเพณีการแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่

๒) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา – มัธยมศึกษา อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ฐานะทางเศรษฐกิจและรายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัว ต่อปี ๗๙,๒๗๔ บาท จำนวนคนเฉลี่ย ๓ คนต่อหนึ่งครอบครัว และมีจำนวนครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า ๒๓,๐๐๐ บาท คิดเป็น ๑๐๐%

๓) โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน

โอกาส สถานศึกษาตั้งอยู่ในชุมชนขนาดเล็ก มีการคมนาคมสะดวกตลอดปี มีแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีความผูกพันกับสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาและให้การสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อจำกัด ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีอาชีพรับจ้าง ทำให้ผู้ปกครองต้องดิ้นรนทำงานเพื่อหาเงินมาใช้จ่ายในครอบครัว ขาดการดูแลสนับสนุนด้านการเรียนของบุตรหลาน และผู้เรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานการอ่าน การเขียนยังไม่คล่อง อีกทั้งขาดการเอาใจใส่ในการฝึกฝน

ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนอำเภอบรรพตพิสัย มีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตร การเวียนเทียน การฟังธรรม การเทศน์มหาชาติ การแห่เทียนประจำพรรษา การตักบาตรเทโว ประเพณีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต เช่น การบวชนาค การแต่งงาน การตาย ประเพณีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลต่าง ๆ เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง แข่งเรือยาว ประเพณีและวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมาในชุมชน เช่น การแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่บรรพตพิสัย และประเพณีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพระราชพิธีและรัฐพิธีต่าง ๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันปิยะมหาราช เป็นต้น

วิทยากรท้องถิ่น ได้แก่

๑. นายสุเมธ นภาพร นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลบรรพตพิสัย
๒. นางพรทิพย์ แป้นกาหลง ที่ปรึกษางานองค์กรสตรีอาสาพัฒนาอำเภอบรรพตพิสัย
๓. นางสมัย นาคราช ประธานกลุ่มสตรีอำเภอบรรพตพิสัย
๔. นายแพทย์เฉลิมพร ชินาธิวร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบรรพตพิสัย
๕. นางสาวรัชณี เขาวังปรีชา ผู้ประนีประนอมประจำศาลจังหวัดนครสวรรค์
๖. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอบรรพตพิสัย
๗. เจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรอำเภอบรรพตพิสัย

แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

๑. ห้องสมุดประชาชนอำเภอบรรพตพิสัย
๒. องค์การบริหารส่วนตำบล, เทศบาลตำบลบรรพตพิสัย
๓. ที่ว่าการอำเภอบรรพตพิสัย
๔. โรงพยาบาลบรรพตพิสัยและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
๕. ศูนย์จำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
๖. ศูนย์อนุรักษ์เมืองโบราณดงแม่นางเมือง
๗. แหล่งท่องเที่ยวเขาหน่อ เขาแก้ว และวัดต่าง ๆ ในอำเภอบรรพตพิสัย
๘. โรงงานสุรากรมสรรพสามิต และสถานประกอบการต่าง ๆ
๙. วัดส้มเสี้ยว
๑๐. สถานีดับเพลิง
๑๑. วัดเจริญผล
๑๒. ตลาดธีระชัย
๑๓. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าจี่ว
๑๔. องค์การบริหารส่วนตำบลเจริญผล
๑๕. สถานีตำรวจภูธรอำเภอบรรพตพิสัย
๑๖. ที่ว่าการอำเภอบรรพตพิสัย
๑๗. ธนาคารออมสิน สาขาบรรพตพิสัย
๑๘. ธนาคารกรุงไทย สาขาบรรพตพิสัย
๑๙. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาบรรพตพิสัย
๒๐. ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาบรรพตพิสัย
๒๑. สหกรณ์การเกษตร สาขาบรรพตพิสัย
๒๒. หลวงปู่พิมพา วัดหนองตาจุก
๒๓. หมู่บ้านทอผ้าพื้นเมือง บ้านโป่งแขนง
๒๔. ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน จากเถาวัลย์ บ้านด่านช้าง
๒๕. ศูนย์เครื่องปั้นดินเผา บ้านแก่ง

ข้อมูลคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. นายชัยรัตน์	วงศ์ชมทอง	ผู้ทรงคุณวุฒิ	ประธานคณะกรรมการ
๒. นางอังศุมลย์	เขียวชาญเวช	ผู้ทรงคุณวุฒิ	,กรรมการ
๓. นายสรสิทธิ์	อินทร	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ

๔.	นางสาวรัชณี	เซวาร์ปรีชา	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๕.	นางพรทิพย์	แป้นกาหลง	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๖.	นางนิภา	ไพโรจน์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๗.	นายมานิตย์	ผาสุขชี	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๘.	นางกรกัญญา	คล้ายสุบรรณ	ผู้แทนศิษย์เก่า	กรรมการ
๙.	นายศิววัฒน์	ชัยมงคลนุกูล	ผู้แทนปกครอง	กรรมการ
๑๐.	นางจิตตินันท์	อินทรวิเชียร	ผู้แทนองค์กรชุมชน	กรรมการ
๑๑.	นายผจญสิน	บุญมา	ผู้แทนครู	กรรมการ
๑๒.	พระครูนิยุติธรรมศาสตร์		ผู้แทนศาสนา	กรรมการ
๑๓.	พระครูนิปูณวราณุกิจ		ผู้แทนศาสนา	กรรมการ
๑๔.	นายสุทัศน์	วชิรินทรวัฒน์	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ
๑๕.	นางชรินทร์น์	แฝงดี	ผู้บริหารสถานศึกษา	กรรมการและ เลขานุการ

สภาพการดำเนินงาน

การบริหารงานโรงเรียน

โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ใช้โครงสร้างการบริหารงาน โดยแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานบริหารวิชาการ กลุ่มงานบริหารงบประมาณ กลุ่มงานบริหารงานบุคคล และกลุ่มงานบริหารทั่วไป ซึ่งกลุ่มงานบริหารทั่วไปนั้น แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มงานย่อย คือ กลุ่มงานบริหารทั่วไป และกลุ่มงานกิจการนักเรียน โดยมีหัวหน้ากลุ่มงานบริหารทั้ง ๔ กลุ่มรับผิดชอบในแต่ละกลุ่มงาน อีกทั้งมีหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง ๗ กลุ่มสาระการเรียนรู้ รับผิดชอบการปฏิบัติงานในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยมีการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการ ทำงานภายใต้การกำกับดูแลและความเห็นชอบของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมผู้ปกครองครู และศิษย์เก่า และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ทำหน้าที่ประเมินบทบาทในการกำหนดแผนพัฒนาและนโยบายของโรงเรียน ตลอดจนให้ความคิดเห็น คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษา ทั้งนี้เป็นการกระจายอำนาจในการบริหารให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการ ร่วมกันในการประเมินผล และร่วมกันกับชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สำหรับการบริหารและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าและบังเกิดผลสูงสุด

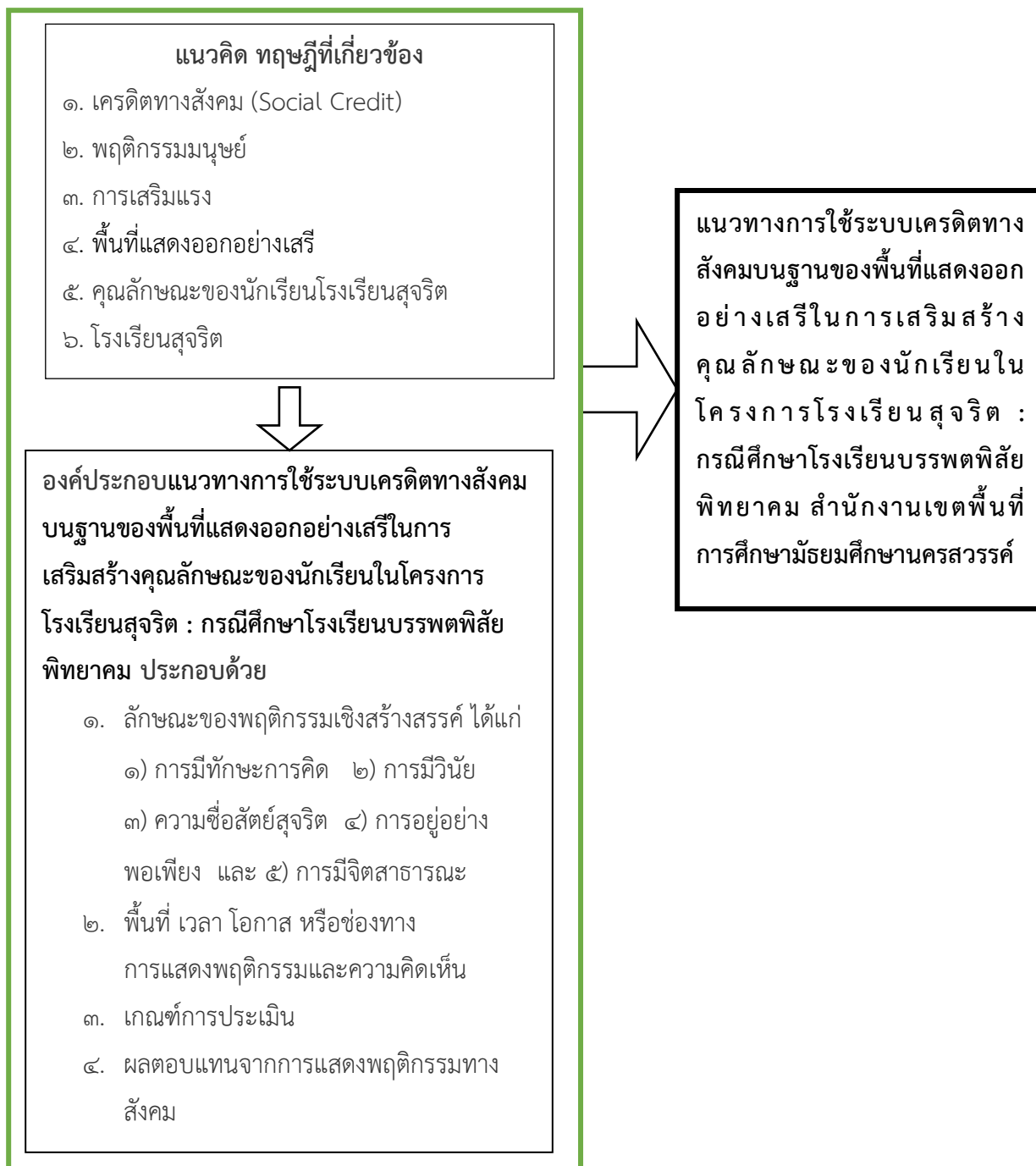
ปีการศึกษา ๒๕๕๙ – ปัจจุบัน โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม มีเป้าหมายในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด เพื่อก้าวสู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มี

คุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีสุขภาพทางกายและจิตใจ พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านศิลปะ ดนตรี อันเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ผ่านการบูรณาการภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

จุดเด่น

โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ตั้งอยู่ในชุมชนขนาดเล็ก มีการคมนาคมสะดวกตลอดปี มีแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีความผูกพันกับสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาและให้การสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยกำหนดเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มีการจัดทำโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชนและองค์กรชุมชนให้การสนับสนุนด้านภูมิปัญญา จัดหางบประมาณ จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ อีกทั้งโรงเรียนมีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตร การเวียนเทียน การฟังธรรม การเทศน์มหาชาติ การแห่เทียนประจำพรรษา การตักบาตรเทโว ประเพณีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต เช่น การบวชนาค การแต่งงาน การตาย ประเพณีและวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมาในชุมชน เช่น การแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่บรรพตพิสัย และประเพณีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพระราชพิธีและรัฐพิธีต่าง ๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันปิยมหาราช เป็นต้น ด้วยลักษณะเด่นของสถานศึกษาดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงพิจารณาเลือกโรงเรียน เป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้

ตอนที่ ๗ กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ ๒.๒ กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การประเมินพฤติกรรมผู้เรียน การสัมภาษณ์ (Interview) และสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต มี ๒ ขั้นตอน

๑. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตประกอบด้วย รายการพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต เกณฑ์การประเมิน ช่องทางการแสดงออก พื้นที่และ โอกาส การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ตามบริบทของพื้นที่ ผลตอบแทนจากการแสดงพฤติกรรมทางสังคม

๒. ศึกษากระบวนการเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้จากการสัมภาษณ์

กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

๑. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำนวน ๓๖ คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

๑.๑ นักเรียน	จำนวน ๑๕ คน
๑.๒ ครู	จำนวน ๒ คน
๑.๓ ผู้ปกครอง	จำนวน ๑๙ คน

๑.๔ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน ๑ คน

๑.๕ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน ๓ คน

๑.๖ ศิษย์เก่า จำนวน ๓ คน

๒. เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structure Interview) และแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนเกี่ยวกับลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตโดยแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยสถานะ เพศ และระดับชั้นของนักเรียน

ตอนที่ ๒ ประเด็นการสัมภาษณ์และแบบประเมินเกี่ยวกับลักษณะของพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่นักเรียนสามารถแสดงความคิดของตนเองได้อย่างอิสระ ช่องทางการแสดงออก พื้นที่และโอกาส เกณฑ์การประเมิน โดยครอบคลุมคุณลักษณะของนักเรียนโครงการโรงเรียนสุจริต ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) การมีทักษะการคิด ๒) การมีวินัย ๓) ความซื่อสัตย์สุจริต ๔) การอยู่อย่างพอเพียง และ ๕) การมีจิตสาธารณะ

๒. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ตามลำดับ ดังนี้

๒.๑ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความต้องการของเยาวชน ของสถานศึกษา

๒.๒ ศึกษาหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

๒.๓ ร่างแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structure Interview) ตามประเด็นที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่เชิงนวัตกรรม ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตและแบบประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน

๒.๔ นำแบบสัมภาษณ์และแบบประเมินพฤติกรรมที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ได้แก่

๒.๔.๑ ดร.ธัญนันท์ แก้วเกิด ผู้อำนวยการกลุ่มโครงการพิเศษสำนักพัฒนา นวัตกรรมจัดการศึกษา สพฐ.

๒.๔.๒ ดร.ปัญญา หาแก้ว ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

นครสวรรค์

๒.๔.๓ ผศ.ดร.ประจวบ ขวัญมั่น อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

๒.๕ ปรับปรุง แก้ไขแบบสัมภาษณ์และแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ

๒.๖ นำแบบสัมภาษณ์และแบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ทำหนังสือจากสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง ถึงผู้บริหารโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เพื่อขออนุญาตนัดสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล

๒. กำหนดนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. เก็บรวบรวมข้อมูล ณ โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน ๓๖ คน ในวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการวิเคราะห์ค่าร้อยละ

๒. ระบบเครดิตทางสังคมที่เป็นคุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนสุจริต วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ส่วนข้อมูลประเด็นอื่นวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ค่าร้อยละ

๒. ค่าความถี่

ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียน

บรรพตพิสัยพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครสวรรค์ มี ๒ ชั้นตอน ดังนี้

๒.๑ การยกร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม โดยผู้วิจัยนำข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ที่ได้มาจากการศึกษาในชั้นตอนที่ ๑ มายกร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษาและนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาได้ดำเนินการปรับปรุง แก้ไขเป็นร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๒.๒ การตรวจสอบแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สันทนากลุ่ม (Focus group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ประกอบด้วย

๒.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการตรวจสอบร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๖ คน ผู้บริหารครูและนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม จำนวน ๗ คน รวม ๑๓ คน ประกอบด้วย

กลุ่มที่ ๑ ผู้ทรงคุณวุฒิ

๑) ดร.ธัญนันท์ แก้วเกิด ผู้อำนวยการกลุ่มโครงการพิเศษสำนักพัฒนา นวัตกรรมจัดการศึกษา สพฐ.

๒) ดร.ปัญญา หาแก้ว ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

๓) ผศ.ดร.ประจวบ ขวัญมัน อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

๔) นายบุญไทย แสนอุบล ข้าราชการบำนาญ คณะทำงานประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียน

สุจริต)

๕) ดร.เสวก บุญประสพ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลตาก โรงเรียนแกนนำโรงเรียนคุณธรรม ของ สพฐ. คณะทำงานทีมงานขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม (ด้านพิเศษ) สพฐ.

๖) ดร.ศานติกรค์ วงศ์เขียว ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งกว่าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน คณะทำงานทีมงานขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม (ด้านพิเศษ) สพฐ.วิทยากรการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ

กลุ่มที่ ๒ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๑) ดร.ชรินทร์ แผงดี ผู้อำนวยการโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

๒) นางสาวปิ่นชยา นาคจำรูญ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม รับผิดชอบสถานักเรียน

๓) นายเจษฎาภรณ์ พุ่มภาชี ประธานสถานักเรียน โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๔) นายอนุชา สระทองหัก รองประธานสถานักเรียน โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๕) นางสาวชุตินา ใจชื่อ หัวหน้าฝ่ายวิชาการสถานักเรียน โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๖) นางสาวตรีฉัตร ดิษฐลาย หัวหน้าฝ่ายธุรการสถานักเรียน โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๗) นางสาววรรณพร แก้วคำ เลขานุการสถานักเรียน โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๒.๓ เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

๒.๓.๑ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ ได้แก่ แบบตรวจสอบความเหมาะสมของร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ตามตัวแปรที่ศึกษาจากสรุปผลข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ ๑

๒.๓.๒ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

๑) ศึกษาแนวคิด หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน

ในโครงการโรงเรียนสุจริต และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ ๑ มาสรุปผลและสร้างเป็นประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus group)

๒) กำหนดโครงสร้างประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus group) ให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ใน ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ทักษะการคิด ๒) การมีวินัย ๓) ความซื่อสัตย์สุจริต ๔) การอยู่อย่างพอเพียง และ ๕) การมีจิตสาธารณะ

๓) นำประเด็นการการสนทนากลุ่ม (Focus group) เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ มีข้อมูลครบถ้วนและครอบคลุมของประเด็นที่ศึกษา

๔) นำประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus group) ที่ได้รับการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา มาปรับปรุงแก้ไข ให้มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนตามคำแนะนำ และนำไปสำหรับการวิพากษ์แก่ผู้ที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

๒.๒.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑) คณะผู้วิจัยการสนทนากลุ่ม (Focus group) ในวันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๔ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น. เป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เวลา ๑๓.๐๐ น. - ๑๕.๓๐ น. เป็นกลุ่มผู้บริหาร ครูและนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม โดยวิธีการประชุมออนไลน์โดยใช้ระบบ Zoom meeting

๒) ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา ร่วมกันวิพากษ์ วิเคราะห์ประเด็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ ๑ เพื่อสรุปหาใจความสำคัญ และความเด่นชัดของแต่ละประเด็น เพื่อร่วมกันกำหนดเป็นร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

๓) ผู้ร่วมประชุม ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมตามแบบโครงสร้างที่กำหนด

๔) ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลและสรุปผลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus group) ของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องทั้งสองกลุ่ม รวบรวมนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

๕) นำร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษา

โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมจากคำแนะนำตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษา มาปรับปรุงแก้ไข และรวบรวมจัดทำเป็นแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาและรวบรวมข้อมูลจากการวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญ ในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

ระยะเวลาการวิจัย

การกำหนดระยะเวลาการวิจัยทั้งสองขั้นตอน คือ ระหว่างวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ถึง วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๔ แบ่งออกเป็น ๔ ระยะ รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ แผนการดำเนินงาน

ระยะที่ ๑	แผนการดำเนินงาน
๑	ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)
๒	การสัมภาษณ์ (๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔) ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์
๓	การสนทนากลุ่ม (๓ มิถุนายน ๒๕๖๔) ประชุมออนไลน์ โดยใช้ระบบ Zoom meeting ระดมความคิดเห็นจากการ สนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อให้ได้แนวทาง และข้อเสนอแนะ
๔	สรุปผล และนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรี ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออก อย่างเสรีเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ที่	รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
๑	สถานะ		
	๑.๑ นักเรียน	๑๒	๓๓.๓๓
	๑.๒ ครู	๓	๘.๓๓
	๑.๓ ผู้ปกครอง	๑๒	๓๓.๓๓
	๑.๔ ผู้บริหาร	๓	๘.๓๓
	๑.๕ คณะกรรมการสถานศึกษา	๓	๘.๓๓
	๑.๖ ศิษย์เก่า	๓	๘.๓๓
	รวม	๓๖	๑๐๐.๐๐
๒	เพศ		
	๒.๑ ชาย	๑๕	๔๑.๖๗
	๒.๒ หญิง	๒๑	๕๘.๓๓
	รวม	๓๖	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

ที่	รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
๓	นักเรียน		
	๓.๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	๓	๒๕.๐๐
	๓.๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	๕	๔๑.๖๗
	๓.๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖	๔	๓๓.๓๓
	รวม	๑๒	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีข้อมูลเบื้องต้น ดังนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์มีสถานะเป็นนักเรียน ร้อยละ ๓๓.๓๓ ครู ร้อยละ ๘.๓๓ ผู้ปกครอง ร้อยละ ๓๓.๓๓ ผู้บริหาร ร้อยละ ๘.๓๓ คณะกรรมการสถานศึกษา ร้อยละ ๘.๓๓ และศิษย์เก่า ร้อยละ ๘.๓๓ ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศชาย ร้อยละ ๔๑.๖๗ เพศหญิง ร้อยละ ๕๘.๓๓ ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ร้อยละ ๒๕.๐๐ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ร้อยละ ๔๑.๖๗ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ร้อยละ ๓๓.๓๓

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการสัมภาษณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ การพัฒนารูปแบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ทั้ง ๓ ด้าน ปรากฏดัง ตารางที่ ๔.๒

ตารางที่ ๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๑ ทักษะการคิด

รายการพฤติกรรม	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
ด้านที่ ๑ ทักษะการคิด					
๑. นักเรียนตั้งใจเรียน มีส่วนร่วมในชั้นเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน	๒๘	๘	๐	๐	๑.กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้อาจมีความน่าสนใจ ๒.นักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะในการวางแผนในการทำงาน/งานที่ได้รับมอบหมาย ๓.นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง
๒. นักเรียนมีการวางแผนงานก่อนเริ่มทำงาน	๒๔	๑๒	๐	๐	
๓. นักเรียนมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชิ้นงานอย่างเป็นระบบ	๒๕	๑๑	๐	๐	
๔. นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในการะงานก่อนลงมือกระทำ	๒๔	๑๒	๐	๐	
๕. นักเรียนมีการคิดแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาด้วยตนเอง	๒๖	๑๐	๐	๐	
๖. นักเรียนเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	๒๔	๑๒	๐	๐	
๗. นักเรียนมีความตั้งใจและรับผิดชอบงานจนประสบความสำเร็จ	๒๖	๑๐	๐	๐	
๘. นักเรียนพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	๒๐	๑๖	๐	๐	
๙. นักเรียนปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	๒๓	๑๓	๐	๐	
๑๐. นักเรียนชื่นชมผลงานของตนเองด้วยความภาคภูมิใจ	๒๖	๑๐	๐	๐	
รวมด้านที่ ๑	๒๔๖	๑๑๔	๐	๐	

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๑ ทักษะการคิด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุดเป็นอันดับ ๑ คือ นักเรียนตั้งใจเรียน มีส่วนร่วมในชั้นเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน (มาก = ๒๘ ,ปานกลาง = ๘) อันดับ ๒ คือ นักเรียนมีการคิดแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาด้วยตนเอง นักเรียนมีความตั้งใจและรับผิดชอบงานจนประสบความสำเร็จ

ความสำเร็จ และนักเรียนชื่นชมผลงานของตนเองด้วยความภาคภูมิใจ (มาก = ๒๖ ,ปานกลาง = ๑๐) อันดับ ๓ คือ นักเรียนมีการแบ่งหน้าความรับผิดชอบชิ้นงานอย่างเป็นระบบ (มาก = ๒๕ ,ปานกลาง = ๑๑) และอันดับต่ำสุด คือ นักเรียนพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน (มาก = ๒๐ ,ปานกลาง = ๑๖)

ตารางที่ ๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๒ มีวินัย

รายการพฤติกรรม	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
ด้านที่ ๒ มีวินัย					
๑. นักเรียนมาโรงเรียนและเข้าเรียนตรงเวลา	๓๔	๒	๐	๐	๑.ครูดูแลเอาใจใส่นักเรียน ให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง
๒. นักเรียนรับผิดชอบและปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	๓๓	๓	๐	๐	๒.ครูมีวิธีกำกับติดตามร่วมกับผู้ปกครอง
๓. นักเรียนปฏิบัติตามกฏเกณฑ์ของโรงเรียน	๓๐	๖	๐	๐	๓.นักเรียนปฏิบัติตามกฏระเบียบของโรงเรียน
๔. นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	๓๒	๔	๐	๐	
๕. นักเรียนเข้าแถวซื้อสินค้าหรือรับบริการของโรงเรียน	๓๐	๖	๐	๐	
๖. นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน	๓๔	๒	๐	๐	
๗. นักเรียนเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมก่อนเรียนทุกครั้ง	๒๙	๗	๐	๐	
๘. นักเรียนตั้งใจเรียนและทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามเวลา	๓๐	๖	๐	๐	
๙. นักเรียนขออนุญาตครูทุกครั้งที่จะเข้าและออกจากห้องเรียน	๓๔	๒	๐	๐	
๑๐. นักเรียนรักษาความสะอาดโดยทิ้งขยะให้ถูกที่ทุกครั้ง	๓๑	๕	๐	๐	
รวมด้านที่ ๒	๓๑๗	๔๓	๐	๐	

จากตารางที่ ๔ พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๒ มีวินัย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ความถี่สูงสุดเป็นอันดับ ๑ คือ นักเรียนมาโรงเรียนและเข้าเรียนตรงเวลา นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน และนักเรียนขออนุญาตครูทุกครั้งที่จะเข้าและออกจากห้องเรียน (มาก = ๓๔ ,ปานกลาง = ๒) อันดับ ๒ คือ นักเรียนรับผิดชอบและปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (มาก = ๓๓ ,ปานกลาง = ๓) อันดับ ๓ คือ นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (มาก = ๓๒ ,ปานกลาง = ๔) และอันดับต่ำสุด คือ นักเรียนเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมก่อนเรียนทุกครั้ง (มาก = ๒๙ ,ปานกลาง = ๗)

ตารางที่ ๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๓ ชื่อสัตย์สุจริต

รายการพฤติกรรม	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
ด้านที่ ๓ ชื่อสัตย์สุจริต					
๑. นักเรียนเก็บสิ่งของได้ จะนำส่งคุณครู	๓๖	๐	๐	๐	๑.นักเรียนได้รับการปลูกฝังที่ดีจากสถาบันครอบครัวโรงเรียน ๒.ชุมชนช่วยดูแลระเบียบวินัยของโรงเรียน
๒. นักเรียนไม่พูดสิ่งไม่ดี เช่น โกหก หลอกลวง พูดคำหยาบ และพูดเพื่อเจ้า	๓๔	๒	๐	๐	
๓. นักเรียนทำความผิด นักเรียนจะยอมรับผิดที่ทำ	๓๔	๒	๐	๐	
๔. นักเรียนไม่ลอกงาน เช่น การบ้านหรือข้อสอบของเพื่อน	๓๓	๓	๐	๐	
๕. นักเรียนจะขออนุญาตทุกครั้งก่อนหยิบ ยืมสิ่งของของคนอื่น	๓๔	๒	๐	๐	
รวมด้านที่ ๓	๑๗๑	๙	๐	๐	

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๓ ชื่อสัตย์สุจริต เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ความถี่สูงสุดเป็นอันดับ ๑ คือ นักเรียนเก็บสิ่งของได้ จะนำส่งคุณครู (มาก = ๓๖ ,ปานกลาง = ๐) อันดับ ๒ คือ นักเรียนไม่พูดสิ่งไม่ดี เช่น โกหก หลอกลวง พูดคำหยาบ และพูดเพื่อเจ้า นักเรียนทำความผิด นักเรียนจะยอมรับผิดที่ทำ และนักเรียนจะขออนุญาตทุกครั้งก่อนหยิบ ยืมสิ่งของของคนอื่น (มาก = ๓๔ ,ปานกลาง = ๒) อันดับ ๓ คือ นักเรียนไม่ลอกงาน เช่น การบ้านหรือข้อสอบของเพื่อน (มาก = ๓๓ ,ปานกลาง = ๓)

ตารางที่ ๔.๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๔ อยู่อย่างพอเพียง

รายการพฤติกรรม	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
ด้านที่ ๔ อยู่อย่างพอเพียง					
๑.นักเรียนเปิด ปิดน้ำ ไฟ ทุกครั้งที่เลิกใช้เพื่อช่วยกันประหยัด	๓๖	๐	๐	๐	๑.นักเรียนดูแลรักษาของใช้ของส่วนรวมและส่วนตัวเป็นอย่างดี ๒.นักเรียนฝากเงินออมกับธนาคารโรงเรียน
๒.นักเรียนดูแลรักษาเสื้อผ้าที่สวมใส่อย่างดีเพื่อให้ใช้งานได้นาน ๆ	๓๖	๐	๐	๐	
๓.นักเรียนเก็บรักษาอุปกรณ์การเรียนเป็นอย่างดีไม่ให้สูญหาย	๓๒	๔	๐	๐	
๔.นักเรียนใช้อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ จนหมดหรือไม่สามารถใช้ต่อไปได้ จึงซื้อหรือหาของใหม่มาใช้	๓๔	๒	๐	๐	
๕.นักเรียนมีการออมเงินเพื่อใช้ในยามจำเป็น	๓๖	๐	๐	๐	
๖.นักเรียนไม่ร้องขอให้ผู้ปกครองซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็น	๓๔	๒	๐	๐	
๗.นักเรียนรับประทานอาหารจนหมดจาน	๓๖	๐	๐	๐	
๘.นักเรียนพบว่าสิ่งของในโรงเรียนชำรุด จะรีบแจ้งคุณครู	๓๖	๐	๐	๐	
๙.นักเรียนร่วมกันรักษาสมบัติของโรงเรียน	๓๖	๐	๐	๐	
๑๐.นักเรียนใช้เวลาว่างทบทวนบทเรียน	๓๐	๖	๐	๐	
รวมด้านที่ ๔	๓๔๖	๑๔	๐	๐	

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๔ อยู่อย่างพอเพียง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ความถี่สูงสุดเป็นอันดับ ๑ คือ นักเรียนเปิด ปิดน้ำ ไฟ ทุกครั้งที่เลิกใช้เพื่อช่วยกันประหยัด นักเรียนดูแลรักษาเสื้อผ้าที่สวมใส่อย่างดีเพื่อให้ใช้งานได้นาน ๆ นักเรียนมีการออมเงินเพื่อใช้ในยามจำเป็น นักเรียนรับประทานอาหารจนหมดจาน นักเรียนพบว่า สิ่งของในโรงเรียนชำรุด จะรีบแจ้งคุณครู และนักเรียนร่วมกันรักษาสมบัติของโรงเรียน (มาก = ๓๖) อันดับ ๒ คือ นักเรียนใช้อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ จนหมดหรือไม่สามารถใช้ต่อไปได้ จึงซื้อหรือหาของใหม่มาใช้ และนักเรียนไม่ร้องขอให้ผู้ปกครองซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็น (มาก = ๓๔ ,ปานกลาง = ๒) อันดับ ๓ คือ นักเรียนเก็บรักษาอุปกรณ์การเรียนเป็นอย่างดีไม่ให้สูญหาย (มาก = ๓๒ ,ปานกลาง = ๔) และอันดับต่ำสุด คือ นักเรียนใช้เวลาว่างทบทวนบทเรียน (มาก = ๓๐,ปานกลาง = ๖)

ตารางที่ ๔.๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๕ มีจิตสาธารณะ

รายการพฤติกรรม	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
ด้านที่ ๕ มีจิตสาธารณะ					
๑.นักเรียนเข้าใจ เห็นใจผู้ที่เดือดร้อนจากการไม่มีสิ่งของที่จำเป็น เช่น ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด เป็นต้น	๓๖	๐	๐	๐	๑.ผู้ปกครองให้การสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนมีจิต
๒.นักเรียนแบ่งปันเงินหรือสิ่งของให้เพื่อนหรือผู้เดือดร้อนด้วยความเต็มใจ	๓๖	๐	๐	๐	อาสา ๒.นักเรียนมีจิต
๓.นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของส่วนตัว	๓๖	๐	๐	๐	สาธารณะใน
๔.นักเรียนเต็มใจที่จะเก็บขยะและทำความสะอาดโรงเรียน	๓๖	๐	๐	๐	การทำให้
๕.นักเรียนช่วยเพื่อนทำความสะอาด ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น	๓๔	๒	๐	๐	ประโยชน์เพื่อ
๖.นักเรียนทำความสะอาดบริเวณเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ	๓๖	๐	๐	๐	สังคมส่วนรวม
๗.นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ทุกครั้งที่มีโอกาส	๓๖	๐	๐	๐	๓.มีวัฒนธรรม
๘.นักเรียนช่วยกันรักษาสมบัติของโรงเรียน	๓๖	๐	๐	๐	องค์กรที่ดี
๙.นักเรียนร่วมบริจาคทรัพย์สินเพื่อส่วนรวม	๓๓	๓	๐	๐	๔.ผู้ใหญ่เป็น
๑๐.นักเรียนเสียสละเวลาปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม	๓๖	๐	๐	๐	แบบอย่างที่ดีใน

ตารางที่ ๔.๖ (ต่อ)

รายการพฤติกรรม	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๑๑.เมื่อนักเรียนซื้อสินค้าและได้รับเงินทอนที่เกิน นักเรียนจะคืนแม่ค้า	๓๖	๐	๐	๐	
๑๒.นักเรียนเห็นเพื่อนกระทำผิด จะรีบตักเตือนเพื่อนหรือแจ้งคุณครู	๓๖	๐	๐	๐	
๑๓.นักเรียนไม่เข้าใจในบทเรียนใด จะรีบถามครูเพื่อให้เข้าใจ	๓๑	๕	๐	๐	
๑๔.นักเรียนปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรง ด้วยความจริงใจ	๓๖	๐	๐	๐	
๑๕.นักเรียนยินดีและช่วยเผยแพร่ความดีของเพื่อนเมื่อมีโอกาส	๓๖	๐	๐	๐	
รวมด้านที่ ๕	๕๓๐	๑๐	๐	๐	
รวมทั้งสิ้น	๑,๖๑๐	๑๙๐	๐	๐	

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านที่ ๕ มีจิตสาธารณะ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ความถี่สูงสุดเป็นอันดับ ๑ คือ นักเรียนเข้าใจ เห็นใจผู้ที่เดือดร้อนจากการไม่มีสิ่งของที่จำเป็น เช่น ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด เป็นต้น นักเรียนแบ่งปันเงินหรือสิ่งของให้เพื่อนหรือผู้เดือดร้อนด้วยความเต็มใจ นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของส่วนตัว นักเรียนเต็มใจที่จะเก็บขยะและทำความสะอาดโรงเรียน นักเรียนทำความสะอาดบริเวณเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ทุกครั้งที่มีโอกาส นักเรียนช่วยกันรักษาสมาบัติของโรงเรียนนักเรียนร่วมบริจาคทรัพย์สินเพื่อส่วนรวม นักเรียนเสียสละเวลาปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม เมื่อนักเรียนซื้อสินค้าและได้รับเงินทอนที่เกิน นักเรียนจะคืนแม่ค้า นักเรียนเห็นเพื่อนกระทำผิด จะรีบตักเตือนเพื่อนหรือแจ้งคุณครู นักเรียนปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรง ด้วยความจริงใจ และนักเรียนยินดีและช่วยเผยแพร่ความดีของเพื่อนเมื่อมีโอกาส (มาก = ๓๖) อันดับ ๒ คือ นักเรียนช่วยเพื่อนทำความสะอาด ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น (มาก = ๓๔ ,ปานกลาง = ๒) อันดับ ๓ คือ นักเรียนร่วมบริจาคทรัพย์สินเพื่อส่วนรวม (มาก = ๓๓ ,ปานกลาง = ๓) และอันดับต่ำสุด คือ นักเรียนไม่เข้าใจในบทเรียนใด จะรีบถามครูเพื่อให้เข้าใจ (มาก = ๓๑ ,ปานกลาง = ๕)

เมื่อพิจารณาตารางที่ ๔.๒ - ๔.๖ ในภาพรวม พบว่า พฤติกรรมนักเรียนที่แสดงออก
 รวมทั้ง ๕ ด้าน มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จำนวน ๑,๖๑๐ ครั้ง มีระดับความถี่ในการ
 ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๙๐ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๐
 ครั้ง นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกด้านด้านมีจิตสาธารณะสูงสุด มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ใน
 ระดับมาก จำนวน ๕๓๐ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๐ ครั้ง มี
 ระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๐ ครั้ง รองลงมาคือด้านอยู่อย่างพอเพียง มีระดับ
 ความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จำนวน ๓๔๖ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 จำนวน ๑๔ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๐ ครั้ง ด้านมีวินัย มีระดับ
 ความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จำนวน ๓๑๗ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 จำนวน ๔๓ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๐ ครั้ง ทักษะการคิด มี
 ระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จำนวน ๒๔๖ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับ
 ปานกลาง จำนวน ๑๑๔ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๐ ครั้ง และด้านที่
 น้อยที่สุดคือ ด้านชื่อเสียงสุจริต มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จำนวน ๑๗๑ ครั้ง มีระดับ
 ความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๙ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
 จำนวน ๐ ครั้ง

ตารางที่ ๔.๗ ผลการวิเคราะห์เกณฑ์การประเมิน สถานที่ เวลาและโอกาสในการแสดง พฤติกรรม
ผลตอบแทนในการใช้ทักษะทั้ง ๕ ด้าน

พฤติกรรม ที่แสดงออก	เกณฑ์ การประเมิน	ช่องทาง พื้นที่และโอกาส ในการแสดงพฤติกรรม	ผลตอบแทน พฤติกรรมที่แสดงออก
๑.ทักษะการคิด	-เกณฑ์การ ประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของ ผู้เรียนคือ ดีเยี่ยม ดี พอใช้	-โรงเรียนจัดกิจกรรมการ แข่งขันทักษะวิชาการเพื่อให้ นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์ -โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็น อย่างหลากหลาย -นักเรียนแบ่งหน้าที่ความ รับผิดชอบชิ้นงานหรือภาระ งานให้กับเพื่อนๆ ไป ดำเนินการที่ ห้องเรียน บ้าน และชุมชน -เวทีสถานักเรียน - เวทีสภาสัจจอร์ของรัฐสภา -เพจสถานักเรียนของอำเภอ บรรพตพิสัย -สื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป ติ๊กต็อก	-การได้รับการยอมรับ -การได้รับการชื่นชม -เกียรติบัตร -ทุนการศึกษา -อุปกรณ์การเรียน -โควตาการศึกษาต่อ -โอกาสการเข้าถึงทางสังคม

ตารางที่ ๔.๗ (ต่อ)

พฤติกรรม ที่แสดงออก	เกณฑ์ การประเมิน	ช่องทาง พื้นที่และโอกาส ในการแสดงพฤติกรรม	ผลตอบแทน พฤติกรรมที่แสดงออก
๒.การมีวินัย	-เกณฑ์การ ประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของ ผู้เรียนคือ ดีเยี่ยม ดี พอใช้	-พฤติกรรมนักเรียนที่อยู่ บ้าน โรงเรียน และชุมชน -ความรับผิดชอบของ นักเรียนในระหว่างวันใน ห้องและนอกห้องเรียน -โรงเรียน ห้องเรียน บ้าน และชุมชน -เวทิสถานักเรียน - เวทิสภาสัจจรของรัฐสภา -เพจสถานักเรียนของอำเภอ บรรพตพิสัย -สื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป ติ๊กต็อก	-ได้รับการยอมรับจากสังคม ส่วนรวม -ได้รับการยกย่องให้เป็น ตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อนนักเรียน -เกียรติบัตร -ทุนการศึกษา -อุปกรณ์การเรียน -โควตาการศึกษาต่อ -โอกาสการเข้าถึงทางสังคม
๓.ซื่อสัตย์สุจริต	-เกณฑ์การ ประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของ ผู้เรียนคือ ดีเยี่ยม ดี พอใช้	-พฤติกรรมนักเรียนที่อยู่ บ้าน โรงเรียน และชุมชน -ความซื่อสัตย์สุจริตของ นักเรียนในระหว่างวันใน ห้องเรียน และนอก ห้องเรียน -โรงเรียน ห้องเรียน บ้าน และชุมชน -เวทิสถานักเรียน -เวทิสภาสัจจรของรัฐสภา -เพจสถานักเรียน - ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป ติ๊กต็อก	-ได้รับการยอมรับจากสังคม ส่วนรวม -เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อน นักเรียน -เกียรติบัตร -ทุนการศึกษา -อุปกรณ์การเรียน -งานพิเศษ -รายได้ระหว่างเรียน

ตารางที่ ๔.๗ (ต่อ)

พฤติกรรม ที่แสดงออก	เกณฑ์ การประเมิน	ช่องทาง พื้นที่และโอกาส ในการแสดงพฤติกรรม	ผลตอบแทน พฤติกรรมที่แสดงออก
๔.อยู่อย่าง พอเพียง	เกณฑ์การ ประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของ ผู้เรียนคือ ดีเยี่ยม ดี พอใช้	-พฤติกรรมการอยู่อย่าง พอเพียงนักเรียนที่อยู่บ้าน โรงเรียน และชุมชน -พฤติกรรมการอยู่อย่าง พอเพียงนักเรียนของ นักเรียนในระหว่างวันใน ห้องเรียน และนอก ห้องเรียน -โรงเรียน ห้องเรียน บ้าน และชุมชน - เวทีสถานักเรียน -เวทีสภาสัจจอร์ของรัฐสภา -เพจสถานักเรียน - ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ติ๊กตอก	-นักเรียน มีชีวิต และ ความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น -เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อน นักเรียน และชุมชนในด้าน ความพอเพียง -นักเรียนนำพฤติกรรมการอยู่ อย่างพอเพียงไปเผยแพร่เพื่อ เป็นแบบอย่างให้กับชุมชน
๕.มีจิต สาธารณะ	เกณฑ์การ ประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของ ผู้เรียนคือ ดีเยี่ยม ดี พอใช้	-พฤติกรรมที่แสดงถึงการมี จิตสาธารณะของนักเรียนที่ อยู่บ้าน โรงเรียน และชุมชน ระหว่างวันในห้องเรียน และ นอกห้องเรียน -สถานการณ์จริงในการ ช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน -โรงเรียน ห้องเรียน บ้าน และชุมชนเวทีสถานักเรียน -เวทีสภาสัจจอร์ของรัฐสภา -เพจสถานักเรียน - ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ติ๊กตอก	-ได้รับ การยกย่องให้เป็น ตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อนนักเรียน และชุมชน -มีงานพิเศษทำสร้างรายได้ ระหว่างเรียน -มีโอกาสเข้าถึงทางสังคมเช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมาจัด กิจกรรมเพื่อคัดเลือกนักเรียน เข้าเรียน

ตารางที่ ๔.๘ ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่สำคัญของนักเรียน
โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

พฤติกรรมที่พึงประสงค์สำคัญ	เกณฑ์การประเมิน	สถานที่ เวลาและโอกาสในการแสดงพฤติกรรม	สภาพที่พึงประสงค์ของพฤติกรรมที่แสดงออก
<p>๑.การมีจิตสาธารณะ</p> <p>๑.๑นักสังคมสงเคราะห์น้อย</p> <p>๑.๒ จิตอาสา นักรักษ์พันธุ์ พันธุ์กรรมพืช ในชุมชน</p> <p>๑.๓ จิตอาสา นักรักษ์ วัฒนธรรมไทย คือ ดนตรีไทย และนาฏศิลป์ไทย ระบาย ค้างคาวชิงพลบ และ เข็มมะลิสีแคว</p> <p>๑.๔ จิตอาสา นักศึกษาวิชาทหาร (รต.จิตอาสา)</p>	<p>-เกณฑ์การประเมิน</p> <p>คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนคือ ดีเยี่ยม ดี พอใช้</p>	<p>-พฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะของนักเรียนที่อยู่บ้าน โรงเรียน และชุมชนระหว่างวันในห้องเรียน และนอกห้องเรียน</p> <p>-สถานการณ์จริงในการช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน</p> <p>-โรงเรียน ห้องเรียน บ้าน และชุมชน</p> <p>-ส่วนราชการ</p> <p>-เวทีสถานักเรียน</p> <p>-เวทีสภาผู้จรรยาของรรัฐสภา</p> <p>-เพจสถานักเรียน</p> <p>- ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ติ๊กต็อก</p>	<p>-เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน สังคมมาอยู่</p> <p>-เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อนนักเรียน และชุมชนในด้านการมีจิตสาธารณะ</p> <p>-นักเรียนมีจิตใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน</p> <p>-นักเรียนตระหนัก เห็นคุณค่า มีสำนึกต่อประโยชน์ส่วนรวม</p> <p>-นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนในการเล่นดนตรีไทย</p> <p>-มี ความ ก า ค ฎ มิ ใจ ใน ศิลปวัฒนธรรมไทย</p> <p>-ส่งเสริมอัตลักษณ์ของโรงเรียนด้านดนตรีไทยให้โดดเด่นมากยิ่งขึ้น</p> <p>-นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย</p> <p>-นักเรียนมีความรัก ความศรัทธาในการอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย</p>

ตอนที่ ๓ แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านทักษะการคิด ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดด้วยกระบวนการ Active Learning ได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดและ แก้ไขปัญหา ตลอดจนจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสร้างสถานการณ์จำลอง เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการวางแผน ในการทำงาน วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น จนกระทั่งภาระงานสำเร็จ ซึ่งก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและ เห็นคุณค่าในตนเอง โดยการเปิดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างเสรี ด้วยการแข่งขัน ทักษะวิชาการทั้งในและนอกโรงเรียน นักเรียน มีการยกย่องชมเชย มอบรางวัลให้กับผู้เข้าร่วม กิจกรรม ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๒. ด้านมีวินัย ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันปลูกฝังค่านิยมในด้านการมีวินัยใน ตนเอง กฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันทางสังคม การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นทั้งในห้องเรียนและ นอกห้องเรียน ทั้งนี้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน หากมีต้นแบบที่ดีแล้ว ย่อมนำไปสู่สังคมที่สงบสุข ส่งเสริมให้นักเรียน จัดกิจกรรมการส่งเสริมการมีวินัยภายใต้ระบบสภานักเรียน มีการยกย่องชมเชย ให้การยอมรับ ผู้ที่มีวินัย ให้โควตาการศึกษาต่อ สามารถเป็น แบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่นต่อไป ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๓. ด้านซื่อสัตย์สุจริต ครูควรสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความซื่อสัตย์ สุจริตลงไปในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีแนวทางปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริต โรงเรียนจัดตั้งธนาคารความดี และกิจกรรมเด็กดีมีที่ยืนเพื่อยกย่อง ประกาศเกียรติคุณ เพื่อเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนได้เกิดความภาคภูมิใจในการดำรงตนในชีวิตประจำวัน ครูผู้ปกครอง เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๔. ด้านอยู่อย่างพอเพียง โรงเรียนและชุมชนควรจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ และจัดกิจกรรมทัศนศึกษาไปศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน ครูควรสอดแทรกคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ อยู่อย่างพอเพียงลงไปในการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีทักษะชีวิตการพอเพียง โดยเห็นคุณค่าของทุกสิ่งทั้งที่เป็นของส่วนตัว และส่วนรวม ยกย่องเชิดชูเกียรติ มอบรางวัลบุคคลที่เป็น ต้นแบบด้านการพอเพียง ประชาสัมพันธ์กิจกรรมเด่นทางสื่อออนไลน์ เพจสภานักเรียนประเมินผลตาม เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๕. ด้านมีจิตสาธารณะ ครอบครัวและโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการสนับสนุนให้นักเรียนได้ช่วยเหลือสังคม ในเรื่องการมีจิตสาธารณะ โดยเริ่มจากครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ครูสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การมีจิตสาธารณะลงไปในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของสังคมมากขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนเลือกกิจกรรมจิตสาธารณะที่นักเรียนสนใจผ่านกระบวนการสถานักเรียนเพื่อลงสู่ชุมชน ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ามาให้การสนับสนุนกิจกรรมที่นักเรียนดำเนินการ ให้การเสริมแรงคนทำความดีด้วยการชื่นชม ทางโรงเรียนจะมีการมอบรางวัลให้กับคณะครู บุคลากรและนักเรียนในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา โดยใช้ชื่อกิจกรรมว่า ครูดีศรี บ.พ. นักเรียนดีศรีโรงเรียน ลูกจ้างดีที่แสนขยัน โดยการประเมินแบบสังคมมิติผ่านกลูเกิลฟอร์ม ให้การยอมรับ มอบทุนการศึกษา โดยทุนได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายของโรงเรียนทั้งสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม มูลนิธิโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม บางโอกาสก็ได้จากการนำดนตรีไทยไปช่วยงาน ในแต่ละปี ทุนการศึกษาเฉพาะมอบให้นักเรียนที่เล่นดนตรีไทยโดยเฉพาะประมาณ ๒-๓ หมื่นบาท บางโอกาสได้จากผู้อำนวยการโรงเรียนไปช่วยงาน เช่น ได้รับเชิญให้อ่านหมายรับสั่งในงานพระราชทานเพลิงศพ ซึ่งในครั้งนี้ได้รับบริจาคเงินมาเป็นจำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท โดยภาพรวมได้รับบริจาคเงินทุนการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาได้รับประมาณ ๒๘๐,๐๐๐ บาท อุปกรณ์การเรียน ให้งานพิเศษเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมเด่นทางสื่อออนไลน์ เพจสถานักเรียน เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อนนักเรียน และชุมชนในด้านการมีจิตสาธารณะ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนตระหนัก เห็นคุณค่า มีสำนึกต่อประโยชน์ส่วนรวมประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ทั้ง ๕ ด้านที่กล่าวมานั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของฝ่ายบริหารตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้นำไปใช้ ผู้ปฏิบัติว่าจะวางแผนงานกับคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย

๑. การสร้างแรงจูงใจ เป็นการทำให้นักเรียนเข้าใจ และเกิดเจตคติที่ดีต่อการแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์

๒. การพัฒนา เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เยาวชนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ แบบร่วมมือ ลงมือทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง

๓. การปลูกฝัง เป็นการสร้างความยั่งยืน โดยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจาก

การแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์โดยการเสริมแรงเชิงบวก

๔. พัฒนาระบบการบริหารภายในโรงเรียนภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง

๕. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นการดึงพลังความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม มูลนิธิโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ภาคธุรกิจชุมชน

ตอนที่ ๒ ผลการสร้างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการ โรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๑. ผลการยกร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ได้นำผลการศึกษาในขั้นตอนที่ ๑ คือการศึกษา ลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ประกอบด้วย หลักการของแนวทาง วัตถุประสงค์ พฤติกรรมที่แสดงออก ทั้ง ๕ ด้านได้แก่ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ นอกจากนี้ยังมีเกณฑ์การประเมิน สถานที่ เวลา และโอกาสในการแสดงพฤติกรรม ผลตอบแทนในการใช้ทักษะทั้ง ๕ ด้าน และแนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตมีรายละเอียดดังนี้

(ร่าง) แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ ๑ หลักการ หมายถึง แนวคิดและพื้นฐานความเชื่อในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญสำหรับการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต โดยกำหนดหลักการ ดังนี้ “การส่งเสริมให้เยาวชนมีพื้นที่แสดงออกอย่างสร้างสรรค์โดยใช้หลักการเสริมแรงเชิงบวก”

องค์ประกอบที่ ๒ วัตถุประสงค์ หมายถึง ข้อกำหนดที่เป็นเป้าหมายในอนาคตซึ่งต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการ

เสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตดังนี้

๑.๑ เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตได้อย่างเหมาะสม

๑.๒ เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้แสดงออกทางความคิดได้อย่างสร้างสรรค์บนพื้นที่แสดงออกอย่างเสรี

องค์ประกอบที่ ๓ ระบบเครดิตทางสังคม หมายถึง รายการพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต เกณฑ์การประเมิน ช่องทางการแสดงออก พื้นที่และโอกาส การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ตามบริบทของพื้นที่ ผลตอบแทนจากการแสดงพฤติกรรมทางสังคม ดังนี้

๑. คุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนสุจริต ๕ ประการ คือ ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ ประกอบด้วย

๑.๑ ด้านทักษะการคิด ได้แก่

๑.๑.๑ นักเรียนตั้งใจเรียน มีส่วนร่วมในชั้นเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน

๑.๑.๒ นักเรียนมีการวางแผนงานก่อนเริ่มทำงาน

๑.๑.๓ นักเรียนมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชิ้นงานอย่างเป็นระบบ

๑.๑.๔ นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในภาระงานก่อนลงมือกระทำ

๑.๑.๕ นักเรียนมีการคิดแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาด้วยตนเอง

๑.๑.๖ นักเรียนเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

๑.๑.๗ นักเรียนมีความตั้งใจและรับผิดชอบงานจนประสบความสำเร็จ

๑.๑.๘ นักเรียนพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

๑.๑.๙ นักเรียนปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

๑.๑.๑๐ นักเรียนชื่นชมผลงานของตนเองด้วยความภาคภูมิใจ

๑.๒ มีวินัย ได้แก่

๑.๒.๑ นักเรียนมาโรงเรียนและเข้าเรียนตรงเวลา

๑.๒.๒ นักเรียนรับผิดชอบและปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๑.๒.๓ นักเรียนปฏิบัติตามกฏเกณฑ์ของโรงเรียน

๑.๒.๔ นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๑.๒.๕ นักเรียนเข้าแถวซื้อสินค้าหรือรับบริการของโรงเรียน

๑.๒.๖ นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน

- ๑.๒.๗ นักเรียนเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมก่อนเรียนทุกครั้ง
- ๑.๒.๘ นักเรียนตั้งใจเรียนและทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามเวลา
- ๑.๒.๙ นักเรียนขออนุญาตครูทุกครั้งที่จะเข้าและออกจากห้องเรียน
- ๑.๒.๑๐ นักเรียนรักษาความสะอาดโดยทิ้งขยะให้ถูกที่ทุกครั้ง

๑.๓ ชื่อสัตย์สุจริต

- ๑.๓.๑ นักเรียนเก็บสิ่งของได้ จะนำส่งคุณครู
- ๑.๓.๒ นักเรียนไม่พูดสิ่งไม่ดี เช่น โกหก หลอกลวง พูดคำหยาบ และพูดเพื่อเจ้า
- ๑.๓.๓ นักเรียนทำความผิด นักเรียนจะยอมรับผิดที่ทำ
- ๓.๔ นักเรียนไม่ลอกงาน เช่น การบ้านหรือข้อสอบของเพื่อน
- ๓.๕ นักเรียนจะขออนุญาตทุกครั้ง ก่อนหยิบ ยืมสิ่งของของคนอื่น

๑.๔. อยู่อย่างพอเพียง

- ๑.๔.๑ นักเรียนเปิด ปิดน้ำ ไฟ ทุกครั้งที่เลิกใช้เพื่อช่วยกันประหยัด
- ๑.๔.๒ นักเรียนดูแลรักษาเสื้อผ้าที่สวมใส่อย่างดีเพื่อให้ใช้งานได้นาน ๆ
- ๑.๔.๓ นักเรียนเก็บรักษาอุปกรณ์การเรียนเป็นอย่างดีไม่ให้สูญหาย
- ๑.๔.๔ นักเรียนใช้อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ จนหมดหรือไม่สามารถใช้ต่อไปได้

จึงซื้อหรือหาของใหม่มาใช้

- ๑.๔.๕ นักเรียนมีการออมเงินเพื่อใช้ในยามจำเป็น
- ๑.๔.๖ นักเรียนไม่ร้องขอให้ผู้ปกครองซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็น
- ๑.๔.๗ นักเรียนรับประทานอาหารจนหมดจาน
- ๑.๔.๘ นักเรียนพบว่าสิ่งของในโรงเรียนชำรุด จะรีบแจ้งคุณครู
- ๑.๔.๙ นักเรียนร่วมกันรักษาสมบัติของโรงเรียน
- ๑.๔.๑๐ นักเรียนใช้เวลาว่างทบทวนบทเรียน

๑.๕. มีจิตสาธารณะ

- ๑.๕.๑ นักเรียนเข้าใจ เห็นใจผู้ที่เดือดร้อนจากการไม่มีสิ่งของที่จำเป็น เช่น

ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด เป็นต้น

- ๑.๕.๒ นักเรียนแบ่งปันเงินหรือสิ่งของให้เพื่อนหรือผู้เดือดร้อนด้วยความเต็มใจ
- ๑.๕.๓ นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตัวเอง
- ๑.๕.๔ นักเรียนเต็มใจที่จะเก็บขยะและทำความสะอาดโรงเรียน
- ๑.๕.๕ นักเรียนช่วยเพื่อนทำความสะอาด ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น
- ๑.๕.๖ นักเรียนทำความสะอาดบริเวณเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

- ๑.๕.๗ นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ทุกครั้งที่มีโอกาส
- ๑.๕.๘ นักเรียนช่วยกันรักษาสมบัติของโรงเรียน
- ๑.๕.๙ นักเรียนร่วมบริจาคทรัพย์สินเพื่อส่วนรวม
- ๑.๕.๑๐ นักเรียนเสียสละเวลาปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

- ๑.๕.๑๑ เมื่อนักเรียนซื้อสินค้าและได้รับเงินทอนที่เกิน นักเรียนจะคืนแม่ค้า
- ๑.๕.๑๒ นักเรียนเห็นเพื่อนกระทำผิด จะรีบตักเตือนเพื่อนหรือแจ้งคุณครู
- ๑.๕.๑๓ นักเรียนไม่เข้าใจในบทเรียนใด จะรีบถามครูเพื่อให้เข้าใจ
- ๑.๕.๑๔ นักเรียนปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรง ด้วยความจริงใจ
- ๑.๕.๑๕ นักเรียนยินดีและช่วยเผยแพร่ความดีของเพื่อนเมื่อมีโอกาส

๒. เกณฑ์การประเมิน ช่องทางการแสดงออก พื้นที่และโอกาส การแสดงพฤติกรรมอย่างสร้างสรรค์ ตามบริบทของพื้นที่ ผลตอบแทนจากการแสดงพฤติกรรมทางสังคม ของการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต

๒.๑ ทักษะการคิด

๒.๑.๑ เกณฑ์การประเมิน

- ๑) ๓ ระดับ ดีเยี่ยม
- ๒) ๒ ระดับ ดี
- ๓) ๑ ระดับ พอใช้

๒.๑.๒ ช่องทางการแสดงออก

- ๑) เวทีสถานักเรียนของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม
- ๒) เวทีสภาผู้เยาว์ของรัฐสภา
- ๓) เพจสถานักเรียนของอำเภอบรรพตพิสัย
- ๔) ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป ดิจิตดอทคอม

๒.๑.๓ พื้นที่และโอกาสในการแสดงพฤติกรรม

- ๑) โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย
- ๒) โรงเรียนจัดกิจกรรมการแข่งขันทักษะวิชาการเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- ๓) นักเรียนแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชิ้นงานหรือภาระงานให้กับเพื่อนๆ ไปดำเนินการที่ ห้องเรียน บ้าน และชุมชน

๒.๑.๔ ผลตอบแทนพฤติกรรมที่แสดงออก

- ๑) การได้รับการยอมรับจากครู เพื่อน และผู้ปกครอง
- ๒) การได้รับการชื่นชมจากครู เพื่อน และผู้ปกครอง
- ๓) เกียรติบัตร
- ๔) ทุนการศึกษา
- ๕) อุปกรณ์การเรียน
- ๖) โควตาการศึกษาต่อ
- ๗) โอกาสการเข้าถึงทางสังคม

๒.๒ การมีวินัย

๒.๒.๑ เกณฑ์การประเมิน

- ๑) ๓ ระดับ ดีเยี่ยม
- ๒) ๒ ระดับ ดี
- ๓) ๑ ระดับ พอใช้ คือพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

๒.๒.๒ ช่องทางการแสดงออก

- ๑) เวทีสภานักเรียนของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม
- ๒) เวทีสภาสัจจอร์ของรัฐสภา
- ๓) เวทีสภานักเรียนของอำเภอบรรพตพิสัย
- ๔) ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป ติ๊กต็อก

๒.๒.๓ พื้นที่และโอกาสในการแสดงพฤติกรรม

- ๑) พฤติกรรมนักเรียนที่อยู่บ้าน โรงเรียน และชุมชน
- ๒) ความรับผิดชอบของนักเรียนในระหว่างวันในห้องเรียน และนอก

ห้องเรียน

- ๓) โรงเรียน ห้องเรียน บ้าน และชุมชน

๒.๒.๔ ผลตอบแทนพฤติกรรมที่แสดงออก

- ๑) ได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนรวม
- ๒) ได้รับการยกย่องให้เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อนนักเรียน
- ๓) เกียรติบัตร
- ๔) ทุนการศึกษา
- ๕) อุปกรณ์การเรียน
- ๖) โควตาการศึกษาต่อ

๗) โอกาสการเข้าถึงทางสังคม

๒.๓ การซื้อสัตย์สุจริต

๒.๓.๑ เกณฑ์การประเมิน

- ๑) ๓ ระดับ ดีเยี่ยม
- ๒) ๒ ระดับ ดี
- ๓) ๑ ระดับ พอใช้

๒.๓.๒ ช่องทางการแสดงออก

- ๑) เว็บไซต์นักเรียนของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม
- ๒) เว็บไซต์สภาผู้ทรงคุณวุฒิของสภา
- ๓) เพจสถานักเรียนของอำเภอบรรพตพิสัย
- ๔) ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ติ๊กต็อก

๒.๓.๓ พื้นที่และโอกาสในการแสดงพฤติกรรม

- ๑) พฤติกรรมนักเรียนที่อยู่บ้าน โรงเรียน และชุมชน
- ๒) ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน
- ๓) หน่วยงานต่างๆที่ไปปฏิบัติหน้าที่

๒.๓.๔ ผลตอบแทนพฤติกรรมที่แสดงออก

- ๑) ได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนรวม
- ๒) เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อนนักเรียน
- ๓) เกียรติบัตร
- ๔) ทุนการศึกษา
- ๕) อุปกรณ์การเรียน
- ๖) งานพิเศษ
- ๗) รายได้ระหว่างเรียน

๒.๔ อยู่อย่างพอเพียง

๒.๔.๑ เกณฑ์การประเมิน

- ๑) ๓ ระดับ ดีเยี่ยม
- ๒) ๒ ระดับ ดี
- ๓) ๑ ระดับ พอใช้

๒.๔.๒ ช่องทางการแสดงออก

- ๑) เว็บไซต์นักเรียนของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

- ๒) เว็บไซต์สัญจรของรัฐสภา
- ๓) เพจสถานักเรียนของอำเภอบรรพตพิสัย
- ๔) ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ติ๊กตอก
- ๒.๔.๓ พื้นที่และโอกาสในการแสดงพฤติกรรม
 - ๑) พฤติกรรมนักเรียนที่อยู่บ้าน โรงเรียน และชุมชน
 - ๒) ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน
 - ๓) หน่วยงานต่าง ๆ ที่ไปปฏิบัติหน้าที่
- ๒.๔.๔ ผลตอบแทนพฤติกรรมที่แสดงออก
 - ๑) การได้รับคำชมจากครู เพื่อน และผู้ปกครอง
 - ๒) การได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนรวม
 - ๓) การมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- ๒.๔ การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่นทั้งในโรงเรียนและชุมชน
- ๒.๕ มีจิตสาธารณะ
 - ๒.๕.๑ เกณฑ์การประเมิน
 - ๑) ๓ ระดับ ดีเยี่ยม
 - ๒) ๒ ระดับ ดี
 - ๓) ๑ ระดับ พอใช้
 - ๒.๕.๒ ช่องทางการแสดงออก
 - ๑) เว็บไซต์นักเรียนของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม
 - ๒) เว็บไซต์สัญจรของรัฐสภา
 - ๓) เพจสถานักเรียนของอำเภอบรรพตพิสัย
 - ๔) ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ติ๊กตอก
 - ๒.๕.๓ พื้นที่และโอกาสในการแสดงพฤติกรรม
 - ๑) พฤติกรรมนักเรียนที่อยู่บ้าน โรงเรียน และชุมชน
 - ๒) ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน
 - ๓) หน่วยงานต่างๆที่ไปปฏิบัติหน้าที่
 - ๒.๕.๔ ผลตอบแทนพฤติกรรมที่แสดงออก
 - ๑) การได้รับคำชมจากครู เพื่อน และผู้ปกครอง
 - ๒) การได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนรวม
 - ๓) เกียรติบัตร โควตาการศึกษาต่อ

- ๔) การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่น
- ๕) เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน สังคมน่าอยู่
- ๖) เห็นคุณค่า มีสำนึกต่อประโยชน์ส่วนรวม
- ๗) งานพิเศษ รายได้ระหว่างเรียน
- ๘) ความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

ไทย

**จากการศึกษาพฤติกรรมทั้ง ๕ ด้าน ของนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม
ส่งผลต่อการค้นพบพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่สำคัญของนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม**

จากการศึกษาโดยการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประเมินพฤติกรรมทั้ง ๕ ด้านของนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมพบว่าโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่โดดเด่นคะแนนสูงกว่าด้านอื่นคือการมีจิตสาธารณะของนักเรียน โดยโรงเรียนจะมีกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้กับนักเรียนด้วยการให้นักเรียนลงไปช่วยเหลือชุมชนโดยมีกิจกรรมที่โดดเด่น ดังนี้

๑. กิจกรรมที่นักเรียนได้คิดด้วยตนเองเพื่อที่จะช่วยเหลือสังคม ได้แก่

๑.๑ นักสังคมสงเคราะห์น้อย เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความคิดของนักเรียนเอง ที่คิดว่าจะทำอะไรที่เกิดประโยชน์กับชุมชนที่ตัวเองอยู่โดยเฉพาะด้านสถาบันครอบครัว เพราะมีหลายคนในกลุ่มสถานักเรียนที่อยู่บ้านร่วมกับผู้สูงวัยได้มีโอกาสดูแลผู้สูงวัยที่บ้าน และนักเรียนได้พบเจอผู้ป่วยไม่มีญาติ ผู้ยากไร้ คนตกทุกข์ได้ยากในชุมชนที่นักเรียนอยู่อาศัย จึงมีความคิดอยากจะช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ด้วยการเสนอเข้าที่ประชุมสถานักเรียนและคุณครูที่ปรึกษาเพื่อวางแผนช่วยเหลือด้วยการระดมทุน บุคลากรเพื่อลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ป่วย ผู้ติดเตียง ผู้ตกทุกข์ได้ยากโดยการนำของไปช่วยเหลือ ไปช่วยทำความสะอาดบ้าน ล้างจาน ปีบनวด กายภาพบำบัด พุดคุย ตัดเล็บ ตัดผม เพื่อบรรเทาความทุกข์ โศก ความยากลำบากทั้งด้านกายภาพและจิตใจ ผู้สูงวัยบางคนเมื่อกลุ่มนักสังคมสงเคราะห์น้อยเราไปเยี่ยมถึงกับน้ำตาไหลด้วยความตื้นตันเพราะผู้สูงวัยนั้นอยู่คนเดียวแทบไม่มีใครไปเยี่ยมพุดคุยเลย ส่งผลให้ผู้ได้รับความช่วยเหลือมีความสุขที่นักเรียนให้ความสำคัญมาช่วยเหลือดูแล มีความสุขที่ได้พุดคุย ผ่อนคลายความทุกข์ ความเจ็บปวดและความลำบาก ส่วนนักเรียนเองก็มีความสุขที่ได้มาทำความดีช่วยเหลือผู้อื่น

๑.๒ กิจกรรมที่ผ่านการออกแบบด้วยโรงเรียน

๑.๒.๑ จิตอาสาอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในชุมชน เป็นกิจกรรมที่นักเรียนลงพื้นที่ร่วมกับเทศบาลที่เข้าร่วมโครงการสวนพฤกษศาสตร์สำรวจพรรณไม้ในชุมชน ทำให้เทศบาลมีฐานข้อมูลพรรณไม้ในชุมชน นักเรียนได้เรียนรู้ชื่อพรรณไม้ สรรพคุณ ประโยชน์จากพรรณไม้ที่ได้ลงพื้นที่ไปสำรวจ

๑.๒.๒ จิตอาสาอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย

๑) ดนตรีไทย โดยโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนเลือกเล่นดนตรีไทยที่นักเรียนสนใจอย่างน้อยคนละ ๑ ชิ้น นักเรียนแต่ละชั้นจะต้องประกวดดนตรีไทย เพื่อเข้าร่วมการแข่งขันแต่ละระดับชั้นในทุกๆปีการศึกษา ผู้ที่มีความสามารถโดดเด่นและสนใจสามารถสมัครเข้าร่วมวงดนตรีของโรงเรียน เมื่อถึงโอกาสวันสำคัญต่างๆ ก็จะนำวงดนตรีไทยไปช่วยงานชุมชน เช่น งานศาลเจ้าช่วงตรุษจีน งานแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่อำเภอบรรพตพิสัย งานบวงสรวงดวงแม่นางเมือง งานศพ งานบวช งานแต่ง งานบุญประจำปีในชุมชน เช่น งานเทศมหาชาติ และพื้นที่ใกล้เคียงที่ขอความอนุเคราะห์มา นอกจากนี้ยังมีครูดนตรีไทยได้รับเชิญให้ออกไปช่วยสอนดนตรีไทยให้โรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่มีครูสอนดนตรีไทยในทุกวันศุกร์ จากการส่งเสริมสนับสนุนด้านดนตรีไทยตลอดมา ส่งผลให้โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนดนตรีไทย ๑๐๐ % ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

๒) นาฏศิลป์ไทย โรงเรียนจะมีชมรมวัฒนธรรมไทยในสถานศึกษา มีการแสดงที่โดดเด่น ได้แก่ ระบำคางคางชิงพลบ เป็นการรำที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของอำเภอบรรพตพิสัยที่มีคางคางอาศัยอยู่ในถ้ำเขาหน่อ จึงคิดค้นทำรำระบำคางคางเพื่อเป็นเอกลักษณ์ที่จัดลิขสิทธิ์เป็นของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม นอกจากนี้ยังมีเซิ้งมะลิสี่แคว ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านของอำเภอบรรพตพิสัยที่มีอาชีพปลูกมะลิจำหน่าย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการแสดงที่อนุรักษ์วัฒนธรรมของอำเภอบรรพตพิสัยที่ออกไปแสดงเพื่อช่วยเหลืองานชุมชนในโอกาสวันสำคัญต่างๆ และแสดงในงานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองโบราณ “ชานยปุระ” (ดงแม่ศรีเมือง) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอบรรพตพิสัย ประเพณีลอยกระทงอำเภอบรรพตพิสัย เป็นต้น

๑.๒.๓ จิตอาสานักศึกษาวิชาทหาร (รด.จิตอาสา) เป็นกิจกรรมช่วยเหลืองานจราจรในโอกาสเทศกาลงานประจำปี งานประจำปีของอำเภอ เช่น งานคัดเลือกทหารงานแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่บรรพตพิสัย งานเฉพาะกิจของโรงเรียน ชุมชน และการบริจาคเลือดให้กับโรงพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยต่อไป

องค์ประกอบที่ ๔ แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคม หมายถึง วิธีการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑. ด้านทักษะการคิด ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดด้วยกระบวนการ Active Learning ได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดและ

แก้ไขปัญหา ตลอดจนจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสร้างสถานการณ์จำลอง เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการวางแผนในการทำงาน วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น จนกระทั่งภาระงานสำเร็จ ซึ่งก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง โดยการเปิดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างเสรี ด้วยการแข่งขันทักษะวิชาการทั้งในและนอกโรงเรียน นักเรียน มีการยกย่องชมเชย มอบรางวัลให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๒. ด้านมีวินัย ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันปลูกฝังค่านิยมในด้านการมีวินัยในตนเอง กฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันทางสังคม การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทั้งนี้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน หากมีต้นแบบที่ดีแล้วย่อมนำไปสู่สังคมที่สงบสุข ส่งเสริมให้นักเรียน จัดกิจกรรมการส่งเสริมการมีวินัยภายใต้ระบบสถานักเรียน มีการยกย่องชมเชย ให้การยอมรับ ผู้ที่มีวินัย ให้โควตาการศึกษาต่อ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่นต่อไป ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๓. ด้านซื่อสัตย์สุจริต ครูควรสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความซื่อสัตย์สุจริตลงไปในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีแนวทางปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โรงเรียนจัดตั้งธนาคารความดี และกิจกรรมเด็กดีมีที่ยืนเพื่อยกย่อง ประกาศเกียรติคุณ เพื่อเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนได้เกิดความภาคภูมิใจในการดำรงตนในชีวิตประจำวัน ครูผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๔. ด้านอยู่อย่างพอเพียง โรงเรียนและชุมชนควรจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ และจัดกิจกรรมทัศนศึกษาไปศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน ครูควรสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียงลงไปในแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีทักษะชีวิตการพอเพียง โดยเห็นคุณค่าของทุกสิ่งทั้งที่เป็นของส่วนตัว และส่วนรวม ยกย่องเชิดชูเกียรติ มอบรางวัลบุคคลที่เป็นต้นแบบด้านการพอเพียง ประชาสัมพันธ์กิจกรรมเด่นทางสื่อออนไลน์ เพจสถานักเรียนประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๕. ด้านมีจิตสาธารณะ ครอบครัวและโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการสนับสนุนให้นักเรียนได้ช่วยเหลือสังคม ในเรื่องการมีจิตสาธารณะ โดยเริ่มจากครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ครูสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การมีจิตสาธารณะลงไปในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของสังคมมากขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนเลือกกิจกรรมจิตสาธารณะที่นักเรียนสนใจผ่านกระบวนการสถานักเรียนเพื่อลงสู่ชุมชน ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ามาให้การสนับสนุนกิจกรรมที่นักเรียนดำเนินการ ให้การเสริมแรงคนทำความดีด้วยการชื่นชม ให้การยอมรับ มอบทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียน ให้งานพิเศษเพื่อ

สร้างรายได้ระหว่างเรียน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมเด่นทางสื่อออนไลน์ เพจสถานักเรียน เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อนนักเรียน และชุมชนในด้านการมีจิตสาธารณะ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ตระหนัก เห็นคุณค่า มีสำนึกต่อประโยชน์ส่วนรวม ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ทั้ง ๕ ด้านที่กล่าวมานั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของฝ่ายบริหารตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้นำไปใช้ ผู้ปฏิบัติว่าจะวางแผนงานกับคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย

๑. การสร้างแรงจูงใจ เป็นการทำให้นักเรียนเข้าใจ และเกิดเจตคติที่ดีต่อการแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์

๒. การพัฒนา เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เยาวชนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ แบบร่วมมือ ลงมือทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง

๓. การปลูกฝัง เป็นการสร้างความยั่งยืน โดยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากการแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์โดยการเสริมแรงเชิงบวก

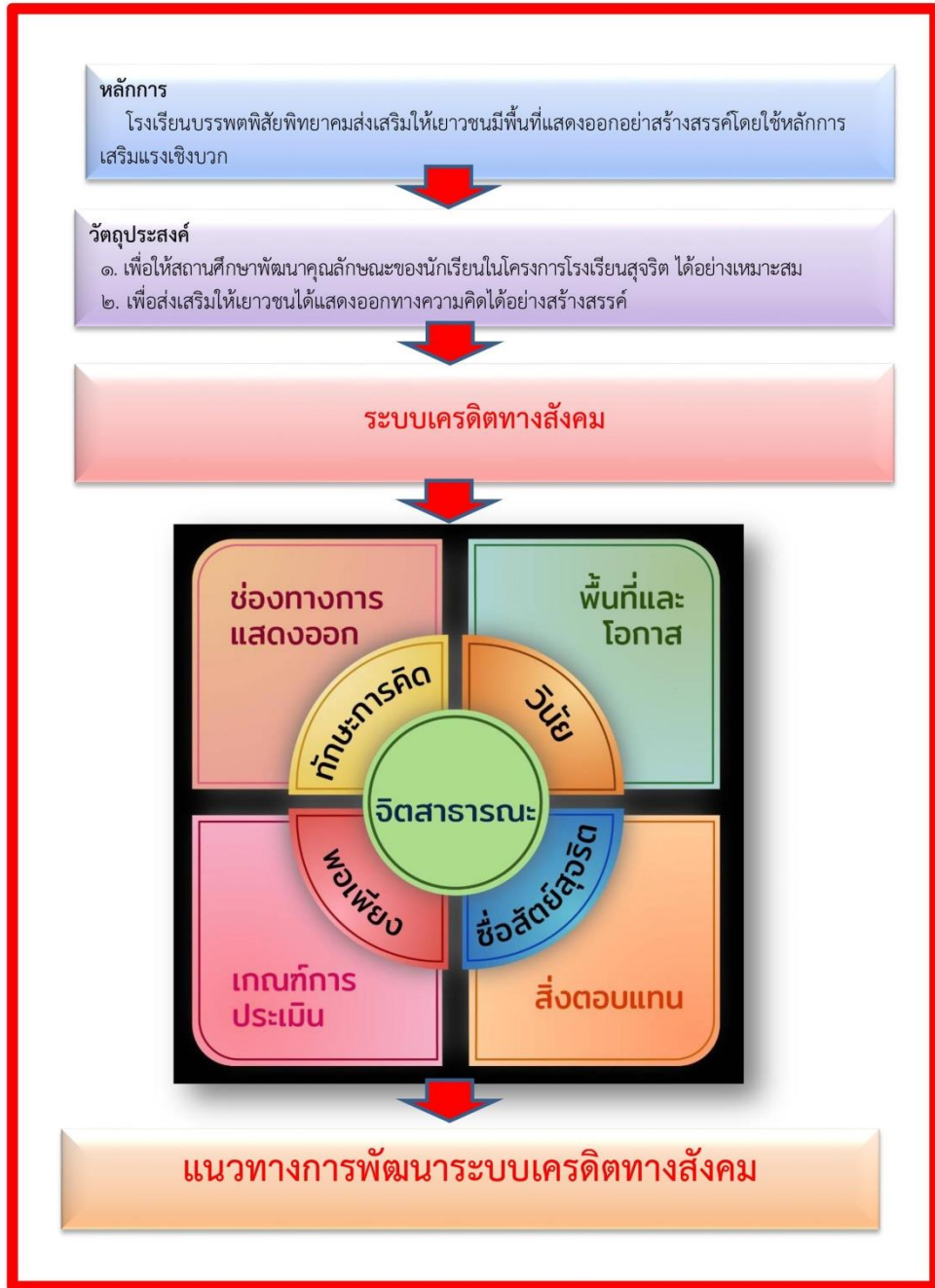
๔. พัฒนาระบบการบริหารภายในโรงเรียนภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง

๕. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นการดึงพลังความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ภาคธุรกิจชุมชน

จากการนำเสนอองค์ประกอบทั้ง ๔ สามารถร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ดังแผนภาพต่อไปนี้

ร่าง

แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

แผนภาพที่ ๔.๑ ร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๒. ผลการตรวจสอบร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

นำร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้จากขั้นที่ ๒.๑ นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๖ คน ผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม จำนวน ๗ คน รวม ๑๓ คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้วิพากษ์วิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นนำไปปรับปรุง แก้ไขร่างแนวทางตามฉันทามติของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผลการตรวจสอบร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๔.๙ แสดงการตรวจสอบร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม โดยผู้ทรงคุณวุฒิโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นการพิจารณา	ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
๑. ชื่อแนวทาง แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	✓	
๒. หลักการ โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ส่งเสริมให้เยาวชนมีพื้นที่แสดงออกอย่างสรรค์โดยใช้หลักการเสริมแรงเชิงบวก	✓	

ตารางที่ ๔.๙ (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
๓. วัตถุประสงค์ ๓.๑ เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนา คุณลักษณะของนักเรียนในโครงการ โรงเรียนสุจริต ได้อย่างเหมาะสม ๓.๒ เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้ แสดงออกทางความคิดได้อย่าง สร้างสรรค์	✓	
๔. ระบบเครดิตทางสังคม ๔.๑ คุณลักษณะของนักเรียนใน โครงการโรงเรียนสุจริตได้แก่ ๔.๑.๑ ทักษะการคิด ๔.๑.๒ มีวินัย ๔.๑.๓ ซื่อสัตย์สุจริต ๔.๑.๓ อยู่อย่างพอเพียง ๔.๑.๔ มีจิตสาธารณะ ๔.๒ สถานที่ เวลาและโอกาสในการ แสดงพฤติกรรม ๔.๓ ช่องทางการแสดงออก ๔.๔ เกณฑ์การประเมิน ๔.๕ ผลตอบแทน		๑.ปรับปรุงโมเดลให้มองเห็นการเชื่อมโยงของ แต่ละประเด็น ๒. ช่องทางการแสดงออกให้เพิ่มสภาเด็กและ เยาวชนของเทศบาลและอำเภอบรรพตพิสัย ๓. เกณฑ์การประเมินให้มองเห็นได้เป็นรูปธรรม ๔. ผลตอบแทนให้เพิ่มการยกย่องคนดีให้มีที่ยืน
๕. แนวทางการพัฒนาระบบเครดิต ทางสังคม		ให้นำเสนอเป็นแนวทางระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติ และระดับบุคคล
๖. ข้อเสนอแนะอื่นๆ		ไม่มี

จากการรับฟังข้อเสนอแนะในการตรวจสอบร่างร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม คณะผู้วิจัยได้ปรับปรุงร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ดังแผนภาพต่อไปนี้

แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคม

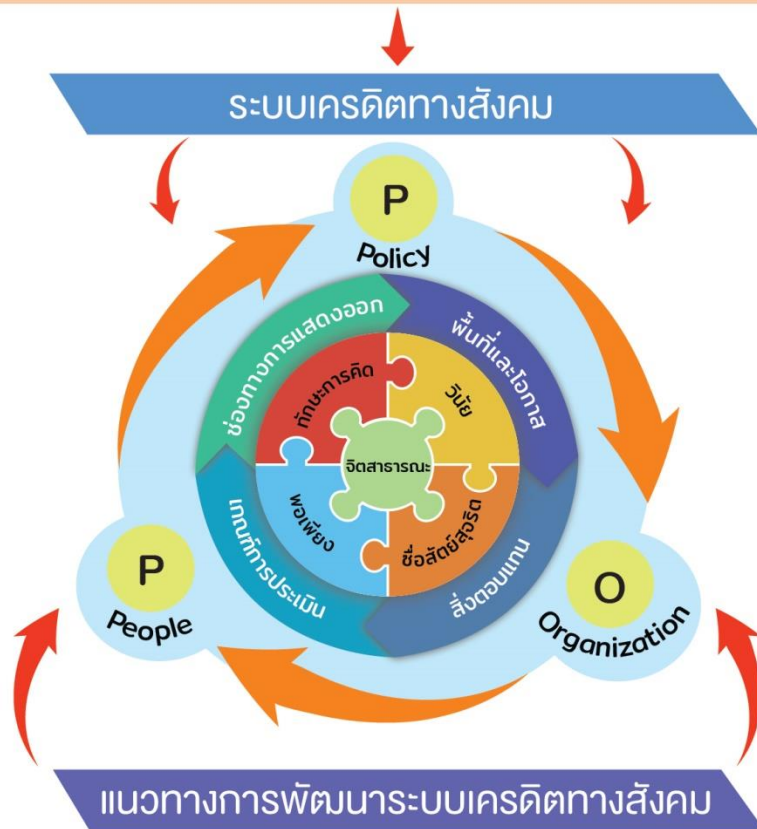
บนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน
ในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

หลักการ

โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมส่งเสริมให้เยาวชนมีพื้นที่ที่แสดงออก
อย่างสร้างสรรค์โดยใช้หลักการเสริมแรงเชิงบวก

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการ
โรงเรียนสุจริต ได้อย่างเหมาะสม
๒. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้แสดงออกทางความคิดได้อย่าง
สร้างสรรค์

แผนภาพที่ ๔.๒ แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีในการ
เสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ ๑ หลักการ หมายถึง แนวคิดและพื้นฐานความเชื่อในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญสำหรับการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต โดยกำหนดหลักการ ดังนี้ “การส่งเสริมให้เยาวชนมีพื้นที่แสดงออกอย่างสร้างสรรค์โดยใช้หลักการเสริมแรงเชิงบวก”

องค์ประกอบที่ ๒ วัตถุประสงค์ หมายถึง ข้อกำหนดที่เป็นเป้าหมายในอนาคตซึ่งต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตดังนี้

๑. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ได้อย่างเหมาะสม
๒. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้แสดงออกทางความคิดได้อย่างสร้างสรรค์บนพื้นที่แสดงออกอย่างเสรี

องค์ประกอบที่ ๓ ระบบเครดิตทางสังคม หมายถึงรายการพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต เกณฑ์การประเมิน ช่องทางการแสดงออก พื้นที่และ โอกาส การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ตามบริบทของพื้นที่ ผลตอบแทนจากการแสดงพฤติกรรมทางสังคม ดังนี้

คุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนสุจริต ๕ ประการ คือ ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ ประกอบด้วย

๑. ทักษะการคิด ได้แก่
 - ๑.๑. นักเรียนตั้งใจเรียน มีส่วนร่วมในชั้นเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน
 - ๑.๒ นักเรียนมีการวางแผนงานก่อนเริ่มทำงาน
 - ๑.๓ นักเรียนมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชิ้นงานอย่างเป็นระบบ
 - ๑.๔ นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในภาระงานก่อนลงมือกระทำ
 - ๑.๕ นักเรียนมีการคิดแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาด้วยตนเอง
 - ๑.๖ นักเรียนเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
 - ๑.๗ นักเรียนมีความตั้งใจและรับผิดชอบงานจนประสบความสำเร็จ

- ๑.๘ นักเรียนพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน
- ๑.๙ นักเรียนปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง
- ๑.๑๐ นักเรียนชื่นชมผลงานของตนเองด้วยความภาคภูมิใจ

๒. มีวินัย ได้แก่

- ๒.๑ นักเรียนมาโรงเรียนและเข้าเรียนตรงเวลา
- ๒.๒ นักเรียนรับผิดชอบและปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- ๒.๓ นักเรียนปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียน
- ๒.๔ นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ๒.๕ นักเรียนเข้าแถวซื้อสินค้าหรือรับบริการของโรงเรียน
- ๒.๖ นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน
- ๒.๗ นักเรียนเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมก่อนเรียนทุกครั้ง
- ๒.๘ นักเรียนตั้งใจเรียนและทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามเวลา
- ๒.๙ นักเรียนขออนุญาตครูทุกครั้งที่จะเข้าและออกจากห้องเรียน
- ๒.๑๐ นักเรียนรักษาความสะอาดโดยทิ้งขยะให้ถูกที่ทุกครั้ง

๓. ซื่อสัตย์สุจริต

- ๓.๑ นักเรียนเก็บสิ่งของได้ จะนำส่งคุณครู
- ๓.๒ นักเรียนไม่พูดสิ่งไม่ดี เช่น โกหก หลอกลวง พูดจาหยาบ และพูดเพื่อเจ้า
- ๓.๓ นักเรียนทำความผิด นักเรียนจะยอมรับผิดที่ทำ
- ๓.๔ นักเรียนไม่ลอกงาน เช่น การบ้านหรือข้อสอบของเพื่อน
- ๓.๕ นักเรียนจะขออนุญาตทุกครั้ง ก่อนหยิบ ยืมสิ่งของของคนอื่น

๔. อยู่อย่างพอเพียง

- ๔.๑ นักเรียนเปิด ปิดน้ำ ไฟ ทุกครั้งที่เลิกใช้เพื่อช่วยกันประหยัด
- ๔.๒ นักเรียนดูแลรักษาเสื้อผ้าที่สวมใส่อย่างดีเพื่อให้ใช้งานได้นาน ๆ
- ๔.๓ นักเรียนเก็บรักษาอุปกรณ์การเรียนเป็นอย่างดีไม่ให้สูญหาย
- ๔.๔ นักเรียนใช้อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ จนหมดหรือไม่สามารถใช้ต่อไปได้ จึงซื้อ

หรือหาของใหม่มาใช้

- ๔.๕ นักเรียนมีการออมเงินเพื่อใช้ในยามจำเป็น
- ๔.๖ นักเรียนไม่ร้องขอให้ผู้ปกครองซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็น
- ๔.๗ นักเรียนรับประทานอาหารจนหมดจาน
- ๔.๘ นักเรียนพบว่าสิ่งของในโรงเรียนชำรุด จะรีบแจ้งคุณครู

๔.๙ นักเรียนร่วมกันรักษาสมบัติของโรงเรียน

๔.๑๐ นักเรียนใช้เวลาว่างทบทวนบทเรียน

๕. มีจิตสาธารณะ

๕.๑ นักเรียนเข้าใจ เห็นใจผู้ที่เดือดร้อนจากการไม่มีสิ่งของที่จำเป็น เช่น ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด เป็นต้น

๕.๒ นักเรียนแบ่งปันเงินหรือสิ่งของให้เพื่อนหรือผู้เดือดร้อนด้วยความเต็มใจ

๕.๓ นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของส่วนตัว

๕.๔ นักเรียนเต็มใจที่จะเก็บขยะและทำความสะอาดโรงเรียน

๕.๕ นักเรียนช่วยเพื่อนทำความสะอาด ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

๕.๖ นักเรียนทำความสะอาดบริเวณเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๕.๗ นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ทุกครั้งที่มีโอกาส

๕.๘ นักเรียนช่วยกันรักษาสมบัติของโรงเรียน

๕.๙ นักเรียนร่วมบริจาคทรัพย์สินเพื่อส่วนรวม

๕.๑๐ นักเรียนเสียสละเวลาปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

๕.๑๑ เมื่อนักเรียนซื้อสินค้าและได้รับเงินทอนที่เกิน นักเรียนจะคืนแม่ค้า

๕.๑๒ นักเรียนเห็นเพื่อนกระทำผิด จะรีบตักเตือนเพื่อนหรือแจ้งคุณครู

๕.๑๓ นักเรียนไม่เข้าใจในบทเรียนใด จะรีบถามครูเพื่อให้เข้าใจ

๕.๑๔ นักเรียนปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรง ด้วยความจริงจัง

๕.๑๕ นักเรียนยินดีและช่วยเผยแพร่ความดีของเพื่อนเมื่อมีโอกาส

เกณฑ์การประเมิน ช่องทางการแสดงออก พื้นที่และโอกาส การแสดงพฤติกรรมอย่างสร้างสรรค์ ตามบริบทของพื้นที่ ผลตอบแทนจากการแสดงพฤติกรรมทางสังคม ของการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต

๑. ทักษะการคิด

๑.๑ เกณฑ์การประเมิน

๑.๑.๑ ระดับ ดีเยี่ยม คือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน ปฏิบัติกิจกรรมหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาได้ด้วยตนเอง

๑.๑.๒ ระดับ ดี คือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นบางครั้ง

๑.๑.๓ ระดับ พอใช้ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นส่วนใหญ่

๑.๒ ช่องทางการแสดงออก

๑.๒.๑ เว็บไซต์นักเรียนของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๑.๒.๒ เว็บไซต์สภาผู้แทนราษฎร

๑.๒.๓ เว็บไซต์นักเรียนของอำเภอบรรพตพิสัย

๑.๒.๔ ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ดิจิตอล

๑.๓ พื้นที่และโอกาสในการแสดงพฤติกรรม

๑.๓.๑ โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย

๑.๓.๒ โรงเรียนจัดกิจกรรมการแข่งขันทักษะวิชาการเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่าง

ให้เกิดประโยชน์

๑.๓.๔ นักเรียนแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชิ้นงานหรือภาระงานให้กับเพื่อนๆ ไป

ดำเนินการที่ ห้องเรียน บ้าน และชุมชน

๑.๔ ผลตอบแทนพฤติกรรมที่แสดงออก

๑.๔.๑ การได้รับการยอมรับจากครู เพื่อน และผู้ปกครอง

๑.๔.๒ การได้รับการชื่นชมจากครู เพื่อน และผู้ปกครอง

๑.๔.๓ เกียรติบัตร

๑.๔.๔ ทุนการศึกษา

๑.๔.๕ อุปกรณ์การเรียน

๑.๔.๖ โควตาการศึกษาต่อ

๑.๔.๗ โอกาสการเข้าถึงทางสังคม

๒. การมีวินัย

๒.๑ เกณฑ์การประเมิน

๒.๑.๑ ๓ ระดับ ดีเยี่ยม คือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน ปฏิบัติกิจกรรมหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาได้ด้วยตนเอง

๒.๑.๒ ๒ ระดับ ดี คือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นบางครั้ง

๒.๑.๓ ๑ ระดับ พอใช้ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นส่วนใหญ่

๒.๒ ช่องทางการแสดงออก

๒.๒.๑ เว็บไซต์นักเรียนของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๒.๒.๒ เว็บไซต์สภาผู้แทนราษฎร

๒.๒.๓ เพจสถานักเรียนของอำเภอบรรพตพิสัย

๒.๒.๔ ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ติ๊กต็อก

๒.๓ พื้นที่และโอกาสในการแสดงพฤติกรรม

๒.๓.๑ พฤติกรรมนักเรียนที่อยู่บ้าน โรงเรียน และชุมชน

๒.๓.๒ ความรับผิดชอบของนักเรียนในระหว่างวันในห้องเรียน และนอกห้องเรียน

๒.๓.๓ โรงเรียน ห้องเรียน บ้าน และชุมชน

๒.๓.๔ ผลตอบแทนพฤติกรรมที่แสดงออก

๑) ได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนรวม

๒) ได้รับการยกย่องให้เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อนนักเรียน

๓) เกียรติบัตร

๔) ทุนการศึกษา

๕) อุปกรณ์การเรียน

๖) โควตาการศึกษาต่อ

๗) โอกาสการเข้าถึงทางสังคม

๓. การซื้อสัตย์สุจริต

๓.๑ เกณฑ์การประเมิน

๓.๑.๑ ๓ ระดับ ดีเยี่ยม คือ พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนสม่ำเสมอ

๓.๑.๒ ๒ ระดับ ดี คือ พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนบ่อยครั้ง

๓.๑.๓ ๑ ระดับ พอใช้ คือ พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

๓.๑.๔ ๐ ระดับ ปรับปรุง คือ พฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติเลย

๓.๒ ช่องทางการแสดงออก

๓.๒.๑ เวทีสถานักเรียนของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๓.๒.๒ เวทีสภาสัจจของรัฐสภา

๓.๒.๓ เพจสถานักเรียนของอำเภอบรรพตพิสัย

๓.๒.๔ ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ติ๊กต็อก

๓.๓ พื้นที่และโอกาสในการแสดงพฤติกรรม

๓.๓.๑ พฤติกรรมนักเรียนที่อยู่บ้าน โรงเรียน และชุมชน

๓.๓.๒ ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน

๓.๓.๓ หน่วยงานต่างๆ ที่ไปปฏิบัติหน้าที่

๓.๔ ผลตอบแทนพฤติกรรมที่แสดงออก

- ๓.๔.๑ ได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนรวม
- ๓.๔.๒ เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อนนักเรียน
- ๓.๔.๓ เกียรติบัตร
- ๓.๔.๔ ทุนการศึกษา
- ๓.๔.๕ อุปกรณ์การเรียน
- ๓.๔.๖ งานพิเศษ
- ๓.๔.๗ รายได้ระหว่างเรียน

๔. อยู่อย่างพอเพียง

๔.๑ เกณฑ์การประเมิน

๔.๑.๑ ๓ ระดับ ดีเยี่ยม คือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน ปฏิบัติกิจกรรมหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาได้ด้วยตนเอง

๔.๑.๒ ๒ ระดับ ดี คือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นบางครั้ง

๔.๑.๓ ๑ ระดับ พอใช้ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นส่วนใหญ่

๔.๒ ช่องทางการแสดงออก

- ๔.๒.๑ เวทีสภานักเรียนของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม
- ๔.๒.๒ เวทีสภาสัจจอร์ของรัฐสภา
- ๔.๒.๓ เพจสภานักเรียนของอำเภอบรรพตพิสัย
- ๔.๒.๔ ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ติ๊กต็อก

๔.๓ พื้นที่และโอกาสในการแสดงพฤติกรรม

- ๔.๓.๑ พฤติกรรมนักเรียนที่อยู่บ้าน โรงเรียน และชุมชน
- ๔.๓.๒ ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน
- ๔.๓.๓ หน่วยงานต่างๆที่ไปปฏิบัติหน้าที่

๔.๔ ผลตอบแทนพฤติกรรมที่แสดงออก

- ๔.๔.๑ การได้รับคำชมจากครู เพื่อน และผู้ปกครอง
- ๔.๔.๒ การได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนรวม
- ๔.๔.๓ การมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- ๔.๔.๔ การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่นทั้งในโรงเรียนและชุมชน

๕. มีจิตสาธารณะ

๕.๑ เกณฑ์การประเมิน

๕.๑.๑ ๓ ระดับ ดีเยี่ยม คือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน ปฏิบัติกิจกรรมหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาได้ด้วยตนเอง

๕.๑.๒ ๒ ระดับ ดี คือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นบางครั้ง

๕.๑.๓ ๑ ระดับ พอใช้ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน โดยต้องมีการเตือนเป็นส่วนใหญ่

๕.๒ ช่องทางการแสดงออก

๕.๒.๑ เวทีสภานักเรียนของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๕.๒.๒ เวทีสภาผู้ชมของรรัฐสภา

๕.๒.๓ สภาเด็กและเยาวชนของเทศบาลบรรพตพิสัย

๕.๒.๔ เพจสภานักเรียนของอำเภอบรรพตพิสัย

๕.๒.๕ ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ดิจิตอล

๕.๓ พื้นที่และโอกาสในการแสดงพฤติกรรม

๕.๓.๑ พฤติกรรมนักเรียนที่อยู่บ้าน โรงเรียน และชุมชน

๕.๓.๒ ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน

๕.๓.๓ หน่วยงานต่างๆที่ไปปฏิบัติหน้าที่

๕.๔ ผลตอบแทนพฤติกรรมที่แสดงออก

๕.๔.๑ การได้รับคำชมจากครู เพื่อน และผู้ปกครอง

๕.๔.๒ การได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนรวม

๕.๔.๓ การมีพื้นที่ให้คนทำความดีได้แสดงผลงานด้วยหลักการคนดีต้องมีที่ยืน

๕.๔.๔ เกียรติบัตร โควตาการศึกษาต่อ

๕.๔.๕ การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่น

๕.๔.๖ เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน สังคมน่าอยู่

๕.๔.๗ เห็นคุณค่า มีสำนึกต่อประโยชน์ส่วนรวม

๕.๔.๘ งานพิเศษ รายได้ระหว่างเรียน

จากการศึกษาโดยการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประเมินพฤติกรรมทั้ง ๕ ด้านของนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม พบว่า โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่โดดเด่นคะแนนสูงกว่าด้านอื่นคือการมีจิตสาธารณะของนักเรียน โดยโรงเรียนจะมีกิจกรรมปลูกฝัง

จิตสำนึกที่ดีให้กับนักเรียนด้วยการให้นักเรียนลงไปช่วยเหลือชุมชนโดยมีกิจกรรมที่โดดเด่น ดังนี้

๑) กิจกรรมที่นักเรียนได้คิดด้วยตนเองเพื่อที่จะช่วยเหลือสังคม ได้แก่

๑.๑) นักสังคมสงเคราะห์น้อย เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความคิดของนักเรียนเอง ที่คิดว่าจะทำอะไรที่เกิดประโยชน์กับชุมชนที่ตัวเองอยู่โดยเฉพาะด้านสถาบันครอบครัว เพราะมีหลายคนในกลุ่มสภานักเรียนที่อยู่บ้านร่วมกับผู้สูงวัยได้มีโอกาสดูแลผู้สูงวัยที่บ้าน และนักเรียนได้พบเจอผู้ป่วยไม่มีญาติ ผู้ยากไร้ คนตกทุกข์ได้ยากในชุมชนที่นักเรียนอยู่อาศัย จึงมีความคิดอยากจะช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ด้วยการเสนอเข้าที่ประชุมสภานักเรียนและคุณครูที่ปรึกษาเพื่อวางแผนช่วยเหลือด้วยการระดมทุน บุคลากรเพื่อลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ป่วย ผู้ติดเตียง ผู้ตกทุกข์ได้ยากโดยการนำไปช่วยเหลือ ไปช่วยทำความสะอาดบ้าน ล้างจาน ปีบขวด กายภาพบำบัด พุดคุย ตัดเล็บ ตัดผม เพื่อบรรเทาความทุกข์ โศก ความยากลำบากทั้งด้านกายภาพและจิตใจ ผู้สูงวัยบางคนเมื่อกลุ่มนักสังคมสงเคราะห์น้อยเราไปเยี่ยมถึงกับน้ำตาไหลด้วยความตื้นตันเพราะผู้สูงวัยนั้นอยู่คนเดียวแทบไม่มีใครไปเยี่ยมพุดคุยเลย ส่งผลให้ผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือมีความสุขที่นักเรียนให้ความสำคัญมาช่วยเหลือดูแล มีความสุขที่ได้พุดคุย ผ่อนคลายความทุกข์ ความเจ็บปวดและความลำบาก ส่วนนักเรียนเองก็มีความสุขที่ได้มาทำความดีช่วยเหลือผู้อื่น

๒) กิจกรรมที่ผ่านการออกแบบด้วยโรงเรียนและลงพื้นที่ทำกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น ได้แก่

๒.๑) จิตอาสาอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในชุมชน เป็นกิจกรรมที่นักเรียนลงพื้นที่ร่วมกับเทศบาลที่เข้าร่วมโครงการสวนพฤกษศาสตร์สำรวจพรรณไม้ในชุมชน ทำให้เทศบาลมีฐานข้อมูลพรรณไม้ในชุมชน นักเรียนได้เรียนรู้ชื่อพรรณไม้ สรรพคุณ ประโยชน์จากพรรณไม้ที่ได้ลงพื้นที่ไปสำรวจ

๒.๒) จิตอาสาอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย

๒.๒.๑) ดนตรีไทย โดยโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนเลือกเล่นดนตรีไทยที่นักเรียนสนใจอย่างน้อยคนละ ๑ ชิ้น นักเรียนแต่ละชั้นจะตั้งวงดนตรีเป็นของตนเองห้องละ ๑ วง เพื่อเข้าร่วมการแข่งขันแต่ละระดับชั้น ส่วนคนไหนที่มีความสามารถโดดเด่นและสนใจสามารถสมัครเข้าร่วมวงดนตรีของโรงเรียน เมื่อถึงโอกาสวันสำคัญต่างๆก็นำวงดนตรีไทยไปช่วยงานชุมชน เช่นงานศาลเจ้าช่วงตรุษจีน งานบวงสรวงดงแม่นางเมือง งานศพ งานบวช งานแต่ง งานบุญในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง นอกจากนี้ยังมีการออกไปช่วยสอนดนตรีไทยให้โรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่มีครูสอนดนตรีไทยอีกด้วย

๒.๒.๑) ดนตรีไทย โดยโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนเลือกเล่นดนตรีไทยที่นักเรียนสนใจอย่างน้อยคนละ ๑ ชิ้น นักเรียนแต่ละชั้นจะต้องประกวดดนตรีไทย เพื่อเข้า

ร่วมการแข่งขันแต่ละระดับชั้นในทุกๆ ปีการศึกษา ผู้ที่มีความสามารถโดดเด่นและสนใจสามารถสมัครเข้าร่วมวงดนตรีของโรงเรียน เมื่อถึงโอกาสวันสำคัญต่างๆ ก็จะนำวงดนตรีไทยไปช่วยงานชุมชน เช่น งานศาลเจ้าช่วงตรุษจีน งานแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่อำเภอบรรพตพิสัย งานบวงสรวงดงแม่นางเมือง งานศพ งานบวช งานแต่ง งานบุญประจำปีในชุมชน เช่น งานเทศมหาชาติ และพื้นที่ใกล้เคียงที่ขอความอนุเคราะห์มา นอกจากนี้ยังมีครูดนตรีไทยได้รับเชิญให้ออกไปช่วยสอนดนตรีไทยให้โรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่มีครูสอนดนตรีไทยในทุกวันศุกร์ จากการส่งเสริมสนับสนุนด้านดนตรีไทยตลอดมา ส่งผลให้โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนดนตรีไทย ๑๐๐ % ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จาก กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

๒.๒.๒) นาฏศิลป์ไทย โรงเรียนจะมีชมรมวัฒนธรรมไทยในสถานศึกษา มีการแสดงที่โดดเด่น ได้แก่ ระบำคางคางชิงพลบ เป็นการรำที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของอำเภอบรรพตพิสัยที่มีคางคางอาศัยอยู่ในถ้ำเขาหน่อ จึงคิดค้นทำรำระบำคางคางเพื่อเป็นเป็นเอกลักษณ์ที่จดลิสลิตีเป็นของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม นอกจากนี้ยังมีเซิ้งมะลิสี่แคว ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านของอำเภอบรรพตพิสัยที่มีอาชีพปลูกมะลิจำหน่าย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการแสดงที่อนุรักษ์วัฒนธรรมของอำเภอบรรพตพิสัยที่ออกไปแสดงเพื่อช่วยเหลืองานชุมชนในโอกาสวันสำคัญต่างๆ และแสดงในงานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองโบราณ “ธานยปุระ” (ดงแม่ศรีเมือง) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอบรรพตพิสัย ประเพณีลอยกระทง อำเภอบรรพตพิสัย เป็นต้น

๒.๒.๓) จิตอาสา นักศึกษาวิชาทหาร (รต.จิตอาสา) เป็นกิจกรรมช่วยเหลืองานจราจรในโอกาสเทศกาลงานประจำปี งานประจำปีของอำเภอ เช่น งานคัดเลือกทหาร งานแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่บรรพตพิสัย งานเฉพาะกิจของโรงเรียน ชุมชน และการบริจาคเลือดให้กับโรงพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยต่อไป

องค์ประกอบที่ ๔ แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคม หมายถึง วิธีการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ทัศนศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ๕ ด้านประกอบด้วย

๑. ด้านทักษะการคิด ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดด้วยกระบวนการ Active Learning ได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิด และแก้ไขปัญหา ตลอดจนจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสร้างสถานการณ์จำลอง เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการวางแผนในการทำงาน วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น จนกระทั่งภาระงานสำเร็จ ซึ่งก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง โดยการเปิดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างเสรี ด้วยการแข่งขัน

ทักษะวิชาการทั้งในและนอกโรงเรียน นักเรียน มีการยกย่องชมเชย มอบรางวัลให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๒. ด้านมีวินัย ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันปลูกฝังค่านิยมในด้านการมีวินัยในตนเอง ภาครัฐเทียบในการอยู่ร่วมกันทางสังคม การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นทั้งใน ห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทั้งนี้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน หากมีต้นแบบที่ดีแล้วย่อมนำไปสู่สังคมที่สงบสุข ส่งเสริมให้นักเรียน จัดกิจกรรมการส่งเสริมการมีวินัยภายใต้ระบบสถานักเรียน มีการยกย่องชมเชย ให้การยอมรับ ผู้ที่มีวินัย ให้โควตาการศึกษาต่อ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่นต่อไป ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๓. ด้านซื่อสัตย์สุจริต ครูควรสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความซื่อสัตย์สุจริตลงไปในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนมีแนวทางปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โรงเรียนจัดตั้งธนาคารความดี และกิจกรรมเด็กดีมีที่ยืนเพื่อยกย่อง ประกาศเกียรติคุณ เพื่อเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนได้เกิดความภาคภูมิใจในการดำรงตนในชีวิตประจำวัน ครูผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๔. ด้านอยู่อย่างพอเพียง โรงเรียนและชุมชนควรจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ และจัดกิจกรรมทัศนศึกษาไปศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน ครูควรสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียงลงไปในแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีทักษะชีวิตการพอเพียง โดยเห็นคุณค่าของทุกสิ่งทั้งที่เป็นของส่วนตัว และส่วนรวม ยกย่องเชิดชูเกียรติ มอบรางวัลบุคคลที่เป็นต้นแบบด้านการพอเพียง ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านทางสื่อออนไลน์ เพจสถานักเรียน ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๕. ด้านมีจิตสาธารณะ ครอบครัวและโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการสนับสนุนให้นักเรียนได้ช่วยเหลือสังคม ในเรื่องการมีจิตสาธารณะ โดยเริ่มจากครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ครูสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การมีจิตสาธารณะลงไปในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของสังคมมากขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนเลือกกิจกรรมจิตสาธารณะที่นักเรียนสนใจผ่านกระบวนการสถานักเรียนเพื่อลงสู่ชุมชน ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ามาให้การสนับสนุนกิจกรรมที่นักเรียนดำเนินการ ให้การเสริมแรงคนทำความดีด้วยการชื่นชม ให้การยอมรับ มอบทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียน ให้งานพิเศษเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านทางสื่อออนไลน์ เพจสถานักเรียน เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อนนักเรียน และชุมชนในด้านการมีจิตสาธารณะ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ตระหนัก เห็นคุณค่า มีสำนึกต่อประโยชน์ส่วนรวม ประเมินผลตามเกณฑ์การ

ประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ทั้ง ๕ ด้านที่กล่าวมานั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของฝ่ายบริหารตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้นำไปใช้ ผู้ปฏิบัติว่าจะวางแผนงานกับคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย POP : แนวทางระดับนโยบาย (Policy) แนวทางระดับองค์กร (Organization) แนวทางระดับบุคคล (People) ดังนี้

๑. แนวทางระดับนโยบาย (Policy)

๑.๑ รัฐบาลควรกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติเรื่องการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ด้วยการพัฒนาระดับจิตใจให้สูงขึ้น ส่งเสริมให้คนเป็นคนดีมีคุณธรรมรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหลัก

๑.๒ กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาชาติโดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีก่อนเป็นคนเก่ง เพราะหากนักเรียนทุกคนเป็นคนดี จะส่งผลให้เขาคิดดี ทำดี ตั้งใจเรียนและเป็นคนเก่งได้ในที่สุด

๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติด้วยการกำหนดให้มีการบูรณาการเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนโดยเน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๑.๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดเป็นจุดเน้นของสำนักงานเขตให้สถานศึกษาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียนที่ทำความดี ส่งเสริมคนดีให้มีที่ยืน และนำมาถอดบทเรียนเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาทั้งระบบในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๒. แนวทางระดับองค์กร (Organization) คือสถานศึกษาที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสามารถดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ การสร้างแรงจูงใจ เป็นการสร้างความตระหนักให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจ และเกิดเจตคติที่ดีต่อการแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์ต่อสังคม

๒.๒ การพัฒนา เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ แบบร่วมมือ ลงมือทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง ผ่านการออกแบบกิจกรรมด้วยตนเองและโรงเรียนกำหนด

๒.๓ การปลูกฝัง เป็นการสร้างความยั่งยืน โดยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากการแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์โดยการเสริมแรงเชิงบวก

๒.๔ พัฒนาระบบการบริหารภายในโรงเรียนภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง

๒.๕ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นการดึงพลังความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมศิษย์เก่า สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ ภาคธุรกิจชุมชน

๓. แนวทางระดับบุคคล (People) คือบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนี้

๓.๑ ผู้บริหาร กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูและนักเรียน ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อร่วมส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียน

๓.๒ ครู ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการเรื่องการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้การเสริมแรงเชิงบวกเพื่อให้นักเรียนทำความดี นอกจากนี้ครูต้องวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการประสานกับชุมชน เพื่อสร้างแรงกระตุ้นและจูงใจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียน

๓.๓ ผู้ปกครอง ดูแลเอาใจใส่ปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับบุตรหลาน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุตรหลาน เป็นกำลังใจและส่งเสริมให้บุตรหลานทำความดีอย่างต่อเนื่อง

๓.๔ คณะกรรมการสถานศึกษา ให้การส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

๓.๕ สมาคมศิษย์เก่า ให้การสนับสนุน ส่งเสริม ประสานหน่วยงานภายนอกเพื่อระดมทรัพยากรช่วยเหลือกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และมอบเป็นทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ประพฤติดี ส่งเสริมคนดีให้มีที่ยืน มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีโอกาสการเข้าถึงทางสังคมมากขึ้น

๓.๖ นักเรียน ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน มีจิตสำนึกเพื่อสวนรวมด้วยการรับผิดชอบต่อตนเอง คือ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหาความรู้ รู้จักการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพให้แข็งแรง มีความประหยัดรู้จักความพอดี ประพฤติตัวให้เหมาะสม ละเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย ทำงานที่รับมอบหมายให้สำเร็จ ตรงเวลา สามารถพึ่งพาตนเองได้ และรับผิดชอบต่อสังคมคือ มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ครูอาจารย์ บุคคลอื่น และมีความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และมีจิตสาธารณะ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต

๒. เพื่อสร้างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต

ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยในลักษณะของเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ศึกษาลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่เชิงนวัตกรรม ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต มี ๒ ขั้นตอน

๑.๑ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ประกอบด้วย รายการพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต เกณฑ์การประเมิน ช่องทางการแสดงออก พื้นที่ และ โอกาส การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ตามบริบทของพื้นที่ ผลตอบแทนจากการแสดงพฤติกรรมทางสังคม

๑.๒ ศึกษากระบวนการเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้จากการสัมภาษณ์ คือบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำนวน ๓๖ คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้อำนวยการสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และศิษย์เก่า

ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียน

บรรพตพิสัยพิทยาคม แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การยกร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม โดยผู้วิจัยนำข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ที่ได้มาจากการศึกษาในขั้นตอนที่ ๑ มายกร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษาและนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาได้ดำเนินการปรับปรุง แก้ไขเป็นร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๒. การตรวจสอบแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สันทนากลุ่ม (Focus group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ประกอบด้วย กลุ่มที่ ๑. นักวิชาการ ผู้บริหารระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ๖ คนกลุ่มที่ ๒ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม จำนวน ๗ คน รวมทั้งสิ้น ๑๓ คน เพื่อหาความเหมาะสมของแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น ๒ ตอน ได้แก่ ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต และตอนที่ ๒ ผลการสร้างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต

๑.๑ ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตประกอบด้วย ๕ ประเด็นคือ

๑.๑.๑ คุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตประกอบด้วย ทักษะการคิด การมีวินัย การซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียงและ การมีจิตสาธารณะ

๑.๑.๒ ช่องทางการแสดงออกพฤติกรรมอย่างสร้างสรรค์บนพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีด้วยสื่อออนไลน์ต่างๆ

๑.๒.๓ พื้นที่และโอกาสแสดงออกพฤติกรรมอย่างสร้างสรรค์บนพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

๑.๒.๔ เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตร

๑.๒.๕ สิ่งตอบแทนสูงสุดของมนุษย์คือการได้รับการยอมรับทางสังคมและการเสริมแรงทางบวก

๑.๒ ผลการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตสรุปได้ดังนี้

๑.๒.๑ ภาพรวมพบว่า พฤติกรรมนักเรียนที่แสดงออกรวมทั้ง ๕ ด้าน มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จำนวน ๑,๖๑๐ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๙๐ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๐ ครั้ง นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกด้านด้านมีจิตสาธารณะสูงสุด มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จำนวน ๕๓๐ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๐ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๐ ครั้ง รองลงมาคือด้านอยู่อย่างพอเพียง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จำนวน ๓๔๖ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๔ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๐ ครั้ง ด้านมีวินัย มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จำนวน ๓๑๗ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๔๓ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๐ ครั้ง ทักษะการคิด มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จำนวน ๒๔๖ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๑๔ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๐ ครั้ง และด้านที่น้อยที่สุดคือ ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จำนวน ๑๗๑ ครั้ง มีระดับความถี่ในการ

ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๙ ครั้ง มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๐ ครั้ง

๑.๒.๒ เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเสรีของนักเรียนเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ใช้เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมี ๓ ระดับ คือ ๓ ระดับ ดีเยี่ยม ๒ ระดับ ดี ๑ ระดับ พอใช้

๑.๒.๓ ช่องทางการแสดงออกอย่างเสรีของนักเรียนเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต คือเวทีสภานักเรียนของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม เวทีสภาสัจจของรัฐสภา เพจสภานักเรียนของอำเภอบรรพตพิสัย ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ดีท็อก

๑.๒.๔ พื้นที่และโอกาสการแสดงออกอย่างเสรีของนักเรียนเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต คือ บ้าน โรงเรียน และชุมชน

๑.๒.๕ ผลตอบแทนจากการแสดงพฤติกรรมทางสังคม ของการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต คือ การได้รับคำชมจากครู เพื่อน และผู้ปกครอง การได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนรวม เกียรติบัตร โฉวตาการศึกษาต่อทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่น เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน สังคมน่าอยู่เห็นคุณค่า มีสำนึกต่อประโยชน์ส่วนรวมงานพิเศษ รายได้ระหว่างเรียน การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การมีโอกาสเข้าถึงทางสังคม ความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

จากการศึกษาโดยการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประเมินพฤติกรรมทั้ง ๕ ด้านของนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมพบว่านักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่โดดเด่นคะแนนสูงกว่าด้านอื่นคือการมีจิตสาธารณะของนักเรียน โดยโรงเรียนจะมีกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้กับนักเรียนด้วยการให้นักเรียนลงไปช่วยเหลือชุมชนโดยมีกิจกรรมที่โดดเด่น ดังนี้

๑. กิจกรรมที่นักเรียนได้คิดด้วยตนเองเพื่อที่จะช่วยเหลือสังคม ได้แก่

๑.๑ กิจกรรมนักสังคมสงเคราะห์น้อย เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความคิดของนักเรียนเองที่คิดว่าจะทำอะไรที่เกิดประโยชน์กับชุมชนที่ตัวเองอยู่โดยเฉพาะด้านสถาบันครอบครัว เพราะมีหลายคนในกลุ่มสภานักเรียนที่อยู่บ้านร่วมกับผู้สูงอายุได้มีโอกาสดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน และนักเรียนได้พบเจอผู้ป่วยไม่มีญาติ ผู้ยากไร้ คนตกทุกข์ได้ยากในชุมชนที่นักเรียนอยู่อาศัย จึงมีความคิดอยากช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ด้วยการเสนอเข้าที่ประชุมสภานักเรียนและคุณครูที่ปรึกษาเพื่อวางแผนช่วยเหลือด้วยการระดมทุน บุคลากรเพื่อลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ป่วย ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ตกทุกข์ได้ยากโดยการนำของไปช่วยเหลือ ไปช่วยทำความสะอาดบ้าน ล้างจาน ปีบขวด กายภาพบำบัด พุดคุย ตัดเล็บ ตัดผม เพื่อบรรเทาความทุกข์ โศก ความยากลำบากทั้งด้านกายภาพและจิตใจ ผู้สูงอายุบางคนเมื่อกลุ่มนัก

สังคมสงเคราะห์น้อยเราไปเยี่ยมถึงกับน้ำตาไหลด้วยความตื่นเต้นเพราะผู้สูงวัยนั้นอยู่คนเดียวแทบไม่มีใครไปเยี่ยมพูดคุยเลย ส่งผลให้ผู้ได้รับความช่วยเหลือมีความสุขที่นักเรียนให้ความสำคัญมาช่วยเหลือดูแล มีความสุขที่ได้พูดคุย ผ่อนคลายความทุกข์ ความเจ็บปวดและความลำบาก ส่วนนักเรียนเองก็มีความสุขที่ได้มาทำความดีช่วยเหลือผู้อื่น

๒. กิจกรรมที่ผ่านการออกแบบด้วยโรงเรียน

๒.๑ จิตอาสาณากอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในชุมชน เป็นกิจกรรมที่นักเรียนลงพื้นที่ร่วมกับเทศบาลที่เข้าร่วมโครงการสวนพฤกษศาสตร์สำรวจพรรณไม้ในชุมชน ทำให้เทศบาลมีฐานข้อมูลพรรณไม้ในชุมชน นักเรียนได้เรียนรู้ชื่อพรรณไม้ สรรพคุณ ประโยชน์จากพรรณไม้ที่ได้ลงพื้นที่ไปสำรวจ

๒.๒ อาสาอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย

๒.๒.๑ ดนตรีไทย โดยโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนเลือกเล่นดนตรีไทยที่นักเรียนสนใจอย่างน้อยคนละ ๑ ชิ้น นักเรียนแต่ละชั้นจะต้องประกวดดนตรีไทย เพื่อเข้าร่วมการแข่งขันแต่ละระดับชั้นในทุกๆปีการศึกษา ผู้ที่มีความสามารถโดดเด่นและสนใจสามารถสมัครเข้าร่วมวงดนตรีของโรงเรียน เมื่อถึงโอกาสวันสำคัญต่างๆก็นำวงดนตรีไทยไปช่วยงานชุมชน เช่น งานศาลเจ้า ช่วงตรุษจีน งานแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่อำเภอบรรพตพิสัย งานบวงสรวงดงแม่นางเมือง งานศพ งานบวช งานแต่ง งานบุญประจำปีในชุมชน เช่น งานเทศมหาชาติ และพื้นที่ใกล้เคียงที่ขอความอนุเคราะห์มานอกจากนี้ยังมีครูดนตรีไทยได้รับเชิญให้ออกไปช่วยสอนดนตรีไทยให้โรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่มีครูสอนดนตรีไทยในทุกวันศุกร์ จากการส่งเสริมสนับสนุนด้านดนตรีไทยตลอดมา ส่งผลให้โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนดนตรีไทย ๑๐๐ % ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จาก กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

๒.๒.๒ นาฏศิลป์ไทย โรงเรียนจะมีชมรมวัฒนธรรมไทยในสถานศึกษา มีการแสดงที่โดดเด่น ได้แก่ ระบำคางคางชิงพลบ เป็นการรำที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของอำเภอบรรพตพิสัยที่มีคางคางอาศัยอยู่ในภูเขาหน่อ จึงคิดค้นทำรำระบำคางคางเพื่อเป็นเป็นเอกลักษณ์ที่จดลิขสิทธิ์เป็นของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม นอกจากนี้ยังมีเชิงมะลิสี่แคว ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านของอำเภอบรรพตพิสัยที่มีอาชีพปลูกมะลิจำหน่าย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการแสดงที่อนุรักษ์วัฒนธรรมของอำเภอบรรพตพิสัยที่ออกไปแสดงเพื่อช่วยเหลืองานชุมชนในโอกาสวันสำคัญต่างๆ และแสดงในงานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองโบราณ “ธานยปุระ” (ดงแม่ศรีเมือง) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอบรรพตพิสัย ประเพณีลอยกระทงอำเภอบรรพตพิสัย เป็นต้น

๒.๒.๓ จิตอาสาณักศึกษาวิชาทหาร (รต.จิตอาสา) เป็นกิจกรรมช่วยเหลืองานจราจรในโอกาสเทศกาลงานประจำปี งานประจำปีของอำเภอ เช่น งานคัดเลือกทหารงานแห่เจ้าพ่อเจ้า

แม่บรรพตพิสัย งานเฉพาะกิจของโรงเรียน ชุมชน และการบริจาคเลือดให้กับโรงพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยต่อไป

แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคม หมายถึง วิธีการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑. ด้านทักษะการคิด ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดด้วยกระบวนการ Active Learning ได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดและแก้ไขปัญหา ตลอดจนจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสร้างสถานการณ์จำลอง เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการวางแผนในการทำงาน วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น จนกระทั่งภาระงานสำเร็จ ซึ่งก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง โดยการเปิดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างเสรี ด้วยการแข่งขันทักษะวิชาการทั้งในและนอกโรงเรียน นักเรียน มีการยกย่องชมเชย มอบรางวัลให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๒. ด้านมีวินัย ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันปลูกฝังค่านิยมในด้านการมีวินัยในตนเอง กฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันทางสังคม การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทั้งนี้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน หากมีต้นแบบที่ดีแล้วย่อมนำไปสู่สังคมที่สงบสุข ส่งเสริมให้นักเรียน จัดกิจกรรมการส่งเสริมการมีวินัยภายใต้ระบบสถานักเรียน มีการยกย่องชมเชย ให้การยอมรับ ผู้ที่มีวินัย ให้โควตาการศึกษาต่อ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่นต่อไป ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๓. ด้านซื่อสัตย์สุจริต ครูควรสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความซื่อสัตย์สุจริตลงไปในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีแนวทางปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โรงเรียนจัดตั้งธนาคารความดี และกิจกรรมเด็กดีมีที่ยืนเพื่อยกย่อง ประกาศเกียรติคุณ เพื่อเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนได้เกิดความภาคภูมิใจในการดำรงตนในชีวิตประจำวัน ครูผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๔. ด้านอยู่อย่างพอเพียง โรงเรียนและชุมชนควรจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ และจัดกิจกรรมทัศนศึกษาไปศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน ครูควรสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียงลงไปในแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีทักษะชีวิตการพอเพียง โดยเห็นคุณค่าของทุกสิ่งทั้งที่เป็นของส่วนตัว และส่วนรวม ยกย่องเชิดชูเกียรติ มอบรางวัลบุคคลที่เป็นต้นแบบด้านการพอเพียง ประชาสัมพันธ์กิจกรรมเด่นทางสื่อออนไลน์ เพจสถานักเรียนประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๕. ด้านมีจิตสาธารณะ ครอบครัวและโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการสนับสนุนให้นักเรียนได้ช่วยเหลือสังคม ในเรื่องการมีจิตสาธารณะ โดยเริ่มจาก ครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ครูสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การมีจิตสาธารณะลงไปในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของสังคมมากขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนเลือกกิจกรรมจิตสาธารณะที่นักเรียนสนใจผ่านกระบวนการสถานักเรียนเพื่อลงสู่ชุมชน ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ามาให้การสนับสนุนกิจกรรมที่นักเรียนดำเนินการ ให้การเสริมแรงคนทำความดีด้วยการชื่นชม ให้การยอมรับ มอบทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียน ให้งานพิเศษเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมเด่นทางสื่อออนไลน์ เพจสถานักเรียน เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อนนักเรียน และชุมชนในด้านการมีจิตสาธารณะ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ตระหนัก เห็นคุณค่า มีสำนึกต่อประโยชน์ส่วนรวม ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ทั้ง ๕ ด้านที่กล่าวมานั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของฝ่ายบริหารตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้นำไปใช้ ผู้ปฏิบัติว่าจะวางแผนงานกับคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. การสร้างแรงจูงใจ เป็นการทำให้นักเรียนเข้าใจ และเกิดเจตคติที่ดีต่อการแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์

๒. การพัฒนา เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เยาวชนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ แบบร่วมมือ ลงมือทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง

๓. การปลูกฝัง เป็นการสร้างความยั่งยืน โดยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากการแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์โดยการเสริมแรงเชิงบวก

๔. พัฒนาระบบการบริหารภายในโรงเรียนภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง

๕. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นการดึงพลังความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ภาครธุรกิจชุมชน

ตอนที่ ๒ ผลการสร้างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่ แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการ
เสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม
ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ ๑ หลักการ หมายถึง แนวคิดและพื้นฐานความเชื่อในการดำเนินงาน
เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญสำหรับการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรี
ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต โดยกำหนดหลักการ ดังนี้ “การ
ส่งเสริมให้เยาวชนมีพื้นที่แสดงออกอย่างสร้างสรรค์โดยใช้หลักการเสริมแรงเชิงบวก”

องค์ประกอบที่ ๒ วัตถุประสงค์ หมายถึง ข้อกำหนดที่เป็นเป้าหมายในอนาคตซึ่ง
ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการ
เสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตดังนี้

๑. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ได้อย่าง
เหมาะสม
๒. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้แสดงออกทางความคิดได้อย่างสร้างสรรค์บนพื้นที่แสดงออก
อย่างเสรี

องค์ประกอบที่ ๓ ระบบเครดิตทางสังคม หมายถึงรายการพฤติกรรมที่แสดงถึง
คุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต เกณฑ์การประเมิน ช่องทางการแสดงออก พื้นที่
และ โอกาส การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ตามบริบทของพื้นที่ ผลตอบแทนจากการแสดง
พฤติกรรมทางสังคม ดังนี้

๑. คุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต หมายถึง พฤติกรรมที่แสดง
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนสุจริต ๕ ประการ คือ ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่
อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ

๒. เกณฑ์การประเมิน หมายถึง แนวการให้คะแนนเพื่อประเมินพฤติกรรมการแสดงออก
อย่างเสรีของนักเรียนเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ใช้เกณฑ์การ
ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมี ๓ ระดับ คือ ๓
ระดับ ดีเยี่ยม ๒ ระดับ ดี ๑ ระดับ พอใช้

๓. ช่องทางการแสดงออก หมายถึง หนทางหรือโอกาสในการแสดงออกอย่างเสรีของ

นักเรียนเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต โดยใช้เวทีสถานักเรียนของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม เวทีสภาสังฆราชของรัฐสภาสภาเด็กและเยาวชนของเทศบาลและอำเภอบรรพตพิสัย เพจสถานักเรียนของอำเภอบรรพตพิสัย ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ติ๊กต็อก

๔. พื้นที่และโอกาส หมายถึง อาณาบริเวณในการแสดงออกอย่างเสรีของนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ได้แก่ บ้าน โรงเรียน และชุมชน

๕. ผลตอบแทน หมายถึง สิ่งที่ได้รับจากการแสดงพฤติกรรมทางสังคมของการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ได้แก่ การได้รับคำชมจากครู เพื่อน และผู้ปกครอง การได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนรวม เกียรติบัตร โควตาการศึกษาต่อ ทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่น เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน สังคมน่าอยู่เห็นคุณค่า มีสำนึกต่อประโยชน์ส่วนรวมงานพิเศษ รายได้ระหว่างเรียน การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การมีโอกาสเข้าถึงทางสังคม ความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

จากการศึกษาโดยการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประเมินพฤติกรรมทั้ง ๕ ด้านของนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมพบว่าโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่โดดเด่น คะแนนสูงกว่าด้านอื่นคือการมีจิตสาธารณะของนักเรียน โดยโรงเรียนจะมีกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้กับนักเรียนด้วยการให้นักเรียนลงไปช่วยเหลือชุมชนโดยมีกิจกรรมที่โดดเด่น ดังนี้

๑. กิจกรรมที่นักเรียนได้คิดด้วยตนเองเพื่อที่จะช่วยเหลือสังคม ได้แก่

๑.๑ กิจกรรมนักสังคมสงเคราะห์น้อย เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความคิดของนักเรียนเอง ที่คิดว่าทำอะไรที่เกิดประโยชน์กับชุมชนที่ตัวเองอยู่โดยเฉพาะด้านสถาบันครอบครัว เพราะมีหลายคนในกลุ่มสถานักเรียนที่อยู่บ้านร่วมกับผู้สูงวัยได้มีโอกาสดูแลผู้สูงวัยที่บ้าน และนักเรียนได้พบเจอผู้ป่วยไม่มีญาติ ผู้ยากไร้ คนตกทุกข์ได้ยากในชุมชนที่นักเรียนอยู่อาศัย จึงมีความคิดอยากช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ด้วยการเสนอเข้าที่ประชุมสถานักเรียนและคุณครูที่ปรึกษาเพื่อวางแผนช่วยเหลือด้วยการระดมทุน บุคลากรเพื่อลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ป่วย ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ตกทุกข์ได้ยากโดยการนำของไปช่วยเหลือ ไปช่วยทำความสะอาดบ้าน ล้างจาน ปีบขวด กายภาพบำบัด พุดคุย ตัดเล็บ ตัดผม เพื่อบรรเทาความทุกข์ โศก ความยากลำบากทั้งด้านกายภาพและจิตใจ ผู้สูงวัยบางคนเมื่อกลุ่มนักสังคมสงเคราะห์น้อยเราไปเยี่ยมถึงกับน้ำตาไหลด้วยความตื้นตันเพราะผู้สูงวัยนั้นอยู่คนเดียวแทบไม่มีใครไปเยี่ยมพุดคุยเลย ส่งผลให้ผู้ได้รับความช่วยเหลือมีความสุขที่นักเรียนให้ความสำคัญมาช่วยเหลือดูแล มีความสุขที่ได้พุดคุย ผ่อนคลายความทุกข์ ความเจ็บปวดและความลำบาก ส่วนนักเรียนเองก็มีความสุขที่ได้มาทำความดีช่วยเหลือผู้อื่น

๒. กิจกรรมที่ผ่านการออกแบบด้วยโรงเรียน

๒.๑ จิตอาสาณักรักษ์พันธุกรรมพืชในชุมชน เป็นกิจกรรมที่นักเรียนลงพื้นที่ร่วมกับเทศบาลที่เข้าร่วมโครงการสวนพฤกษศาสตร์สำรวจพรรณไม้ในชุมชน ทำให้เทศบาลมีฐานข้อมูลพรรณไม้ในชุมชน นักเรียนได้เรียนรู้ชื่อพรรณไม้ สรรพคุณ ประโยชน์จากพรรณไม้ที่ได้ลงพื้นที่ไปสำรวจ

๒.๒ อาสาอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย

๒.๒.๑ ดนตรีไทย โดยโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนเลือกเล่นดนตรีไทยที่นักเรียนสนใจอย่างน้อยคนละ ๑ ชิ้น นักเรียนแต่ละชั้นจะต้องประกวดดนตรีไทย เพื่อเข้าร่วมการแข่งขันแต่ละระดับชั้นในทุกๆปีการศึกษา ผู้ที่มีความสามารถโดดเด่นและสนใจสามารถสมัครเข้าร่วมวงดนตรีของโรงเรียน เมื่อถึงโอกาสวันสำคัญต่างๆก็นำวงดนตรีไทยไปช่วยงานชุมชน เช่น งานศาลเจ้า ช่วงตรุษจีน งานแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่อำเภอบรรพตพิสัย งานบวงสรวงดงแม่นางเมือง งานศพ งานบวช งานแต่ง งานบุญประจำปีในชุมชน เช่น งานเทศมหาชาติ และพื้นที่ใกล้เคียงที่ขอความอนุเคราะห์มา นอกจากนี้ยังมีครูดนตรีไทยได้รับเชิญให้ออกไปช่วยสอนดนตรีไทยให้โรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่มีครูสอนดนตรีไทยในทุกวันศุกร์ จากการส่งเสริมสนับสนุนด้านดนตรีไทยตลอดมา ส่งผลให้โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนดนตรีไทย ๑๐๐ % ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จาก กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

๒.๒.๒ นาฏศิลป์ไทย โรงเรียนจะมีชมรมวัฒนธรรมไทยในสถานศึกษา มีการแสดงที่โดดเด่น ได้แก่ ระบำค้างคาวชิงพลบ เป็นการรำที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของอำเภอบรรพตพิสัย ที่มีค้างคาวอาศัยอยู่ในภูเขาหน่อ จึงคิดค้นทำรำระบำค้างคาวเพื่อเป็นเป็นเอกลักษณ์ที่จดลิขสิทธิ์เป็นของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม นอกจากนี้ยังมีแข่งมะลิสีแคว ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านของอำเภอบรรพตพิสัยที่มีอาชีพปลูกมะลิจำหน่าย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการแสดงที่อนุรักษ์วัฒนธรรมของอำเภอบรรพตพิสัยที่ออกไปแสดงเพื่อช่วยเหลืองานชุมชนในโอกาสวันสำคัญต่างๆ และแสดงในงานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองโบราณ “ธานีปุระ” (ดงแม่ศรีเมือง) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอบรรพตพิสัย ประเพณีลอยกระทงอำเภอบรรพตพิสัย เป็นต้น

๒.๒.๓ จิตอาสาณักรักศึกษาวิชาทหาร (รด.จิตอาสา) เป็นกิจกรรมช่วยเหลืองานจราจรในโอกาสเทศกาลงานประจำปี งานประจำปีของอำเภอ เช่น งานคัดเลือกทหารงานแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่บรรพตพิสัย งานเฉพาะกิจของโรงเรียน ชุมชน และการบริจาคเลือดให้กับโรงพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยต่อไป

องค์ประกอบที่ ๔ แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคม หมายถึง วิธีการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต

กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑. ด้านทักษะการคิด ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดด้วยกระบวนการ Active Learning ได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดและแก้ไขปัญหา ตลอดจนจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสร้างสถานการณ์จำลอง เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการวางแผนในการทำงาน วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น จนกระทั่งภาระงานสำเร็จ ซึ่งก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง โดยการเปิดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างเสรี ด้วยการแข่งขันทักษะวิชาการทั้งในและนอกโรงเรียน นักเรียน มีการยกย่องชมเชย มอบรางวัลให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๒. ด้านมีวินัย ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันปลูกฝังค่านิยมในด้านการมีวินัยในตนเอง กฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันทางสังคม การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทั้งนี้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน หากมีต้นแบบที่ดีแล้วย่อมนำไปสู่สังคมที่สงบสุข ส่งเสริมให้นักเรียน จัดกิจกรรมการส่งเสริมการมีวินัยภายใต้ระบบสถานนักเรียน มีการยกย่องชมเชย ให้การยอมรับ ผู้ที่มีวินัย ให้โควตาการศึกษาต่อ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่นต่อไป ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๓. ด้านซื่อสัตย์สุจริต ครูควรสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความซื่อสัตย์สุจริตลงไปในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีแนวทางปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โรงเรียนจัดตั้งธนาคารความดี และกิจกรรมเด็กดีมีที่ยืนเพื่อยกย่อง ประกาศเกียรติคุณ เพื่อเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนได้เกิดความภาคภูมิใจในการดำรงตนในชีวิตประจำวัน ครูผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๔. ด้านอยู่อย่างพอเพียง โรงเรียนและชุมชนควรจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ และจัดกิจกรรมทัศนศึกษาไปศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน ครูควรสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียงลงไปในแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีทักษะชีวิตการพอเพียง โดยเห็นคุณค่าของทุกสิ่งทั้งที่เป็นของส่วนตัว และส่วนรวม ยกย่องเชิดชูเกียรติ มอบรางวัลบุคคลที่เป็นต้นแบบด้านการพอเพียง ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านทางสื่อออนไลน์ เพจสถานักเรียนประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

๕. ด้านมีจิตสาธารณะ ครอบครัวและโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการสนับสนุนให้นักเรียนได้ช่วยเหลือสังคม ในเรื่องการเมืองสาธารณะ โดยเริ่มจากครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ครูสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การมีจิตสาธารณะลงไปใน

กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของสังคมมากขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนเลือกกิจกรรมจิตสาธารณะที่นักเรียนสนใจผ่านกระบวนการสถานักเรียนเพื่อลงสู่ชุมชน ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ามาให้การสนับสนุนกิจกรรมที่นักเรียนดำเนินการ ให้การเสริมแรงคนทำความดีด้วยการชื่นชม ให้การยอมรับ มอบทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียน ให้งานพิเศษเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านทางสื่อออนไลน์ เพจสถานักเรียน เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อนนักเรียน และชุมชนในด้านการมีจิตสาธารณะ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ตระหนัก เห็นคุณค่า มีสำนึกต่อประโยชน์ส่วนรวม ประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน

แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ทั้ง ๕ ด้านที่กล่าวมานั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของฝ่ายบริหารตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้นำไปใช้ ผู้ปฏิบัติว่าจะวางแผนงานกับคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย POP : แนวทางระดับนโยบาย (Policy) แนวทางระดับองค์กร (Organization) แนวทางระดับบุคคล (People) ดังนี้

๑. แนวทางระดับนโยบาย (Policy)

๑.๑ รัฐบาลควรกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติเรื่องการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ด้วยการพัฒนาระดับจิตใจให้สูงขึ้น ส่งเสริมให้คนเป็นคนดีมีคุณธรรมรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหลัก

๑.๒ กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาชาติโดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีก่อนเป็นคนเก่ง เพราะหากนักเรียนทุกคนเป็นคนดี จะส่งผลให้เขาคิดดี ทำดี ตั้งใจเรียนและเป็นคนเก่งได้ในที่สุด

๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติด้วยการกำหนดให้มีการบูรณาการเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนโดยเน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๑.๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดเป็นจุดเน้นของสำนักงานเขตให้สถานศึกษาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียนที่ทำความดี ส่งเสริมคนดีให้มีที่ยืน และนำมาถอดบทเรียนเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาทั้งระบบในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๒. แนวทางระดับองค์กร (Organization) คือสถานศึกษาที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสามารถดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ การสร้างแรงจูงใจ เป็นการสร้างความตระหนักให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจ และเกิดเจตคติที่ดีต่อการแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์ต่อสังคม

๒.๒ การพัฒนา เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ แบบร่วมมือ ลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ผ่านการออกแบบกิจกรรมด้วยตนเองและโรงเรียนกำหนด

๒.๓ การปลูกฝัง เป็นการสร้างความยั่งยืน โดยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากการแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์โดยการเสริมแรงเชิงบวก

๒.๔ พัฒนาระบบการบริหารภายในโรงเรียนภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง

๒.๕ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นการดึงพลังความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษา ชี้นพื้นฐาน สมาคมศิษย์เก่า สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ ภาคธุรกิจชุมชน

๓. แนวทางระดับบุคคล (People) คือบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนี้

๓.๑ ผู้บริหาร กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูและนักเรียน ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อร่วมส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียน

๓.๒ ครู ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการเรื่องการสอนส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้การเสริมแรงเชิงบวกเพื่อให้นักเรียนทำความดี นอกจากนี้ครูต้องวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการประสานกับชุมชน เพื่อสร้างแรงกระตุ้นและจูงใจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียน

๓.๓ ผู้ปกครอง ดูแลเอาใจใส่ปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับบุตรหลาน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุตรหลาน เป็นกำลังใจและส่งเสริมให้บุตรหลานทำความดีอย่างต่อเนื่อง

๓.๔ คณะกรรมการสถานศึกษา ให้การส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

๓.๕ สมาคมศิษย์เก่า ให้การสนับสนุน ส่งเสริม ประสานหน่วยงานภายนอกเพื่อระดมทรัพยากรช่วยเหลือกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และมอบเป็นทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ประพฤติดี ส่งเสริมคนดีให้มีที่ยืน มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีโอกาสการเข้าถึงทางสังคมมากขึ้น

๓.๖ นักเรียน ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน มีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมด้วยการรับผิดชอบต่อตนเอง คือ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหาความรู้ รู้จักการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพให้แข็งแรง มีความประหยัดรู้จักความพอดี ประพฤติตัวให้เหมาะสม ละเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย ทำงานที่รับมอบหมายให้สำเร็จ ตรงเวลา สามารถพึ่งพาตนเองได้ และรับผิดชอบต่อสังคมคือ มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ครูอาจารย์ บุคคลอื่น และมีความรับผิดชอบต่อฐานะพลเมืองที่ดีของประเทศไทย และมีจิตสาธารณะ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ผลการศึกษาลักษณะของระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกด้านมีจิตสาธารณะสูงสุด มีระดับความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนนำไปกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนและนำลงสู่แผนปฏิบัติการของสถานศึกษาเพื่อร่วมกันส่งเสริมจิตสำนึกของผู้เรียนให้มีจิตอาสา โดยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเอาใจใส่ ไม่นิ่งดูดายต่อสังคม หรือความทุกข์ยากของผู้คนและปรารถนาเข้าไปช่วย ด้วยการสละเวลา แรง ทรัพย์ หรือ สมอง เข้าไปช่วย ด้วยจิตที่เป็นสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น ประกอบกับโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมเป็นโรงเรียนประจำอำเภอที่ค่อนข้างมีความพร้อม จึงมักจะได้รับ การประสานจากหน่วยงานอื่นๆ เพื่อขอความร่วมมือนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน อีกทั้งบุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถด้านดนตรีไทย จึงได้ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการเล่นดนตรีไทย เพราะดนตรีสามารถกลมกล่อมเกลาจิตใจนักเรียนให้เป็นคนที่อ่อนโยน มีจิตใจเมตตา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น จนสามารถมีวงดนตรีออกไปช่วยงานชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนดนตรีไทย ๑๐๐ % ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จาก กรมส่งเสริมวัฒนธรรม นอกจากนี้ โรงเรียนจะมีชมรมวัฒนธรรมไทยในสถานศึกษา มีการแสดงที่โดดเด่น ได้แก่ ระบำคางคาวชิงพลบ เป็นการรำที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของอำเภอบรรพตพิสัยที่มีคางคาวอาศัยอยู่ในภูเขาหน่อ จึงคิดค้นท่ารำระบำคางคาวเพื่อเป็นเป็นเอกลักษณ์ที่จดลิขสิทธิ์เป็นของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม นอกจากนี้ยังมีเชิงมะลิสี่แคว ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านของอำเภอบรรพตพิสัยที่มีอาชีพปลูกมะลิจำหน่าย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการแสดงที่อนุรักษ์วัฒนธรรมของอำเภอบรรพตพิสัยที่ออกไปแสดงเพื่อช่วยเหลืองาน

ชุมชนในโอกาสวันสำคัญต่างๆ และแสดงในงานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองโบราณ “ชานยปุระ” (ดงแม่ศรีเมือง) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอบรรพตพิสัย ประเพณีลอยกระทงอำเภอบรรพตพิสัย เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนยังมีทีมสภานักเรียนที่เข้มแข็งมีการประชุมวางแผนเพื่อออกแบบการจัดกิจกรรมจิตอาสาเพื่อลงพื้นที่ช่วยเหลือชุมชนอย่างต่อเนื่อง

๒. แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ ๑ หลักการ หมายถึง แนวคิดและพื้นฐานความเชื่อในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญสำหรับการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต โดยกำหนดหลักการ “การส่งเสริมให้เยาวชนมีพื้นที่แสดงออกอย่างสร้างสรรค์โดยใช้หลักการเสริมแรงเชิงบวก” ทั้งนี้เนื่องจากการเสริมแรงเชิงบวกเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจ เมื่อเด็กกระทำพฤติกรรมที่ดีก็จะได้รับการชื่นชม ยอมรับจากคนรอบข้าง ทำให้เด็กอยากทำพฤติกรรมที่ตนเองได้รับคำชม และรู้สึกพึงพอใจเพิ่มขึ้น การเสริมแรงเชิงบวกยังรวมถึงการให้รางวัล ไม่ว่าจะเป็นการให้สิ่งของ หรือการกระทำที่แสดงความรัก การชมเชย และการยกย่อง ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นล้วนแล้วแต่เป็นวิธีการสนับสนุน กระตุ้นให้เด็กมีทัศนคติ พฤติกรรมที่ดีที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอจนกลายเป็นอุปนิสัยของเด็กนักเรียนในที่สุด

องค์ประกอบที่ ๒ วัตถุประสงค์ หมายถึง ข้อกำหนดที่เป็นเป้าหมายในอนาคตซึ่งต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ประกอบด้วย ๑) เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ได้อย่างเหมาะสม ๒) เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้แสดงออกทางความคิดได้อย่างสร้างสรรค์บนพื้นที่แสดงออกอย่างเสรี ทั้งนี้วัตถุประสงค์ทั้งสองข้อมุ่งเน้นให้สถานศึกษาได้ส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ทั้ง ๕ ด้าน เพื่อให้เขาเหล่านั้นเติบโตเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์บนพื้นที่แสดงออกอย่างเสรี เนื่องจากปัจจุบันเยาวชนอยากมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมเพราะเขาถือว่าเขาเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม ผู้ใหญ่ต้องให้โอกาสและรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายเพื่อนำไปวางแผนการบริหารจัดการต่อไป

องค์ประกอบที่ ๓ ระบบเครดิตทางสังคม หมายถึงรายการพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต เกณฑ์การประเมิน ช่องทางการแสดงออก พื้นที่ และ โอกาส การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ตามบริบทของพื้นที่ ผลตอบแทนจากการแสดง

พฤติกรรมทางสังคม ประกอบด้วยประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

๑. คุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนสุจริต ๕ ประการ คือ ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ ซึ่งโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมมีผลการประเมินด้านจิตสาธารณะสูงสุด รองลงมาคืออยู่อย่างพอเพียง มีวินัย ทักษะการคิด และมีความซื่อสัตย์สุจริตน้อยที่สุด ซึ่งกิจกรรมจิตสาธารณะที่โดดเด่นของโรงเรียนได้แก่ กิจกรรมที่นักเรียนได้คิดค้นด้วยตนเองคือกิจกรรมนักสังคมสงเคราะห์น้อย นักเรียนได้คิดค้นเองว่าจะทำอะไรที่เกิดประโยชน์กับชุมชนที่ตัวเองอยู่โดยเฉพาะด้านสถาบันครอบครัว เพราะมีหลายคนในกลุ่มสถานักเรียนที่อยู่บ้านร่วมกับผู้สูงวัยได้มีโอกาสดูแลผู้สูงวัยที่บ้าน และนักเรียนได้พบเจอผู้ป่วยไม่มีญาติ ผู้ยากไร้ คนตกทุกข์ได้ยากในชุมชนที่นักเรียนอยู่อาศัย จึงมีความคิดอยากจะช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ด้วยการเสนอเข้าที่ประชุมสถานักเรียนและคุณครูที่ปรึกษาเพื่อวางแผนช่วยเหลือด้วยการระดมทุน บุคลากรเพื่อลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ป่วย ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ตกทุกข์ได้ยากโดยการนำของไปช่วยเหลือ ไปช่วยทำความสะอาดบ้าน ล้างจาน ป้อนนวด กายภาพบำบัด พูดคุย ตัดเล็บ ตัดผม เพื่อบรรเทาความทุกข์ โศก ความยากลำบากทั้งด้านกายภาพและจิตใจ ผู้สูงวัยบางคนเมื่อกลุ่มนักสังคมสงเคราะห์น้อยเราไปเยี่ยมถึงกับน้ำตาไหลด้วยความดีใจเพราะผู้สูงวัยนั้นอยู่คนเดียวแทบไม่มีใครไปเยี่ยมพูดคุยเลย ส่งผลให้ผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือมีความสุขที่นักเรียนให้ความสำคัญมาช่วยเหลือดูแล มีความสุขที่ได้พูดคุย ผ่อนคลายความทุกข์ ความเจ็บปวดและความลำบาก ส่วนนักเรียนเองก็มีความสุขที่ได้มาทำความดีช่วยเหลือผู้อื่น นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ผ่านการออกแบบด้วยโรงเรียน ได้แก่จิตอาสาอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในชุมชน เป็นกิจกรรมที่นักเรียนลงพื้นที่ร่วมกับเทศบาลที่เข้าร่วมโครงการสวนพฤกษศาสตร์สำรวจพรรณไม้ในชุมชน ทำให้เทศบาลมีฐานข้อมูลพรรณไม้ในชุมชน นักเรียนได้เรียนรู้ชื่อพรรณไม้ สรรพคุณ ประโยชน์จากพรรณไม้ที่ได้ลงพื้นที่ไปสำรวจ กิจกรรมอาสาอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย ๑) ดนตรีไทย โดยโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนเลือกเล่นดนตรีไทยที่นักเรียนสนใจอย่างน้อยคนละ ๑ ชิ้น นักเรียนแต่ละชั้นจะต้องประกวดดนตรีไทย เพื่อเข้าร่วมการแข่งขันแต่ละระดับชั้นในทุกๆปีการศึกษา ผู้ที่มีความสามารถโดดเด่นและสนใจสามารถสมัครเข้าร่วมวงดนตรีของโรงเรียน เมื่อถึงโอกาสวันสำคัญต่างๆก็จะนำวงดนตรีไทยไปช่วยงานชุมชน เช่น งานศาลเจ้าช่วงตรุษจีน งานแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่อำเภอบรรพตพิสัย งานบวงสรวงดวงแม่นางเมือง งานศพ งานบวช งานแต่ง งานบุญประจำปีในชุมชน เช่น งานเทศมหาชาติ และพื้นที่ใกล้เคียงที่ขอความอนุเคราะห์มา นอกจากนี้ยังมีครูดนตรีไทยได้รับเชิญให้ออกไปช่วยสอนดนตรีไทยให้โรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่มีครูสอนดนตรีไทยในทุกวันศุกร์ จากการส่งเสริมสนับสนุนด้านดนตรีไทยตลอดมา ส่งผลให้โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนดนตรีไทย ๑๐๐ % ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จาก กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ๒) นาฏศิลป์ไทย โรงเรียนจะมี

ชมรมวัฒนธรรมไทยในสถานศึกษา มีการแสดงที่โดดเด่น ได้แก่ ระบายค่างควาชิงพลบ เป็นการรำที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของอำเภอบรรพตพิสัย ที่มีค่างควาอาศัยอยู่ในถ้ำเขาหน่อ จึงคิดค้นท่ารำระบายค่างควาเพื่อเป็นเอกลักษณ์ที่จดลิสสิทธิ์เป็นของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม นอกจากนี้ยังมีเซิ้งมะลิสีแคว ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านของอำเภอบรรพตพิสัยที่มีอาชีพปลูกมะลิจำหน่าย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการแสดงที่อนุรักษ์วัฒนธรรมของอำเภอบรรพตพิสัยที่ออกไปแสดงเพื่อช่วยเหลืองานชุมชนในโอกาสวันสำคัญต่างๆ และแสดงในงานท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองโบราณ “ธานยपुरะ” (ดงแม่ศรีเมือง) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอบรรพตพิสัย ประเพณีลอยกระทงอำเภอบรรพตพิสัย เป็นต้น กิจกรรมจิตอาสา นักศึกษาวิชาทหาร (รต. จิตอาสา) เป็นกิจกรรมช่วยเหลืองานจราจรในโอกาสเทศกาลงานประจำปี งานประจำปีของอำเภอ เช่น งานคัดเลือกทหารงานแม่ทัพแม่บรรพตพิสัย งานเฉพาะกิจของโรงเรียน ชุมชน และการบริจาคเลือดให้กับโรงพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยต่อไป จะเห็นได้ว่าแต่ละกิจกรรมเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะเป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนให้ความสำคัญกับกิจกรรมจิตอาสาเป็นหลักโดยผ่านระบบสภานักเรียน และมีการประสานหน่วยงาน ชุมชน เข้ามาสนับสนุนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับน้ำฝน วรฉัตร (๒๕๕๙) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงองค์การกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนสุจริต พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนสุจริต โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านมีจิตสาธารณะ รองลงมาคือ ด้านมีวินัย ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมีทักษะการคิด และด้านซื่อสัตย์สุจริต

๒. เกณฑ์การประเมิน หมายถึง แนวการให้คะแนนเพื่อประเมินพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเสรีของนักเรียนเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ใช้เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมี ๓ ระดับ คือ ๓ ระดับ ดีเยี่ยม ๒ ระดับ ดี ๑ ระดับ พอใช้ ทั้งนี้การประเมินคุณลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจนเหมาะสม เพราะเกณฑ์การประเมินเป็นแนวทางการให้คะแนนที่ประกอบด้วยเกณฑ์ด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ประเมินค่าผลการประพฤติปฏิบัติของผู้เรียน เกณฑ์เหล่านี้ คือสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนควรประพฤติจนกลายเป็นลักษณะนิสัยได้ โดยเกณฑ์การประเมินที่ใช้ในครั้งนี้เป็นลักษณะแบบ Holistic rubrics มีแนวทางการให้คะแนนจากการดูภาพรวมการปฏิบัติเพื่อนำมาใช้ในการประเมินพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อไป

๓. ช่องทางการแสดงออก หมายถึง หนทางหรือโอกาสในการแสดงออกหรือสื่อสารความรู้สึกนึกคิดหรือความเห็น ทั้งด้วยการพูด การแสดงท่าทาง หรือการสื่อสารด้วยตัวหนังสืออย่างเสรีของนักเรียนเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต โดยใช้เวทีสภา

นักเรียนของโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม เว็บไซต์กาญจนาภรณ์ของรัฐสภา สภาเด็กและเยาวชนของเทศบาลและอำเภอบรรพตพิสัย เพจสถานักเรียนของอำเภอบรรพตพิสัย ช่องทางสื่อออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป ดิจิตอล ทั้งนี้รวมถึงการเข้าถึงหรือได้รับข้อมูล ความรู้สึกนึกคิด ความเห็นที่มีการสื่อสารและเผยแพร่ด้วยในระดับปัจเจกบุคคล เสรีภาพในการพูดและการแสดงออกทำให้คนแต่ละสามารถแสดงตัวตน แม้เป็นไปด้วยความแตกต่างจากคนอื่นและปทัสถานของสังคมนั้น ไม่ว่าจะผ่านการแต่งตัว การเขียนสเก็ตช์บนเฟซบุ๊ก หรือ การแสดงออกในรูปแบบอื่น ๆ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อเผชิญความไม่เป็นธรรมและกระบวนการยุติธรรมในประเทศไม่สามารถนำผู้กระทำผิดมารับผิดชอบได้ จะเห็นได้ว่าเสรีภาพในการแสดงออกคือเครื่องมือสำคัญที่คนในชุมชนใช้ในการสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อสะท้อนปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงหรือป้องกันมิให้เกิดเหตุซ้ำ สอดคล้องกับชุมชนแห่งหนึ่งในจังหวัดเลยที่ได้รับผลกระทบจากเหมืองแร่ได้สร้างเฟซบุ๊กเพจขึ้น เพื่อเผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับผลกระทบนั้นต่อสาธารณะ นอกจากนี้เสรีภาพการแสดงออกยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้โลกเกิดการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในทางวิชาการและผลประโยชน์สาธารณะโดยทั่วไป เพราะการที่มีคนหลายฝ่ายนำความคิดหรือข้อเสนอที่แตกต่างกันมาอภิปรายอย่างเสรีและกว้างขวางย่อมชี้นำไปสู่ทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาที่กว้างไกลและมีประสิทธิภาพมากกว่า

๓.๔ พื้นที่และโอกาส หมายถึง อาณาบริเวณในการแสดงออกอย่างเสรีของนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ได้แก่ บ้าน โรงเรียน และชุมชน ทั้งนี้โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมได้ส่งเสริมการแสดงออกของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยผ่านระบบสถานักเรียน มีการกำหนดให้นักเรียนทำกิจกรรมภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายประกอบด้วย นักเรียนคิดค้นขึ้นเองว่าจะทำกิจกรรมอะไรและใช้พื้นที่ไหนในการทำกิจกรรม และกิจกรรมที่ผ่านการออกแบบด้วยโรงเรียน โดยโรงเรียนกำหนดว่าจะให้นักเรียนทำกิจกรรมใด ที่ไหน ร่วมกับหน่วยงานใด ประกอบกับโรงเรียนมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับชุมชน ทำให้มีพื้นที่และโอกาสที่หลากหลายในการทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

๕. ผลตอบแทน หมายถึง สิ่งที่ได้รับจากการแสดงพฤติกรรมทางสังคมของการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต อาจจะเป็นผลตอบแทนที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ได้แก่ การได้รับคำชมจากครู เพื่อน และผู้ปกครอง การได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนรวม ทำให้คนดีได้มีที่ยืน เกียรติบัตร โควตาการศึกษาต่อ ทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่น เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน สังคมน่าอยู่เห็นคุณค่า มีสำนึกต่อประโยชน์ส่วนรวมงานพิเศษ รายได้ระหว่างเรียน การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การมีโอกาสเข้าถึงทางสังคม ความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย หากนำมาจำแนกแล้วเราสามารถจำแนกสิ่งตอบแทนออกเป็น ๒ ทางคือ การได้รับสิ่งตอบแทนภายในโรงเรียนคือการได้รับคำชมจากครู

เพื่อน และผู้ปกครอง การได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนรวม ทำให้คนดีได้มีที่ยืน เกียรติบัตร
 อุปกรณ์การเรียน และการได้รับสิ่งตอบแทนจากภายนอก คือ โควตาการศึกษาต่อ ทุนการศึกษา
 การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่น เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน สังคมน่าอยู่เห็นคุณค่า
 มีสำนึกต่อประโยชน์ส่วนรวมงานพิเศษ รายได้ระหว่างเรียน การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
 การมีโอกาสเข้าถึงทางสังคม ความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย
 ทั้งนี้จากการศึกษาเชิงลึกจะเห็นได้ว่าสิ่งตอบแทนที่นักเรียนภาคภูมิใจมากที่สุดคือการได้รับคำชม
 การได้รับการยอมรับจากคนรอบข้างไม่ว่าจะเป็นครู ผู้ปกครอง เพื่อน ชุมชนซึ่งถือได้ว่าเป็นการ
 เสริมแรงเชิงบวกที่ได้ผลเพราะจะทำให้เกิดพฤติกรรมเชิงบวกซ้ำๆ สอดคล้องกับทฤษฎีของอับราฮัม
 มาสโลว์ (Abraham Maslow) เป็นนักจิตวิทยาในกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ซึ่งนักจิตวิทยาคนนี้
 มีความเชื่อว่า มนุษย์มีโชทาสของแรงผลักดันต่าง ๆ เช่น ความหิวกระหายเท่านั้น แต่มนุษย์ยังเกิดมา
 พร้อมศักยภาพของความเป็นมนุษย์ต่าง ๆ เช่น ความอยากรู้ ความสร้างสรรค์ และความต้องการที่
 จะพัฒนาตนเองจนเต็มขีดความสามารถ มาสโลว์ได้เน้นให้เห็นถึงความต้องการให้แต่ละคน
 ในการพัฒนาศักยภาพของตนให้เป็นจริงขึ้นมาเป็นพิเศษ เขาเห็นว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมด้วยความ
 ต้องการ ๕ อย่าง ซึ่งเรียงตามลำดับความสำคัญมากน้อยก่อนหลังได้ดังนี้ ๑) ความต้องการทางสรีระ
 หรือร่างกาย ซึ่งเป็นความต้องการขั้นแรกสุด ๒) ความต้องการสวัสดิภาพ หรือความปลอดภัยทั้งปวง
 จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการทางสรีระได้รับการตอบสนองแล้ว ๓) ความต้องการความรัก เป็นความ
 ต้องการที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น พ่อแม่กับลูก สามี
 กับภรรยา เพื่อนกับเพื่อน เป็นต้น ๔) ความต้องการความนิยมนับถือในตนเอง เป็นขั้นที่คนเราต้องการ
 ยอมรับ ความพอใจและความภูมิใจในตนเอง ๕) ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน เป็นความ
 ต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์สามารถตอบสนองความต้องการในเรื่องปากท้อง
 ความปลอดภัย ความรักเรื่องศักดิ์ศรีได้อย่างเพียงพอแล้ว จึงมุ่งพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เจริญอก
 งามมากที่สุด มนุษย์อยากจะทำเพราะอยากรู้อย่างแท้จริงอยากทำเพราะใจรัก เป็นต้น นอกจากนี้
 ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สกินเนอร์ (Skinner) เป็นนักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม เป็นผู้มีบทบาทสำคัญ
 ในการเป็นผู้นำแนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมมนุษย์ถูกควบคุมโดยเงื่อนไขแห่งการเสริมแรง และ
 เงื่อนไขแห่งการลงโทษ และด้วยเหตุนี้เองมนุษย์จึงไม่มีเสรีภาพแต่ประการใด สกินเนอร์ ชี้ให้เห็นว่า
 ผลการกระทำของคนเรามีอยู่ ๒ ประการคือ ผลการกระทำที่ทำให้พอใจ ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นแรงเสริม
 ให้แก่การกระทำนี้มีต่อไป (เงื่อนไขแห่งการเสริมแรง) และผลการกระทำที่ทำให้ไม่พอใจ ซึ่งจะเป็น
 ตัวการที่ทำให้คนเราหยุดพฤติกรรมหรือการกระทำอันจะนำมาซึ่งผลการกระทำเช่นนี้ในอนาคต
 (เงื่อนไขแห่งการลงโทษ) พฤติกรรมที่ยังผลให้เกิดความพอใจ เช่น พฤติกรรมที่ทำแล้วได้รับคำชมเชย
 ได้ตำแหน่ง ได้เงิน ได้รับการยกย่อง ฯลฯ ก็จะมีโอกาสสูงมากที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคตในขณะที่

พฤติกรรมที่ยังผลให้เกิดความไม่พอใจ เช่น ทำแล้วถูกตำหนิ เสียตำแหน่ง เสียเงิน ถูกทำร้าย ถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม ฯลฯ ก็จะหยุดไป ดังนั้น พฤติกรรมของคนเราจึงถูกควบคุมโดยเงื่อนไขของผลการกระทำ ทั้ง ๒ ประการ ดังกล่าว และยังสอดคล้อง กับ วรจกณินทร์ ศรีวงศ์ (๒๕๕๖ : ๒๐๖ - ๒๐๗) ได้ศึกษาการบริหารจัดการของธนาคารความดีตำบลห้วยม และตำบลป่าหุง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย พบว่า ผลตอบแทนที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกของธนาคารความดี ตำบลห้วยม สามารถแบ่งเป็น ๒ รูปแบบ คือ ๑) ผลตอบแทนที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ สิ่งของเครื่องใช้ เกียรติบัตรเชิดชูความดี ทุนการศึกษา ตัวอย่างชีวิตเข้มทิศคนดีตำบลห้วยม ๒) ผลตอบแทนที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความสุขที่สัมผัสได้ การได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ความรู้สึกภาคภูมิใจกับการทำดี การได้เป็นตัวอย่งที่ดี ส่วนผลตอบแทนที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกของธนาคารความดีตำบลป่าหุง แบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ คือ ๑) ผลตอบแทนที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ สิ่งของเครื่องใช้ ทุนการศึกษา เพิ่มสะสมงาน เกียรติบัตรเชิดชูความดี เกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือ การทัศนศึกษาดูงาน ๒) ผลตอบแทนที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความรู้สึกดี ความสุขทางใจที่ได้ทำดีและเห็นคนรอบข้างทำดี ความภาคภูมิใจกับการทำดี การได้เป็นตัวอย่งที่ดี การได้ปลูกฝังค่านิยมที่ดี

องค์ประกอบที่ ๔ แนวทางการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคม หมายถึง วิธีการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเสรีเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม ประกอบด้วย

๑. แนวทางระดับนโยบาย (Policy) คือ ๑) รัฐบาลควรกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติเรื่องการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยการพัฒนาระดับจิตใจให้สูงขึ้น ส่งเสริมให้คนเป็นคนดีมีคุณธรรมรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหลัก ๒) กระทรวง ศึกษาธิการควรกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาชาติโดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีก่อนเป็นคนเก่ง เพราะหากนักเรียนทุกคนเป็นคนดี จะส่งผลให้เขาคิดดี ทำดี ตั้งใจเรียนและเป็นคนเก่งได้ในที่สุด ๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติด้วยการกำหนดให้มีการบูรณาการเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนโดยเน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๔) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดเป็นจุดเน้นของสำนักงานเขตให้สถานศึกษาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียนที่ทำความดี ส่งเสริมคนดีให้มีที่ยืน และนำมาถอดบทเรียนเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาทั้งระบบในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้จะเห็นได้ว่านโยบายเป็นเครื่องชี้นำและกรอบในการวางแผนการทำงานการบริหารขององค์กร โดยเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้บริหารทราบว่าทำอะไร และใช้ปัจจัยชนิดใดบ้าง ทั้งยังเป็นเสมือนเข็มทิศ และหางเสือที่ช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปถูกทิศทาง ซึ่งจะช่วยสนับสนุนความชอบธรรมในการใช้อำนาจของผู้บริหาร ช่วยให้เกิดการพัฒนาทางการบริหาร ในแง่ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือใน

การประสานงาน เนื่องจากนโยบายจะช่วยให้หน่วยปฏิบัติงานเข้าใจถึงเป้าหมาย แนวปฏิบัติ และดำเนินงานร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือ และการประสานงานสะดวก มากขึ้น ส่งผลให้การขับเคลื่อนการใช้ระบบเครดิตทางสังคมประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

๒. แนวทางระดับองค์กร (Organization) คือสถานศึกษาที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสามารถดำเนินการ ๑) การสร้างแรงจูงใจเป็นการสร้างความตระหนักให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจ และเกิดเจตคติที่ดีต่อการแสดงผลกิจกรรมอันพึงประสงค์ต่อสังคม ๒) การพัฒนา เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ แบบร่วมมือ ลงมือทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง ผ่านการออกแบบกิจกรรมด้วยตนเองและโรงเรียนกำหนด ๓) การปลูกฝังเป็นการสร้างความยั่งยืน โดยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากการแสดงผลกิจกรรมอันพึงประสงค์โดยการเสริมแรงเชิงบวก ๔) พัฒนาระบบการบริหารภายในโรงเรียนภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ๕) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นการดึงพลังความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมศิษย์เก่า สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ ภาคธุรกิจชุมชน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ต้องเกิดจากความรู้สึกภายในด้วยการเปิดใจยอมรับเพื่อเปลี่ยน mind set ให้เห็นคุณค่าของการมีพฤติกรรมที่เหมาะสมก่อน จากนั้นจะนำไปสู่การลงมือทำเพื่อฝึกฝนให้เกิดประสบการณ์และทักษะภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย หากฝึกฝนให้ทำซ้ำๆ บ่อยๆ จะเกิดเป็นนิสัยที่ถาวรฝังรากลึกในตัวบุคคล ทั้งนี้ าระบบการบริหารในองค์กรมีความจำเป็นในการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคมของผู้เรียน หากทีมบริหารให้ความสำคัญและทุกฝ่ายให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีโดยอาศัยพลังความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายจะส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ที่เป้าหมายที่ต้องการ สอดคล้องกับคุชฎี มัชฌิมภาโร (๒๕๕๖) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย พบว่า แนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับเยาวชนไทยมี ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) ขั้นสร้างแรงจูงใจเป็นการทำให้เยาวชนไทยเข้าใจ และเกิดเจตคติที่ดีต่อการมีจิตสาธารณะ ๒) ขั้นพัฒนา เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เยาวชนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ แบบร่วมมือกัน และ๓) ขั้นปลูกฝัง เป็นการสร้างความยั่งยืน โดยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากสมาชิกในครอบครัวและชุมชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ได้แสดงออก ซึ่งการมีจิตสาธารณะ

๓. แนวทางระดับบุคคล (People) คือบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ๑) ผู้บริหาร กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูและนักเรียน ประสานความ

ร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อร่วมส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียน ๒) ครู ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นการบูรณาการเรื่องการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้ ให้การเสริมแรงเชิงบวกเพื่อให้นักเรียนทำความดี นอกจากนี้ครูต้องวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับนักเรียน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการประสานกับชุมชน เพื่อสร้างแรงกระตุ้นและจูงใจให้ชุมชนเข้า มามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียน ๓) ผู้ปกครอง ดูแลเอาใจใส่ปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับ บุตรหลาน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุตรหลาน เป็นกำลังใจและส่งเสริมให้บุตรหลานทำความ ดีอย่างต่อเนื่อง ๔) คณะกรรมการสถานศึกษา ให้การส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ๕) สมาคมศิษย์เก่า ให้การสนับสนุน ส่งเสริม ประสาน หน่วยงานภายนอกเพื่อระดมทรัพยากรช่วยเหลือกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียน และมอบเป็นทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ประพฤติดี ส่งเสริมคนดีให้มีที่ยืน มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีโอกาสการเข้าถึงทางสังคมมากขึ้น ๖) นักเรียน ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน มีจิตสำนึก เพื่อส่วนรวมด้วยการรับผิดชอบต่อตนเอง คือ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหาความรู้ รู้จักการออกกำลังกาย เพื่อให้สุขภาพแข็งแรง มีความประหยัดรู้จักความพอดี ประพฤติตัวให้เหมาะสม ละเว้นการกระทำที่ ก่อให้เกิดความเสียหาย ทำงานที่รับมอบหมายให้สำเร็จ ตรงเวลา สามารถพึ่งพาตนเองได้ และ รับผิดชอบต่อสังคมคือ มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ครูอาจารย์ บุคคลอื่น และมีความ รับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และมีจิตสาธารณะทั้งนี้จะเห็นว่าบุคลากรทุกฝ่าย จะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเคร่งครัดเพื่อช่วยกันขับเคลื่อนการพัฒนาระบบเครดิต ทางสังคมของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้อง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับพรรณทฤษฎี ศิริวรรณบุศย์ และคณะ (๒๕๔๕) กล่าวไว้ว่า จากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน พบว่าทฤษฎีและงานวิจัย ทางการอบรมเลี้ยงดู กล่าวได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่จะสามารถยกระดับมาตรฐานทรัพยากรมนุษย์ของ ประเทศในด้านคุณธรรมความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การเสียสละและเห็น ผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนนี้ จะกระทำได้โดยผ่านกระบวนการของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสมาชิกของครอบครัวทั้งสิ้น การอบรมเลี้ยงดูที่เป็นปัจจัยสำคัญ การเข้าใจและยอมรับได้ว่า บุคคลแต่ละคนนั้น เป็นผู้คนที่มาจากความแตกต่างและความหลากหลาย จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น หากเรายอมรับและเข้าใจได้ว่า คนแต่ละคนไม่เหมือนกัน เราแปลก และแตกต่างกัน แต่หากเราเข้าใจ พยายามเรียนรู้กัน ปรับตัวเข้าหากัน เราก็จะอยู่ร่วมกันอย่างมี ความสุข การอบรมเลี้ยงดูนั้นมีหลายรูปแบบ

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม มาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน

๑.๑ รัฐบาลควรกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติเรื่องการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ด้วยการพัฒนาระดับจิตใจให้สูงขึ้น ส่งเสริมให้คนเป็นคนดีมีคุณธรรมรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหลัก

๑.๒ กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาชาติโดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีก่อนเป็นคนเก่ง เพราะหากนักเรียนทุกคนเป็นคนดี จะส่งผลให้เขาคิดดี ทำดี ตั้งใจเรียนและเป็นคนเก่งได้ในที่สุด

๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติด้วยการกำหนดให้มีการบูรณาการเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนโดยเน้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๑.๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดเป็นจุดเน้นของสำนักงานเขตให้สถานศึกษาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียนที่ทำความดี ส่งเสริมคนดีให้มีที่ยืน และนำมาถอดบทเรียนเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาทั้งระบบในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๕ ผู้บริหาร กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตเพื่อนำงานวิจัยนี้ไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม

๑.๖ สถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมสามารถนำระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตใช้โดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต เพื่อให้การพัฒนามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒.๑ ควรนำแนวทางระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตไปทดลองใช้หาคุณภาพของแนวทางต่อไป

๒.๒ ควรจัดทำคู่มือแนวทางระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตเพื่อให้โรงเรียนได้ศึกษาเป็นแนวทางต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education). กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, ๒๕๖๑.

จรรยา สุวรรณทัต และคณะ, อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็ก. กรุงเทพฯ : ส่งเสริม วิชาการ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๓๐.

จันทร์เพ็ญ ชัยพรสุไพศาล. ปัจจัยเสริมแรงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ของบริษัทโลจิสติกส์แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ, ๒๕๕๖.

ทีศนา แคมณี. รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพมหานคร :ด้านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๘.

ประกาศศรี สีอำไพ. พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

พระเทวินทร์ เทวินโท. พุทธจริยศาสตร์. นนทบุรี : สหมิตรพรินติ้ง, ๒๕๔๔.

พรทิพย์ สุพรรณกุล. การพัฒนารูปแบบโรงเรียนสมรรถนะสูงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๓.

วารสาร และหนังสือพิมพ์

กนกพันธุ์ ใสกุดวงศ์. การจัดการช่องว่างระหว่างวัยเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร. วารสารปัญญาทัศน์. Vol. 3 No. 2 (2012): JANUARY - JUNE - Academic Article.

ดุชนิ มัชฌิมภาวิโร. การพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. Vol.10.No.46.มกราคม – กุมภาพันธ์, ๒๕๕๖.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

ฉันทจุฑา ชูโตศรี. การพัฒนาแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสุจริต. หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๖๐.

- ชุตินา สังกทรัพย์ . พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารคณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา ,๒๕๕๙.
- บรรจง เจริญสุข . การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลใน สถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน. ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหาร
การศึกษา), มหาวิทยาลัยรามคำแหง,๒๕๕๒.
- น้ำฝน วรรณตร . ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงองค์การกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนสุจริต.
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยศิลปากร,๒๕๕๙.
- ฤกษ์ชัย คุณูปการและคณะ. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว,
สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม, ๒๕๔๕.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล. ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต (การบริหารการศึกษา) , มหาวิทยาลัยศิลปากร,๒๕๕๐.
- พระราชปัญญาภรณ์ (สิงห์คำ ชยวิไล) . กระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมภายใต้รูปแบบ
ธนาคารความดี สำหรับหน่วยอบรมประชาชน. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ. การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคนไทยกับ
กระบวนการทางสังคมประกิตของครอบครัวในปัจจุบันที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ. ดุษฎีนิพนธ์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.
- พีรตร แก้วลายและทิพย์สุดา จันท์แจ่มหล้า. เมืองสร้างสรรค์: แนวทางการพัฒนาเมืองจาก สินทรัพย์
สร้างสรรค์ท้องถิ่นไทย. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า,๒๕๕๙.
- ไมตรี สุวรรณไตรย์ . การเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริตโรงเรียนบ้านโพนงาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง .ปริญญาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร , ๒๕๕๘.
- รัชดาพร เสนามาตย์ . รูปแบบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์, ๒๕๖๑.
- วรางคณินทร์ ศรีวงศ์ . การบริหารจัดการของธนาคารความดีตำบลห้วยมและตำบลป่าหุ่ง
อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๖.
- วสันต์ บุญประสม . แนวทางการพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านตุงลอย
อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่, ๒๕๖๑.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

ศรียาชา เจริญพานิช. เอกสารการสอนชุดวิชามนุษยกับสังคมหน่วยที่ ๑-๕. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๒๖.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

เชษฐา มั่นคง มุลินธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก www.iamchild.org

ปีปีซีนิวส์ (๒๕๖๑). Social Credit เครื่องมือควบคุมชีวิตประชาชนเต็มรูปแบบของรัฐบาลจีน

(ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <https://www.bbc.com/thai/international-๔๕๙๐๔๗๗๔>

ธนาคารแห่งประเทศไทย, ๒๕๖๑.

สลักจิต ตรีธรรโสภาส. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ: ราชภัฏพิบูลสงคราม, ๒๕๕๕.

สิทธิโชค วรานุสันติกุล. จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ด, ๒๕๔๖.

ภาษาต่างประเทศ

Baumrind, D. “Current Patterns of Parental Authority.” *Developmental Psychology Monographs*. 4: 1-103, 1971.

Daft, R.L. *Organization Theory and Design*. Singapore : Info Access , 1992.

Daithí Mac Síthigh and Mathias Siems. The Chinese social credit system: A model for other countries?. Department of Law. European University Institute, Badia Fiesolana. I- 50014 San Domenico di Fiesole (FI), Italy, 2019.

Howkins, J. The Creative Economy: How People Make Money From Ideas. London, UK, Penguin, 2001.

Keeves P.J. “Model and Model Building.” *Educational Research Methodology and Measurement : An International Handbook*. Oxford : Pergamon Press, 1998.

Landry & Bianchini . The Creative City Retrieved . March 24, 2017, from <https://www.demos.co.uk/files/thecreativecity.pdf>, 1995.

Lahey, B.B. Psychology : an Introduction. 7 th Edition. McGraw – Hill Company, Inc, New York.), 2021.

Maccoby, E.E., and Martin, J. “Socialization in the Context of Family: Parent-Child Interaction.” In, 1983

ภาคผนวก

ผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล
แบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ใช้สำหรับการศึกษาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นที่ เวลา โอกาสหรือช่องทาง ตลอดจนการแสดงออกของนักเรียน และรางวัลที่ต้องการ เพื่อนำไปสร้างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรี ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต :
กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

๑. สถานะ (๑) นักเรียน (๒) ครู (๓) ผู้ปกครอง (๔) ผู้บริหาร
 (๕) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (๖) ศิษย์เก่า
๒. เพศ (๑) ชาย (๒) หญิง
๓. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ (๑) ม.๔ (๒) ม.๕ (๓) ม.๖

ตอนที่ ๒ ขั้นตอนการสัมภาษณ์

๑. เริ่มสนทนา
- ๑.๑ อธิบายวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์
- ๑.๒ อธิบายขอบเขตของการสัมภาษณ์
- ๑.๓ ขออนุญาตบันทึกเสียง

๒. ประเด็นการสัมภาษณ์

๒.๑ พฤติกรรมที่แสดงออก

๒.๒.๑ ทักษะการคิด

รายการพฤติกรรม	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๑. นักเรียนตั้งใจเรียน /มีส่วนร่วม ในชั้นเรียนและร่วมกิจกรรมการ เรียนการสอน					
๒. นักเรียนมีการวางแผนก่อนเริ่ม ทำงาน					
๓. นักเรียนมีการแบ่งหน้าที่ความ รับผิดชอบชิ้นงานอย่างเป็นระบบ					
๔. นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ในภาระงานก่อนลงมือกระทำ					
๕. นักเรียนมีการคิดแก้ปัญหาเมื่อ เกิดปัญหาด้วยตนเอง					
๖. นักเรียนเอาใจใส่ต่อหน้าที่ตามที่ ได้รับมอบหมาย					
๗. นักเรียนมีความตั้งใจและ รับผิดชอบงานจนประสบความสำเร็จ					
๘. นักเรียนพยายามแก้ปัญหาและ อุปสรรคในการทำงาน					
๙. นักเรียนปรับปรุงและพัฒนาการ ทำงานด้วยตนเอง					
๑๐. นักเรียนชื่นชมผลงานของ ตนเองด้วยความภาคภูมิใจ					

๒.๒.๒ มีวินัย

รายการพฤติกรรม	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๑. นักเรียนมาโรงเรียนและเข้าเรียนตรงเวลา					
๒. นักเรียนรับผิดชอบและปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
๓. นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน					
๔. นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
๕. นักเรียนเข้าแถวซื้อสินค้าหรือรับบริการของโรงเรียน					
๖. นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน					
๗. นักเรียนเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมก่อนเรียนทุกครั้ง					
๘. นักเรียนตั้งใจเรียนและทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามเวลา					
๙. นักเรียนขออนุญาตครูทุกครั้งที่จะเข้าและออกจากห้องเรียน					
๑๐. นักเรียนรักษาความสะอาดโดยทิ้งขยะให้ถูกที่ทุกครั้ง					

๒.๒.๓ ชื่อสัตย์สุจริต

รายการพฤติกรรม	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๑. นักเรียนเก็บสิ่งของได้ จะนำส่งคุณครู					
๒. นักเรียนไม่พูดสิ่งไม่ดี เช่น โทกหก หลอกลวง พุดจาหยาบ					
๓. เมื่อนักเรียนทำความผิด นักเรียนจะยอมรับผิดที่ทำ					
๔. นักเรียนไม่ลอกงาน เช่น การบ้านหรือข้อสอบของเพื่อน					
๕. นักเรียนจะขออนุญาตทุกครั้ง ก่อนหยิบ ยืมสิ่งของของคนอื่น					

๒.๒.๔ อยู่อย่างพอเพียง

รายการพฤติกรรม	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๑. นักเรียนเปิด ปิดน้ำ ไฟ ทุกครั้งที่เลิกใช้เพื่อช่วยกันประหยัด					
๒. นักเรียนดูแลรักษาเสื้อผ้าที่สวมใส่อย่างดีเพื่อให้ใช้งานได้นาน ๆ					
๓. นักเรียนเก็บรักษาอุปกรณ์การเรียนเป็นอย่างดีไม่ให้สูญหาย					
๔. นักเรียนใช้อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ จนหมดหรือไม่สามารถใช้ต่อไปได้ จึงซื้อหรือหาของใหม่มาใช้					
๕. นักเรียนมีการออมเงินเพื่อใช้ในยามจำเป็น					
๖. นักเรียนไม่ร้องขอให้ผู้ปกครอง					

รายการพฤติกรรม	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
ซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็น					
๗. นักเรียนรับประทานอาหารหมดจาน					
๘. นักเรียนพบว่าสิ่งของในโรงเรียนชำรุด จะรีบแจ้งคุณครู					
๙. นักเรียนร่วมกันรักษาสมบัติของโรงเรียน					
๑๐ นักเรียนใช้เวลาว่างทบทวนบทเรียน					

๒.๒.๕ มีจิตสาธารณะ

รายการพฤติกรรม	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๑. นักเรียนเข้าใจ เห็นใจผู้ที่เดือดร้อนจากการไม่มีสิ่งของที่จำเป็น เช่น ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด เป็นต้น					
๒. นักเรียนแบ่งปันเงินหรือสิ่งของให้เพื่อนหรือผู้เดือดร้อนด้วยความเต็มใจ					
๓. นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของส่วนตัว					
๔. นักเรียนเต็มใจที่จะเก็บขยะและทำความสะอาดโรงเรียน					
๕. นักเรียนช่วยเพื่อนทำความสะอาด ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอา					

รายการพฤติกรรม	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
เปรียบผู้อื่น					
๖. นักเรียนทำความสะอาดบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ					
๗. นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ทุกครั้งที่มีโอกาส					
๘. นักเรียนช่วยกันรักษาสมบัติของโรงเรียน					
๙. นักเรียนร่วมบริจาคทรัพย์สินเพื่อส่วนรวม					
๑๐. นักเรียนเสียสละเวลาปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม					
๑๑. เมื่อนักเรียนซื้อสินค้าและได้รับเงินทอนที่เกิน นักเรียนจะคืนแม่ค้า					
๑๒. นักเรียนเห็นเพื่อนกระทำผิดจะรีบตักเตือนเพื่อนหรือแจ้งคุณครู					
๑๓. นักเรียนไม่เข้าใจในบทเรียนใด จะรีบถามครูเพื่อให้เข้าใจ					
๑๔. นักเรียนปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรง ด้วยความจริงใจ					
๑๕. นักเรียนยินดีและช่วยเผยแพร่ความดีของเพื่อนเมื่อมีโอกา					

๒.๓ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่สำคัญของนักเรียนโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ สำคัญ	เกณฑ์การประเมิน	สถานที่ เวลาและ โอกาสในการแสดง พฤติกรรม	ผลตอบแทนในการ แสดงออกถึง พฤติกรรมที่พึงประสงค์ สำคัญ
.....

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ผู้สัมภาษณ์ วันที่

สถานที่สัมภาษณ์ เวลา

แบบตรวจสอบร่างแนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้าง
คุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นการพิจารณา	ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
๑. ชื่อแนวทาง แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรีในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตกรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม		
๒. หลักการ โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคมส่งเสริมให้เยาวชนมีพื้นที่แสดงออกอย่างสรรค์โดยใช้หลักการเสริมแรงเชิงบวก		
-๓. วัตถุประสงค์ ๓.๑ .เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต ได้อย่างเหมาะสม ๓.๒ เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้แสดงออกทางความคิดได้อย่างสร้างสรรค์		
๔. ระบบเครดิตทางสังคม ๔.๑ คุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริตได้แก่ ๔.๑.๑ ทักษะการคิด ๔.๑.๒ มีวินัย ๔.๑.๓ ชื่อสัตย์สุจริต ๔.๑.๔ อยู่อย่างพอเพียง ๔.๑.๕ มีจิตสาธารณะ ๔.๒ เกณฑ์การประเมิน ๔.๓ ช่องทางการแสดงออก		

ประเด็นการพิจารณา	ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
๔.๔ พื้นที่และโอกาสการ ๔.๕ ผลตอบแทน		
๕. แนวทางการพัฒนาระบบเครดิต ทางสังคม		
๖. ข้อเสนอแนะอื่นๆ		

ผนวก ข
หนังสือราชการ

โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม
เลขที่รับ.....403
วันที่ 12 มี.ค. 2564
เวลา..... 14.00 น.

ที่ กท ๐๓๑๗.๔/๙๖๑

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๒๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

» มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่องานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมบรรพตพิสัยพิทยาคม

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย เปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สจว.สพฐ.) รุ่นที่ ๘ ระหว่างวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ถึง ๒ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๔ และกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรม จัดทำเอกสารทางวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมดังกล่าว โดยผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มวิชาการที่ ๘ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการเรื่อง "การพัฒนารูปแบบความคิดสร้างสรรค์ บนฐานของพื้นที่เชิงนวัตกรรม เพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนตามโครงการโรงเรียนสู่จิตกรณิศึกษา : โรงเรียนมัธยมบรรพตพิสัยพิทยาคม"

ในกรณี คณะผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มวิชาการที่ ๘ พิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานของท่านมีแนวทางในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนตามโครงการโรงเรียนสู่จิตกรณิศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ เข้าเก็บข้อมูลทางวิชาการ โดยการศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มจากท่าน และบุคลากรในหน่วยงานของท่าน ในวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๔ เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม
ด้วย สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
ขอเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำเอกสารทางวิชาการ

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี *น.ช. ป.ช.*

(จ่านัญ ช่างสาด)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง - *สจว.สพฐ. ๖๖ วิภาวดีรังสิต*
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ *สภททท*

กองวิทยากรรา

12 มี.ค. 2564

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๖๒ ๕๖๓๗

โทรสาร ๐ ๒๒๖๒๕ ๖๓๖๗

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

เห็นความชอบ

เพื่อโปรด

ทราบ
 พิจารณา

1๒ มี.ค. ๒๕๖๔

๗๕ 1๒ มี.ค. ๒๕๖๔

๕๖๓๗
๖๖ วิภาวดีรังสิต
๖๖
๑๒ มี.ค. ๒๕๖๔

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ

๑. ดร.ธัญนันท์ แก้วเกิด	ผู้อำนวยการกลุ่มโครงการพิเศษสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. พันโทหญิง พจนา เปลี่ยนเกิด	หัวหน้าแผนกวิจัยและพัฒนาหลักนิยามกองวิชาการ
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ผู้บริหารและคณาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ

๑. พลตรี ชำนาญ ช้างสาต	ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
๒. พันเอก อภิสิทธิ์ วงศ์บัวแก้ว	รองผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
๓. พันเอก อาชวกุล กาญจนาคม	รองผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
๔. พันเอก กฤษกมล ธรรมานุกูล	ผู้อำนวยการกองวิชาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
๕. นาวาอากาศเอก ปิยะ จารุอารยนันท์	ผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
๖. พันเอกหญิง พัชรินทร์ สุนทรวรรณ	รองผู้อำนวยการกองวิชาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
๗. พันเอกหญิง ปัทมา ขำเอี่ยม	รองผู้อำนวยการกองวิชาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
๘. พันโทหญิง พจนา เปลี่ยนเกิด	รองผู้อำนวยการกองการศึกษาสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง

รายชื่อสมาชิก

คณะนักศึกษากาออบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๘
กลุ่มที่ ๘

เรื่อง : แนวทางการใช้ระบบเครดิตทางสังคมบนฐานของพื้นที่แสดงออกอย่างเสรี
ในการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในโครงการโรงเรียนสุจริต :
กรณีศึกษาโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม

๑. นางชรินทร์ แผงดี	เลขที่ ๑๕
๒. นายปกิจพจน์ กมลวรเดช	เลขที่ ๒๙
๓. นางปริศนา วรรณารักษ์	เลขที่ ๓๔
๔. นายพีรพงศ์ หมอนทอง	เลขที่ ๔๑
๕. นายรัชชาพงษ์ อยู่สุข	เลขที่ ๔๘
๖. นายเวียงชัย พิมพ์ศรี	เลขที่ ๕๘
๗. นายสมคิด มาหล้า	เลขที่ ๕๙
๘. นางอรชร ปรารจันทร์	เลขที่ ๗๓
๙. นางสาวอำไพ นงค์เยาว์	เลขที่ ๗๕
๑๐.นางอุไรวรรณ โพธิ์นาค	เลขที่ ๗๙